Scheits András

Magyar Művének
1926. 94

Illésházy Gáspár gr. halotti képe:

Egész alak, fejjel jobbra. Fej
val. Hosszú haja, szemöldöke, b
jára tesszi, melyben virághimzé
Kövekkel kirakott buzogánya s
csipke, köntöse s nadrágja feket, p
himezett. A fekete vánkoson ~~tulip~~ szine
ravatalnál két viaszkgyertya e
A falon czimertöl megszakitott
Illustrissimus Dominos Comes Cas
chin, Eiusdemq Comitatus Trenchi
Ditarius, Arvensis Item Supremus
Tentiarius Director, Nec Non S...
Annos 56. Mortuus Est Die 11...

Olajfestés vászonra, méret
Gr. Zichy Edmund ajándé
A régiségtártól 303/88 A. 9.
Al. Képt. 287.
1896. III. 3 az ezredéves K
honnan 1896. XII. 28–29. e

Scheits Matjás

Magyar Müvészet
1926. 94

...eú sötétpréemkalpag van elöl ékkövés forgó-
...gyúsza s szakála ösz. Gyűrűs jobb kezét bal-
...ű fehér kendőt tart. Mellette jobbról ék-
...balról díszkardja fekszik. Ingének kézelője
...iros bélésű zöld mentéjé rövid újú s veres czipője
...s virágos ~~...~~ vannak s a keleti szőnyeggel leteritett
...ig. Fölül csipkeszegésű piros függöny lóg.
...öt ~~...~~ sorban ezeket olvassuk:

...parus Illéshazy de Illéshaza. Perpetuus a Tren-
...icensis Supremus, Lyptoviensis Item Haere-
... Comes, Et Bonorum Arcis Arva Plenipo-
...C: Rq3 Maiestatis Consiliarius. Vivit
...Aprilis Anno Christi 1648."

...ei 136 : 221 c/m.
...ka 1860. január 31.
...N°

...i állításra engedtetett át (39/96)
...kezett vissza (416/96.)

SCHEJ FERENC

Tanulmányfejek. Ceruzarajz 6ox4o.

III.Magyar Képzőművészeti Kiáll.kat.Műcsarnok 1952.dec-
1953.márc.

Schel, Pitter

Otvöstegény

1575

Nagyszeben

Korrespondenzblatt

1913. 33. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Schelb

Thieme Becker

XXX 77. l.

(Lyka)

EUROPA

FILM-, KÖNYV-, LAPTERJESZTŐ ÉS KÖNYVKIADÓ RT.

Budapest, V., Visegrádi-u. 36.
Telefon: 493-947.

T.

Vancsó László

úr
úrnő

hirlapbizományos

Gádoros

Schelb József

Sch. Péter fia, szül. 1696-ban Pesten, megh. 1756. u. o. Atyja mellett tanulta mesterségét 1725-ben vette fel a pesti kőmüvescéh. Városi építőmester is volt. Sokat szerepel Mayerhoffer András későbbi építőmesterrel egyitt, s 1755-ben Pauer alkotását, a városháza tornyát, mely már öszeomlással fenyegetett, ő épitette át. Ezen munkéját azonban halála miatt nem fejezhette be.

Réh. 23.1.

SZINYEI MERSE PÁL TÁRSASÁG

BUDAPEST, SIDLÓ FERENC, FŐTITKÁR, SZÁZADOS-UTI MŰVÉSZTELEP

Nagyméltóságu
Méltóságos
Nagyságos

BUDAPEST 934 FEB 11 MAGYARORSZÁG

Szőnyi Ottó

Műemlékek Orz. bizotts. elnöke

urnak

BUDAPEST

Arena út 41.

[illegible]

Schelb József

1751-ben átépítette a pesti
Hatvani kaput.

Réh. 54. l.

Ez a gyöngyörű tölgyes egykor középkori királyaink vadászterülete volt, ma az érdligeti lakosok kedvenc kirándulóhelye.

Schelb József

Láid

Rét 23, 54, 56, 61

94 jegyzet 88.

Globus mélynyomása, Budapest, Harsányi felv.

Kiadja: gróf Károlyi Imre parcellázási irodája, Rákóczi-ut 24. Telefon: 423-22

LEVELEZŐ-LAP

Érdliget és környéke

I. sorozat 9

Az érdligeti erdőség

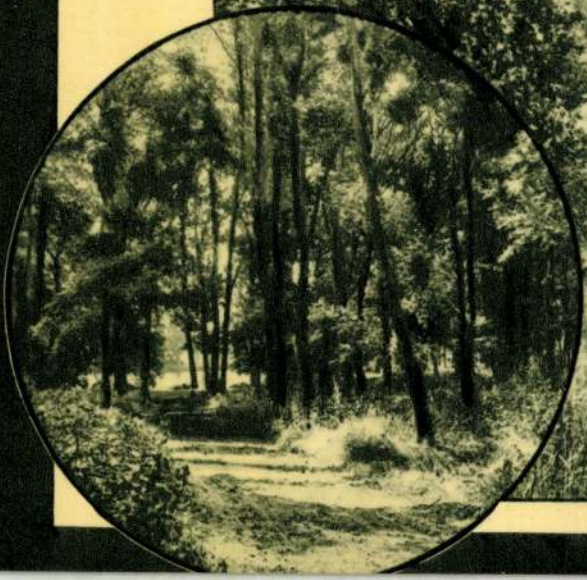

Ára 10 fillér

Schlepp Józef

könnives

l Pest 1755.

Schmall Sajos

A pesti régi városhat

tört. Bp. é. n.

34. l.

MOB kutár

SCHELB *(Schelpp) József*, építőmester, S. Péter pesti építőmester († 1724) fia. * Pest 1696, † u. o. 1756. 1725-től céhbeli mester. 1733-tól tagja volt a városi képviselőtestületnek. 1751. átépítette a pesti Hatvani-kaput, 1755. pedig a városháza tornyát.

E-G II. 418 l

Schelle (Schelpp) József

XVIII. sz. Pest.

Lásd

Bánhogyan 220, 221 i. k.

Schelb (Schelp) József

lásd

Schoenhoggan 13. l.

lásd

Levéltári Közlemények

1934. évf

L. SZT. IGNÁC, OSZKÁR **SZERDA**

A legnagyobb igényű érdeklődők megszokott beszerzési forrása

A KIRÁLYI MAGYAR EGYETEMI NYOMDA KÖNYVESBOLTJA.

A tudomány és szépirodalom minden számottevő könyvét, bármilyen nyelven megtaláljuk itt. Minden szakkérdésre, érdeklődésre nyomban megbízható felvilágosítást nyujt, azonnal tájékoztat bármely tudományos kérdés szakirodalmáról; elküldi a könyveket megtekintésre is. Magyar Könyvbarátoknak különös kedvezmények, folyószámla!

BUDAPEST IV, KOSSUTH LAJOS-UTCA 18. SZ.

Schelb József

Schelpp József

Kőmüves

1733 óta tagja a városi képviselőtestületnek

Schmall L. Adalékok Bp 1899. 158.1

I

Rákóczi Ferenc, II-ik VI. 133.

Scheiber Hugo, festőművész

a New-Yorki Medison sugárút: minden bizonnyal a nemzetközi műkereskedelem és egyben a modern művészet egyik legfontosabb központja. – Ebben a kicsi kis képtárban, a Matignon galériában és a tulajdonos Paul Kövesdy lakásán a magyar avantgarde változatos és gazdag anyaga van össze gyűjtve. – Kassák mellett Kádár Béla, Scheiber Hugo és Weininger ~~Antal~~ Andor is képirsehe van, nem is akármilyen művekkel.

TV-híradó.

1984. IV. 20. TV-1-műsor, 19.30 /id. Kiss Jánosné/.

Scheich Gyula I-é-

Ferkèpzomfoiskòvk

1933-34. 43. l.

I.

FESTMÉNYEK, RAJZOK, METSZETEK

Megyek halni...

Pallasz Athéné lándzsája

Szatmárnémetiben az erdélyi Kelemen Lajos Műemlékvédő Társaság Szatmár megyei szervezete ötödször rendezett konferenciát. Ezúttal kastélyok, kúriák sorsa volt az összejövetel témája. Arra is volt időm, hogy körülnézzek a vendéglátók városában.

RÁDAY MIHÁLY

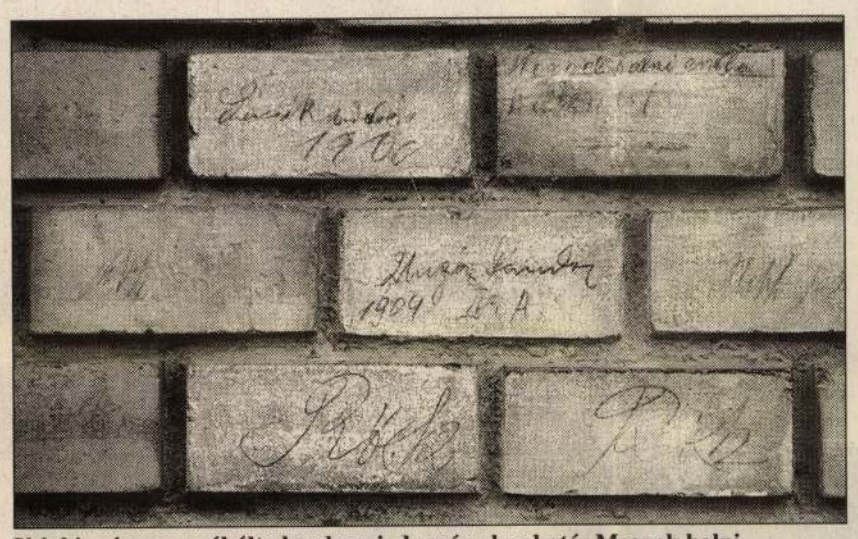

Valaki már megpróbálta levakarni, de még olvasható: Megyek halni...

Két részlet a „fehér ház" homlokzatáról

Aranyosmeggyes várkastélyának romjai. A főbejárat immár címer nélkül

Szatmárnémeti nevezetes helyén, a Kossuth-kertben – a Ceausescu-korszakban Pionír-parknak, most Róma-kertnek nevezik – a fák alatt áll egy kis gőzmozdony. Nemrégiben újították fel a város civil szervezetei. Egyesek vécéként használják, ezért most bedeszkázták a mozdonyvezető fülkéjének ajtaját-ablakát. Egyébként nyaranta egy keskeny nyomtávú kisvonat is jár a parkban, melyhez hasonló elvesztését a budapesti Vidám Parkban olyannyira sajnálom évtizedek óta. A gyerekek ugyanis szeretik a gőzmozdonyt, és szeretnek vonatozni.

A Kossuth-kert szélén áll, illetve rogyadozik a város százéves fürdőépülete. Megkerülve a házat, láthatjuk a szomorú valóságot. A városvédő tévéműsorok nézői csaknem húsz év alatt hozzászokhattak a romok látványához, de bárki megítélheti a helyszínen, mekkora a kár, és milyen nagy lesz akkor, ha Szatmárnémeti vezetése nem kezdi el végre őriztetni a fürdőépületet, és nem állíttatja helyre azt. Megvan még a két medence, néhol a kádak is, a pénztár, az előtér fából faragott boltozata, és az 1914-ben épített fűtőgépezet, vagyis a kazán. Egy ilyen épület pompásan alkalmas divatos szaunának, gőzfürdőnek akár, de lehet vendéglátóhely is, minden olyan funkcióra alkalmas, amely egy ilyen parkban álló házban megvalósítható.

A főhomlokzaton (majdnem) épek a város címerei, olvasható az építés 1900-as dátuma, és más részletek is. Készült korábban fénykép a fürdőről, és fellelhető a régi postai képeslap is, amely segítségére lehet annak, aki a helyreállítást megtervezi.

A városközpont hiányzó kandelábereinek egy részét már pótolták, szépek az öntöttvas padok, sok helyütt megvan még az egykor több alföldi városunkra jellemző sárga keramitburkolat. Reméljük, legalább itt meg is marad.

A főteréről, amelyet ma Libertaţiinek neveznek, korábban pedig Deák térnek hívtak, jól látszik egy új toronyház. Jelzi, hogy nem messze kiépítettek egy új főteret is. A hatalmas, modern épületekkel körülvett Október 25-e teret nagy tömeggyűlések befogadására tervezték, és a kialakításba még maga a „nagyfőnök" is beleszólt. A közhivatalok otthonául szolgáló torony tetejéről jól látszik még borús időben is a környék, a Szamos, a város szövete és a régi főtér, amelyet pompás épületek öveznek. Köztük az is megvan, ahol 1711-ben megkötötték a Rákóczi-szabadságharcot lezáró szatmári békét. Talán az előző évtizedek gondolkodásmódját jelzi, hogy a nevezetes házról szóló tudnivalók csak a (munkaidőben nyitva tartott) múzeum és iskola kapualjában olvashatók. Újabb idők jele viszont, hogy a szatmári egyházmegyét 1827–1857 között vezető püspök, Hám János mellszobrát nemrégiben felállították a főtéren az 1786–1798 között felépült székesegyház előtt.

Hám János építtette a püspöki palotát, amelynek nagy részét államosították 1950-ben, és csak 1990 után kapta vissza a katolikus egyház. A püspöki palota kápolnájának oltára a régi erdődi várkápolna ide áttelepített oltára, amely előtt Petőfi Sándor és Szendrey Júlia örök hűséget esküdött egymásnak 1847. március 8-án. A tér sarkán, a városi színház mellett, a hengeres toronyházon óriási textilplakát Bródy János koncertjét hirdette. 1889-ben tették le a színház alapkövét, és 1892 januárjában nyitották meg. Tervezője pápai építész, Vojtha Adolf volt. Érdekesség, hogy megnyitásához – másképp nem kaptak engedélyt – be kellett vezetni Szatmárnémetiben a villanyvilágítást.

A város különlegessége a Tűzoltók őrtornya, amelyet Meszlényi Gyula püspök építtetett a század elején. Kimagaslik a házak közül, mint egy minaret, és olyan a körerkélye is a magasban. Tövébe, oldalára a tűzoltók munkájának jellegzetes tárgyait, emlékeit helyezték el, melyek közül mára egy locsolótömlő feje és egy bukósisak maradt meg. A toronyba – mint hallom – nem lehet fölmenni, olyan rossz állapotban vannak a lépcsők. Londonban a Cityben a „Monument" nevű oszlop belsejében mindenki boldogan számolja a lépcsőfokok százait, és fizet azért, hogy fölmehessen rajtuk lihegve...

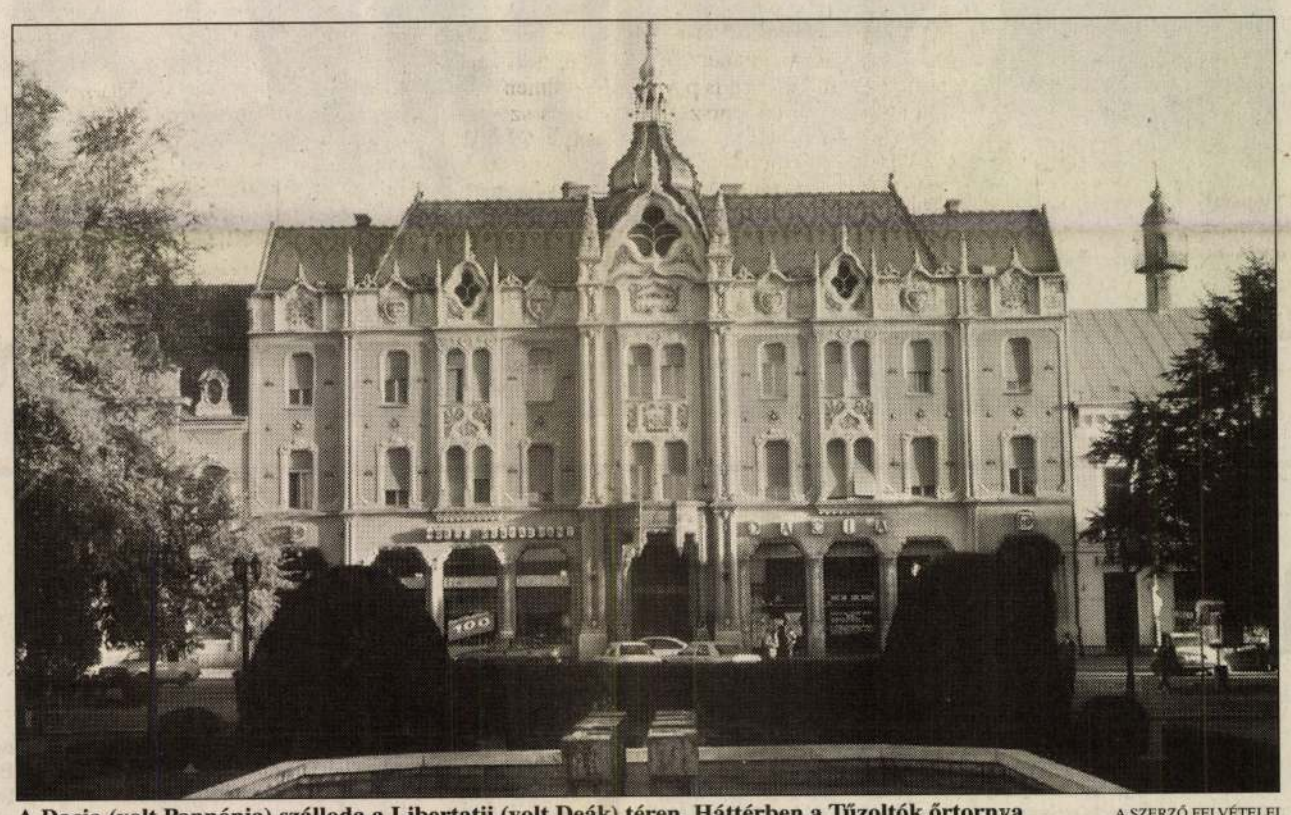

A Dacia (volt Pannónia) szálloda a Libertaţii (volt Deák) téren. Háttérben a Tűzoltók őrtornya

A SZERZŐ FELVÉTELEI

A főtér talán leglátványosabb háza a volt Pannónia Szálloda, ma Dacia, amelyet Bálint Zoltán és Jámbor Lajos tervei szerint építettek 1899–1900 között. Napsütésben messzire ellátszanak csillogó majolikadíszítései, amelyek azért borús időben is meglehetősen szépek. Az épület hátsó frontjához csatlakozik az Állami Filharmónia terme, ahol éppen népdalénekesek hangversenye volt azon a hét végén, amikor arra jártam. Belső díszítése népi motívumok felhasználásával készült.

Építésznek, turistának egyaránt élmény az úgynevezett „fehér ház" a tér másik végének sarkán. A portál (mintha itthon lennék) egyenruhát kapott, de a fehér majolikaburkolatú ház az első szint fölött őrzi eredeti karakterét. Tervezte Földes Ferenc és Scheiber Miklós, épült 1911–1912-ben, s ez olvasható is a homlokzaton.

A görög katolikusok éppen istentiszteletet tartottak a szemerkélő esőben Isten szabad ege alatt (tiltakozásul régen elvett és ortodox román templommá alakított templomuk miatt), a főtér közepére állított szobor, Vasile Lukaciu görög katolikus pap emlékműve előtt.

A 132 ezer főnyi lakosság mai vallási összetétele: ortodox 45 százalék, római katolikus 23 százalék, református 21 százalék, görög katolikus 10 százalék. Nemzetiség szerint: román 56 százalék, magyar 41 százalék, német 3 százalék. Ezek az arányok eléggé különböznek a századunk első felében jellemzőtől.

A főtér minden oldalának – jellemző – külön helyi neve volt – Magyar korzó, Román korzó, Zsidó korzó –, ami tükrözi Szatmárnémeti korábbi lakosságának összetételét. A Révai Nagylexikon adatai szerint (a számokat kicsit lekerekítettem. R. M.) 1910-ben 34 900 lakosa volt a városnak és abból 33 ezer magyar, 990 román, 630 német (vagyis az előbbi sorrendben 94,9, 2,8, 1,8 százalékot képviseltek). Hitük szerint 13 és fél ezren valloták magukat reformátusnak, 7 ezren római katolikusnak, ugyanennyien görög katolikusnak és 7200-an zsidónak. Az 1941-es összeírás szerint 52 ezer lakosú a város, s ebből – nem származás szerint, mint ez később fontossá vált sajnos, de – vallás szerint 25 százaléka vallotta magát zsidónak. 1944-ben az akkori lakosság több mint felét hurcolták el haláltáborokba...

Az elpusztított zsidóság templomai közül a nagy zsinagóga már nincs meg, a rendőrség új háza áll a helyén. Egy másikat és a mellette lévő hitközségi épületet kívülről tatarozták, egy harmadik pedig pusztul, a főtér mögötti keresztutcában, és legutóbb mint valamiféle raktárt hasznosították. De hát ilyenekhez vagyunk szokva itthon is, s csak nagy ritkán fordítanak városainkban gondot arra, hogy a második világháború népirtása után a gazdátlanná vált értékes és szép épületeket megmentsék, felújítsák, okosan hasznosítsák.

Az elhurcolt szatmárnémetiekre emlékeztet egy téglafal a városközpont mellett, a református úgynevezett „láncos templom" oldalában. A téglákon (ceruzával!) írt nevek és évszámok. Az itt összegyűjtött és innen elhurcolt emberek emlékét őrzi ez a néhány tégla. Ötvenöt év után is őrzi a nevüket és születési időpontjukat. Volt, aki indulatait se tudta visszafogni, s a felirat „Megyek halni..." jelzi – tudta, hogy a halálba viszik. Ehhez hasonló kortörténeti dokumentumot eddig csak Mátészalkán láttam. Ott is megvan a mai napig.

A műemlékvédelmi konferencia résztvevői megtekintettek néhány környékbeli kastélyt. Különös volt a látogatás, amelyet a román többségű (románul is, magyarul is) Apa nevű községben tettünk. Olyan két kúriát láttunk, amely a konferencia egyik résztvevőjének családjáé volt azelőtt. Az egyik általános iskola, és csak kívül őrizte meg eredeti formáját, a másik gyerekotthon, toronydísze ledőlőben, egyik ablaka elé (!) építették a konyha új kéményét, bejáratának oszlopait kályhaezüsttel mázolták be szép fényesre. Apán a középkori eredetű (ma) református templomban szép a reneszánsz feliratos szószék.

Sárközújlakon (Livada) áll a Vécsey család kastélya, áll az eredeti kerítés, a park kapuja, a melléképületek zöme. A főépület melletti földszintes ház díszes kapuzata jelzi: ez volt valaha az eredeti kúria, mielőtt a nagy házat 1760–64 között megépítették volna. Nevezetessége a főhomlokzat ereszének két szélén a két vízköpő sárkány. Ezekhez hasonlót Magyarországon csak a sümegi volt püspöki palotán láthatunk.

A kastély jelenleg gyermekotthon. Van szerepe, tehát azt is mondhatnánk, sorsa rendezett. Számos magyarországi példa bizonyítja azonban – és nyilván romániai is jó néhány –, hogy a gyermekintézményeknek, szociális otthonoknak rendszerint nincs pénzük ahhoz, hogy a díszes kastélyokat fenntartsák, nem is célszerű kőre, fára, bronzra költeniük azt a pénzt, amit lakóik eltartására kell fordítaniuk. Ennek gyakran sajnálatos következménye, hogy az épületek elhasználódnak, kiürítik őket, és sorsuk a pusztulás.

A másik meglátogatott kastély Aranyosmeggyesen (Medieşu Aurit) látható. Előtte 1848-as emlékmű állt. Ez az akkori román felkelés emlékműve, amelyet Avram Jancu vezetett Erdélyben. Egyébként Máramaros, Szatmár, Bihar és a Temesköz akkor a magyarokkal tartott. Képviselőik voltak az országgyűlésben, és hőseik a szabadságharcban.

A pompázatos reneszánsz várkastély (amelynek elődjéről már a XIII. századból is vannak feljegyzések) többször leégett, és ezért már 200 éve nem állították helyre megrongálódott oromfalait, s egyszerűbb tetőt kapott. De felújították, használták. Amikor Szatmárnémeti és környéke a második világháború elején ismét magyar fennhatóság alá került, megindult a restaurálás Lux Kálmán vezetésével, az épület nagy részét helyreállították. Ma ebből semmi sem látszik már. A második világháború alatt lőszerraktárként használták, felrobbant, s amit a robbanás meghagyott, annak nagy része az aranyosmeggyesi lakóházak alapjaiban található. A várkastély sorsa feltehetően a végső pusztulás.

Érdekesség, hogy megvan ma is a vizesárok nagy része és látszik, hol volt a híd az árkon át. A lónyaiak címerét nemrégiben operálhatta ki valaki a főkapu fölül, de az 1630-as évszám még jól olvasható. A rom bal oldalán egy utólagos beépítés helyén a Báthoriak címere tanulmányozható.

Majdnem reménytelen az „erdélyi Versailles" sorsa is. A Kárpát-medence egyik legnagyobb kastélyát, a bonchidai (Kolozs megye) Bánffy-kastélyt mára szintén majdnem teljesen széthordták. Most – mint erről számos újság hírt adott – helyreállítására nemzetközi összefogást álmodnak az erdélyi magyar műemlékesek, és a műemlékvédelmi felújítások tanintézetévé, műhelyévé szeretnék alakítani a hatalmas romot, a csupasz falakat, amelyek az elmúlt évtizedben váltak ilyenné, s amelyek jelzik, mekkora lehetett a magyar történelem egyik legnagyobb és legelegánsabb kastélya Erdélyben. XV. századi alapokon építtette Bánffy Dénes a XVII. század hatvanas éveiben, majd a XVIII. század közepén további szárnyépületekkel bővítették. Rados Jenő Magyar kastélyok című könyvében 1939-ben így ír: „Bonczhida ma a legépebb állapotban lévő műemlékek egyike".

Hol van ez ma már!

Afrika Amerikában

Fekete oltárok a Néprajzi Múzeumban

SZÉKELY ANDRÁS

Jobb, ha megjegyezzük: az a szó, hogy néger, hiába jelent latinul egyszerűen feketét, a mai Amerikában a száműzendő szavak közé került. Olyan, mint nálunk az oláh, a tót, a rác: írásban nem illik használni, legfeljebb vezetéknévként. Egy fekete bőrű amerikai hivatalosan afroamerikai vagy afrikai. Ennek következtében elég nehéz kiigazodni olyan tudományos szövegen, amely azt taglalja, miként élt tovább az afrikai hit az Amerikába hurcolt afrikaiak vallási szokásaiban, egyfelől felvéve a kereszténység formáit, másfelől keverve a modern világ profán eszközeivel.

Kétségkívül inkább világias, mint a szentség borzongató érzését kiváltó látvány például egy sor különböző színűre festett vízzel megtöltött műanyag palack. Az ember hajlamos volna azt mondani rá, hogy hiszen ez „primitív babona", de akkor bizonyítékot illene szolgáltatni arra, hogy az úgynevezett magasabb rendű vallás nem az, és ez igencsak nehéz dolog. Hiszen ha valaki nem hívő már korábbi neveltetése vagy valamilyen élménye alapján, azt az oltárkép legfeljebb arról győzi meg, hogy az oltárkép festője-faragója kiváló művész volt. Mivel azonban a művészet a mai – igencsak elterjedt – esztétikai szemlélet szerint nem hord magában valamilyen eleve elrendelt értékmércét, és a klasszikus-realista hagyomány csupán egyike a lehetséges vonulatoknak, a keresztény köntösben megnyilvánuló „pogány" szépérzék és istenszemlélet azonos jelentőségű milliók számára az Atlanti-óceán szemközt húzódó partjain, beleértve a kutatókat is. Már az is voltaképp engedmény a hagyományos szemléletnek – előítéletnek? –, hogy az oltárok művészetét bemutató amerikai kiállítássorozat afroamerikai és afrikai témájú fejezetét nem a Szépművészeti, hanem a Néprajzi Múzeumban láthatjuk. A velük foglalkozó tudomány azonban olyan komolyan veszi a tolldíszeket, a szobrokba ütött éles vasdarabokat vagy a modern világ – „törzsi szemmel nézve" szokatlan – eszközeire alkotott költői kifejezéseket, mint az európai művészet- és irodalomtörténészek a maguk barokk csillagkoszorúit, mártíriumnyilait és fájdalomkardjait vagy a régi eposzok különleges szófordulatait. Végül is: miért ne? Kétségtelen, a gyarmatosítás századaiban a fehér ember bizonyult sikeresebbnek. Ám úgy látszik, most mintha muzeális ritkasággá akarna válni a sötétebb bőrszínű földlakók között. A XXII–XXIII. században majd eldől, ki a különleges, és mi a furcsa. Van-e értelme egyáltalán ma annak a szónak, hogy furcsa? A Kazohinia című híres fantasztikus regény befejező részének egyik szereplője juthat a látogató eszébe, a kapitány, akinek a főhős elmeséli, hogy a bolondos „behin"-ek mindenféle fémdarabokat aggatnak magukra, s a kapitány ezen annyira kacag, hogy csak úgy csilingelnek a kitüntetések a mellén. Persze ha az oltár művészetéről mint olyanról van szó, nem volna okos dolog a színes vízzel körberakott amerikai oltárt a krakkói Mária-templom oltárával vagy Mathis, a festő colmari oltárának expresszív Krisztusával összevetni. Legfeljebb kis falusi templomok félig-meddig dilettáns oltáraival volna igazságos összehasonlítani, amelyek előtt idős asszonyi kezek által elhelyezett műanyag virágok nyílnak, vagy azokkal a görögországi ikonokkal, amelyekre a hálás hívők ékszereket helyeznek – sőt női karórákat is –, amit a szkeptikus kissé csodálkozva néz. Az ékszerről való lemondás átérezhető mint önkéntes, a barbár öncsonkítást megváltó áldozat, de az aranyóra feláldozása... Legalábbis különös. De nem furcsább, mint szilveszter éjszakáján könnyű fehér ruhában kimenni a tengerpartra, és a fövenybe ásott lukba néhány égő gyertyát állítva nézni az Atlanti-óceánt abban a tudatban, hogy a túlsó oldalon ott az őshaza, Afrika. Az ilyesmi azonban csak nekünk furcsa, egy brazíliai afroamerikai számára egészen természetes.

A Néprajzi Múzeum negyed esztendőn át nyitva tartó kiállítása a New York-i Museum for African Artból jött vendégségbe. Az eredeti címe Face of the Gods: Art and Altars for Africa and the African American. Értelemszerűen fordítva: Az istenségek – nem csupán a keresztény Atya – arca: a tágabb értelemben vett oltár szerepe Észak-, Közép- és Dél-Amerika fekete bőrű lakóinak sajátos művészetében. Az oltár itt a földi világ és a földöntúli világ találkozási pontja, egyfelől az istenségek arcának földiek alkotta képmása (ahogy a nyugat-afrikaiak vélik), másfelől az utak találkozásának hangsúlyozása, ahogy a közép-afrikaiak tartják. Az oltárok (amelyeket nem teszek idézőjelbe, de az eddigiekből is kiderülhetett, hogy bár vallásos, semmiképp sem egyházművészeti alkotásokról van szó) alkotók nevéhez kötött egyéni művek, de úgy, ahogy Fedics Mihály meséi is az „adatközlő" nevéhez köthetők. Az alkotó úgy teremt, hogy kollektív élménynek, emlékezetnek ad egyéni formát.

A múzeum kiállításával meg kell barátkozni. Nem azért, mert ezek az oltárok szokatlanok. Az egyetemes néprajz felkutatta alkotás minden művészeti ágban szokatlan, hacsak fel nem ütjük a Bibliában Mózes harmadik könyvét, és el nem olvassuk az áldozati állatok szakszerű megsütésének előírásait, a vérnek és a hájnak szabályos hintésével és kenésével. Bizony az is eléggé afrikainak mutatkozik... Hanem azt kell megszokni, hogy a kulturális antropológiába minden „belefér", ami az emberi csoportok életével összefügg, és mindent olyan szinten és komolysággal kutatnak, mint az említett magas művészeti alkotásokat.

Van egy tudományos szemléletmód, amelyben a raggie vagy a rap nem kevésbé fontos, mint a madrigál, a graffiti üzenete éppúgy megfejtendő, mint a forradalmi freskóé, Bob Dylan épp olyan fontos költő, mint Walt Whitman. Hogy ez globális tudományos szemléletnek álcázott amerikanizmus? Hogy becsületes hazai kukorica helyett rózsaszínű popcorn? Az lehetséges. De nem elég, ha a szagát is utáljuk. Néha meg kell kóstolni, hogy tudjuk, milyen. És az a becsületes hazai kukorica is Amerikából jött. Akár a krumpli vagy a paprika. Tanulság: nem minden rossz eleitől fogva, ami az óceánon túlról származik, csak élni kell tudni vele.

Tradíció és modernitás

KOVÁCS BENCE FELVÉTELE

A komcsi halála

SZIGETHY ANDRÁS

Intellektuális elszántsággal itta lefelé magát a ranglétrán. A gyárban, ahol végül párttitkárként kikötött, már csak azt tudták róla, hogy a Béla valami iszonyatosan bírja a piát, és amúgy meg rendes ember. A Béla. Mindenkinek csak A Béla volt. Egyszer próbálkozott valaki az egyedi műszerészműhelyből, hogy párttitkár elvtárs, de A Béla csak sóhajtott egyet, és azt mondta: beszéljünk komolyan, fiatalember.

Béla útját a gyárig vodkás- és Lánchíd brandys üvegek szegélyezték, söröskorsók kíséretében. Béla hosszú és keserves munkával vívta ki magának az alkoholhoz fűződő megbonthatatlan, testvéri barátságot, de erről, néhány ráutaló mondatban, majd később. Talán vannak, akik még emlékeznek a megboldogult szocializmus egyik közismert szlogenjére, mely szerint: a munkásosztály kedvenc itala a konyak, melyet választott vezetői által fogyaszt. E sajátos mélységű közép-európai aforizmát maga Béla találta ki.

Béla a gyárban nem sok vizet zavart. Többnyire irodájában üldögélt, az volt a mániája, hogy bekérette magához a termelési mutatókat, a költségeket, a különféle elszámolásokat tartalmazó aktákat, és azt bogarászta még késő éjszaka is. Néha lesétált valamelyik műhelybe, beszélgetett erről-arról, aztán visszament az irodába, és beletemetkezett a különféle táblázatokba, kimutatásokba és a konyakba. Ha feltelefonáltak neki a portáról, hogy valamelyik szocbrigád tagot megint rajtakapták valami rendes kis lopáson, akkor azt mondta: hagyják, majd ő elintézi az ügyet. Másnap aztán behívatta a szarkát, és megkérdezte, mihez kellett a szögvas, gömbvas, rézhuzal.

– Építkezek, Béla – hangzott a válasz csaknem mindig, és erre „A Béla" azt mondta: jól van, rendben van, majd meglátjuk.

Aztán Béla egy szép napon megjelent az építkezésen, és azt kérdezte:

– Na gyerekek, hol az anyag?

Ha benne volt a házban, ha megvolt, ha oda volt schlichtolva az éppen földből kibukkanó alap mellé, vagy a fadeszkából összedobott sufniban raktározták, hogy benne lesz, akkor az ügy annak rendjemódja szerint elintézettnek volt tekintve. Ha nem volt meg az anyag, baj lett belőle. Akkor Béla előtt nem volt megállása és maradása a gyárban a szocialista munkásszakzsargonban üzemi szarkának nevezett melósnak. Béla rövid úton kirúgatta.

Egyébként alig szólt bele valamibe. Igaz, egyszer a gyárigazgatónak azt mondta egyik szokásos nagy októberi szocialista nekibuzdulása után: – Meg vagy te hülyülve, Karcsi, tudod, mennyibe kerül ez?

Ezt akkor mondta, amikor az igazgató – rebesgették: központi bizottsági tag lesz belőle – olyannyira fellelkesedett a nagy októberi szocialista forradalom ünnepének évfordulója alkalmából, hogy felajánlásként húszszázalékos termelésnövekedést irányzott elő, összüzemi szinten.

(Az igazgató szerette ezt a szót: összüzemi. Ez ugyebár jelezte, micsoda óriási felelősség nyugszik a vállán, hiszen több gyáregység tartozott hozzá. És ideje lett volna már vezérigazgatóvá felkapaszkodni. Összüzemi. Imádta a szót. A felajánlásokat még jobban. Volt benne valami proletár arisztokratizmus, ahogyan be tudta jelenteni a gyár munkáskollektívája nevében a felajánlásokat. Szürke öltöny, nyakkendő, torokköszörülés, kedves elvtársak, üzemünk munkáskollektívájának kommunistái, az élen járó szocbrigádok stb.

Tudott időzíteni. Lenin-évforduló: 15 százalék, november 7.: húsz százalék, augusztus 20.: 10 százalék, felszabadulásunk akárhányadik évfordulója: 20 százalék.)

– Meg vagy te hülyülve, Karcsi? – ismételte meg Béla, amikor az igazgatóval kettesben leültek a pártirodán.

Karcsi először nem tudta, mitévő legyen. Bélát bármennyire komolytalannak és lelke legmélyén megvetendő alkoholistának tartotta is, mégiscsak tisztelnie kellett ugyebár, merthogy A Béla volt A Párttitkár. Karcsi tehát úgy döntött, hogy elfogadja a pohár konyakot, és leült Bélával szemben. Béla pedig csendesen annyit mondott, és úgy, hogy még Karcsi is megértse:

– Azt az anyagot, amit mi beleteszünk a késztermékbe, nagyon kemény valutáért vesszük Nyugatról, a készterméket eladjuk Keletre, amiért nem kapunk sem dollárt, sem olyan árut, amit eladhatunk dollárért. Tehát, mennél jobban és többet dolgozunk, annál nagyobb kárt okozunk magunknak. Érted, édes Karcsikám? – itta ki Béla egy húzásra a vizespohár konyakot.

Édes Karcsim csak azt értette, hogy itt majdnem hazaárulás esete forog fenn, de ami még ennél is fontosabb: a közös szocialista eszme ócsárlása folyik. Így hát jobbnak látta még aznap este feljelenteni Bélát – természetesen pártszerű keretek között.

Alig egy hét múlva legfentről jöttek ki a gyárba a legfelsőbb szintű elvtársak, hogy kivizsgálják az ügyet. Akkor már úgy emelkedett politikai szintre Béla és Karcsi meghitt beszélgetése, hogy a munkásság körében bizonyos körök megkérdőjelezik a NagyOKtSZocForr történelmi jelentőségét, valamint a Szovjetunió vezető szerepét.

Mindenesetre a gyár területét napokig söpörték, az irodaház folyosóját vörös kókuszszőnyeggel terítették le, és emelendő a panelfolyosók pompáját, némi pálmákat telepítettek a liftajtók két oldalára és a lépcsőfordulókba.

Rövid és spontán munkásgyűlés a Nagytanácsteremben – minden műhelyből önkéntesen kötelező tíz fő –, éljen a NagyOktSzocForr, a termelékenység; válság nincs, kilábalunk belőle, életszínvonal, tovább a lenini úton. Aztán hármasban a pártirodán, ahol a gyárigazgató akkor kezdett valamit megsejteni, amikor a legfelsőbb szintű elvtárs tiszteletet rezgő hangon megkérdezte:

– Nem volna kedved visszatérni a nagypolitikába, kedves párttitkár elvtárs?

És hogy erősebb nyomatékot adjon a kérdésnek, hozzátette:

– Illetékes helyen felhatalmaztak rá, hogy tolmácsoljam neked ezt a kérdést.

Béla egy régi novemberi vasárnapra gondolt. Odakint szakadt az eső, bent ketten ültek egymással szemben, átláthatatlan, kísértet cigarettafüstben, egyiket szívták a másik után, és Béla azt mondta: egy darabig menni fog, lakás is lesz, ennivaló is lesz, merthogy a dolgoknak ez a sajátos menete, ha egy népet békén hagynak és munka is van. Még nyugalom is lesz és megbékélés veled is, mondta Béla a sápadt, nyúzott arcú embernek, de aztán el fogunk jutni a legvégső kérdéshez.

– A szabadság? – kérdezte a másik. – Ugye a szabadság?

– Szabadság – tűnődött Béla –, persze az is fontos.

– Hát akkor?

– Mondok én neked valamit. Lehet kitalálni elméleteket, lehet forradalmat csinálni eszmékből, lehet a szabadság zászlaja alatt menetelni, és ideológiát gyártani, hogy miért fontos vagy miért nem fontos a szabadság. Egyre megy. Egyet viszont nem lehet megváltoztatni. Azt, hogy ha nem egy igazi tulajdonos kezébe futnak be a bevételek és nem ugyanabból a kézből futnak ki a kiadások, akkor minden összezavarosodik és szétmállik. Akkor előbb-utóbb tetszhalott lesz a gazdaság, és igazi hulla a társadalom.

Aztán a végső négyszemközti összeveszés a párt és az ország első emberével, hogy akkor az igazi és végső kérdés: kapitalizmus vagy szocializmus. Béla a harmadik izmust választotta Lánchíd brandy képében. És nem volt kedve visszatérni soha többé a nagypolitikába.

Még gyári szinten is alig-alig szólt bele valamibe. Az emberek mégis hozzá fordultak mindenféle ügyben. Amikor nagy titokban odajött hozzá az egyik tmk-s, hogy a lánya férjhez megy, és hát falun, ahonnan ingázik, a templomi esküvő járja, de hát ő meg pártvébétag ugye, hát mit csináljon. Menjen el, nyugodtan menjen – mondta Béla, és magában hozzátette: micsoda marhaság ez az egész.

Még ivott egy ideig, aztán kórházba került, és a fiatal orvos megmondta neki: nincs sok hátra.

– Hála a jóistennek – mondta Béla jól hallhatóan –, hála a jóistennek.

A fiatal orvos meghökkenve állt az ágya fölött. Béla felnézett rá, és azt mondta:

– Mert a kapitalizmus az egyetlen megoldás, de Marx-szakállú, szocialista jóistennel. Ez meg nem megy – mondta Béla, és a fiatal orvos szomorúan állapította meg, hogy a kettes kórterem egyes ágyán a beteg már félrebeszél. Itt a vég.

SCHEICHEL, Christoph, pozsonyi ónöntőmester

CH. SCH., bürgerl. Zinngienermeister, † 78 éves, horá-
ban, Pozsony, 1791 január 22. (1791, 117 l)

Preßburger Zeitung
(Genthon)

M.D.K.

Scheichel Ferenc József

harangöntő

Csepreg, r. k. templom 1778.

Genth. hüeml. 1959 I. 59.

MDK

Scheindl Mihály kőmives legény

részvett Buda ujjáépitésében 1686 után

Schoen Arnold:Buda épitőmesteroiról töredékek, vázlatok I.Kik épitették ujjá Budát az 1686.évi romokból? Művért 1957.VI.évf.4.sz.299.l.

Scheindl Rudolf MDK

a rajztanoda átszervezésével kapcs. bizottsg. tagja 1868.

Kovács J: Adatok a Szőv. Kösz. Iparrajzisk.történet tóhez. 1778-1879. Budiparrajzisk 1937/38. 13. I.

Scheiner János

Szeptember, olj, 40 x 50 cm

Budapest Műcsarnok kiállítása 1957
kat. nesk. Kisdéginé Kisimi Irén

12.

Scheiner János MDK

Szeptember, olf.

Mücsarnok 1957 Tavaszi tárlat

Scheiner János

kiállított festménye:

szeptember, olaj, 40x50 cm.

Tavaszi tárlat. A Műcsarnok kiállítása 1957. Kat. szerk.: Kisdiginé Kirimi Irén. Bp. 1957. 19 l.

12. l.

MDK

Scheiner János, festő

Szeptember. Olaj.

Műcsarnok.-Tavaszi Tárlat.1957. Kat. 12.l.

SCHEINER MÁTYÁS, bábsütő

Szombathelyen 1813.január 18-án a városi pénztárt kezelő Scheiner Mátyás bábsütő,aki a városnak dolgozott,a városi házi pénztár a munkájáért egy bizonyos összeget fizetett.ki. 243.old.

HORVÁTH MÁRIA: A mézeskalácsos kismesterség 242.old

VASI SZEMLE, Helyismertő Évkönyv, XXI.évf. 1967
2.szám. Szombathely, 1967

M.D.K.

Scheininger Sándor lakberendező és kárpitos

Tervezte és készitette a lapban -fényképfelvételen- bemutatott uriszobát.

Szinházi Élet. Bp. 1929. nov. 10-16. XIX. évf. 46. sz. 100. lap.

M.D.K.

Scheininger Sándor

Lakberendező és kárpitos mester által tervezett és készitett orvosi várószobáról készült fényképfelvétel.

Szinházi Élet. Bp. 1929. juni 30.-juli 6. XIX. évf. 27. sz. 76. lap.

K. D. K.

SCHEINITZ, Matthäus asztalos

Kolozsvár, „ein Hauptmeister"

Aggházy: Barokk szobrászat... Dr. 1959.

I. 267. e.

Scheidler Antonius

Müvészet 1913. 283.

Fiumei kivándorlási ház (népkot.) V. 84.

Scheidler Lajos

kőnivesmester

18 segeddel dolgozott

Kassa. 1779.

l.

Arch. Ert 1916.

215. l.

M.D.K.

Scheidler Lajos, kassai kőműves-mester

1785-ből származó plébánia-lak terve fennmaradt.

Heves megye műemlékei I. írta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 395. old.

MDK

Scheidler Lajos

Szabó Aderján: A kassai ferencesek a régmult századokban. Felvidéki Ujság 1949. nov. 29.

MDK

Scheidler Lajos,ép.mester
Kassa

A város elhatározza 1779-ben az ódon városháza restaurálását,mely 158o óta szolgált a közigazgatás székházául 1625-ben hozzávették a töle délre esö Lövei János házát. Sch.-t bizták meg az átalakitással. De rokkoko-stilü tervrajza a pozsonyi kamara tetszését nem nyerte meg.

Kemény Lajos:Kassai építömesterek. Barok és rokkokókorszak. MMLE Közl. 19o4 évf. 28 kötet,3.füzet.83.1.

M.D.K.

Scheidler Lajos, építőmester

Készít tervehet a kassai ódon városháza 1779-ben elhatározott restaurálására, de a rokokó-stílű terv a porsonyi kamara tetszését nem nyeri meg. A munkát ennél fogva Langer Lajos kamarai építész copf-stílben készült terve szerint kivitelezik.

Kemény Lajos: Kassai építőmesterek. A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet Közlönye, Bp.1904. 38.köt. 83.old

Scheidler Jagós

1776. építőm.

lásd

Arch. Ért

1909. 384

Scheidler Lajos

Épitom. Kassa

1779-ben megbízták a Kass
városháza restaurálása
szerzett a pozsonyi Kamara
azonban nem fogadta el

+ K + 83 l.

mely összeget, mint evi ..... K

.....-i m. kir. posta- és távirda-pénztár

Nyugta

azaz: ..... Korona

Kalapénzemből az 190..... évi .....

Scheidler Lajos
építőmester
Kassa 1776.

l.

Arch. Ér. 1910-
96. l

~~Barczaság IV. 82~~

Scheidler Lajos

könnves 1778-ban renoválta az alábbi szöset templomának homlokzatát –

Szabó Adorján

A Kassai ferencesek a régmúlt szárádokban.

Felvidéki Ujság

1940. nov. 29

Scheidler Lajos

epitom 1776

laid

Arch. Ert

1910. 96.

Seidler Ludwig

Thieme Becker

XXX. 14. l.

(Lyka)

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

SCHEIGER, Joseph Rafaragó

Porsony 1785

Ars 1998.245

. század elejére két részre oszlott,

330, p. 8.

Scheikenstain János

köfaragó

1

Házi. Sopron tort.

II-r. 5. k.

1524. 4 io-l

— város legrégibb pecsétje 213
PRÁGA Szt. Vid. székesegyház kincstára, elefántcsont kürt 205
— — Szt. Adalbert miseruhája 250, 249*
— — Szt. István kardja 204—205, 204* 205*
— V. László sírja 48
PRAY-KÓDEX *(Halotti beszéd)* (Nemz. Múz.) 18, 108, 234—235, CCLII
PREMONTREI-rend 63, 69
PRISLOP gör. kel. templom 43
PROVENCE 28, 88, 90, 92, 96, 137, 153, 173, 175
PUDLEIN l. Podolin

RÁBASZENTMIKLÓS *(Győr m.)* körkápolna 27, 32, LXXXVI.
— alaprajz 32*
RAMBONA
—i diptychon, l. Róma, Vatikáni Múzeum
RAVAZD győrmegyei község 71

029

MDK

Scheihenstüll, Johann
bécsi kályhás
valószinüleg ő készitette a Ráday kastély
két XVI. Lajos stilusu fehér kályháját.

Zsindely Endre: A péceli Ráday-kastély
Bp. 1959. 29.o.

Scheihenstüll János
kályhás

M.D.K

1744-ben készített XVI. Lajos korabeli kályhá
kat a péceli kastély részére.

Zsindely Endre: A péceli Ráday kastély.

29l.

MDK

Scheil Ferenc festő

freskó

Vincze G: Fiatal művészek dipl.munkái a Képzőm. Főisk. kiáll. Szabad Nép, 1951. jul.18. 8.l.

Scheili Rózsa

Keramikus

1932-34

I. parm. Isk. Évk.

1930-34. 46. l.

ezüst kanál és két palca nimzett tokban.
Kanál 22 cm.
Koreai munka, XIX. század.
Dr. Schmid Krizosztom seouli bencés tanár ajándéka, 1928.

TÁNYÉR,
zománcos, közepén madárral.
Átm. 26·5 cm.
Japán, XIX. század.

VEGYES T

OBELISZK,
hieroglifákkal.
Márvány, mag. 21 cm.
Egyiptomi munka?

BŐRDOBOZ,
megvasalva, vágott és préselt dísszel. Teste fa.
Belsejében középkori mintás selyemszövet.
Német, XV. század.
Mag. 9·5 cm.
A kölni Schnütgen-gyűjteményből Simor prímás vásárolta, 1884.
Keresztény Múzeum Esztergomban. Egyházművészeti Lap, V., 1884., 363. l.

FÉSŰ, (219. kép)
fa, áttört, gótikus stílű.
Hossza 12·5 cm.
XV. század?

MDK

Scheili Rózsa, kerám.

Iparm. Isk. Évk. 1934-36.

44.l.

Scheily Antal
pesti hangszer-
készítő
XVIII. 17
l.

Hómtizév
24. l.
25. l.

Ebben a tekintetben olyan az ember, mint egy kicsi bogár, aki elindul a hajón hosszú-hosszú útra, mert azon érzi, hogy a hajó másik végén, a déi végén pálmakertek nyílnak és illatoznak, és egy hosszú bogáréleten tart arrafelé, közben pedig a hajó süvöltve rohan a jég és halál birodalma felé és ezzel ábrázolja előttünk, hogy a hajónak két útja van; nekünk két utunk van:

ól indulnak a koporsóval.

a
ői

Uray Sándor beszéde.

(A feltámadás Evangéliomának I. Kor. XV. olvasása és az Apostoli Hitvallás elmondása után.)

ál.

en

Ímé, gyászoló Testvéreim, a mi ősi hitvallásunk mint délibáb reszkető hullámo, ágreszállt

Scheily Antal

NDK

cxcxcxcxcxcxcx hangszerkészítő//

Varju 1929. 77 l.

Schéllly Ant.

műve: „Oboa"; 48 db. reprodukció. Nemzeti Múzeum.

Gábry György: Régi hangszerek, Budapest, 1969.

Scheilly Ant.

műve: „5 billentyűs klarinét"; 47 sz. reprodukció. Nemzeti Múzeum.

Gábry György: Régi hangszerek, Budapest, 1969.

Scheilly Ant.

müve: „Klarinét" 46. s. reprodukció. Nemzeti Muzeum.

Gábry György: Régi hangszerek, Budapest, 1969.

Scheilly Ant.

pesti hangszerkészítő mester; XIX század eleje; műve: „Klarinét"; 8 billenytűs; mérete: 46.5 cm.

Gábny György: Régi hangszerek, Budapest, 1969.

281

Scheilly Ant.

Szorugyűrűs testét 8 billentyű díszíti; bélyegzője kétfejű sas.

Gábry György: Régi hangszerek, Budapest, 1969.

Scheilly Ant.

budai hangszerkészítő mester; műve „Favola", puszpángfából, fekete szarugyűrűkkel, őt billentyűs. mérete: hossz. 58.5 cm.

Gábny György: Régi hangszerek, Budapest, 1969.

281

Scheilly Ant.

Budai hangszerkészítő mester: 1800
eleje; műve „Oboa"; puszpángfából
készült, 2 szögletes billentyűvel.

Gábry György: Régi hangszerek,
Budapest, 1969.

Scheilly M.

műve: „Fuvola"; 49 sz. reprodukció.
Nemzeti Múzeum.

Gábry György: Régi hangszerek, Budapest, 1969.

Scheily József

MDK

xcxcxcxcxcxcxx hangszerkészítő/

Varja 1929. 77 l.

MDK

Scheinitz ~~Mattháus~~ Matthäus,
asztalosmester

"Ein Haupbt Meister in Carlsburg"

neve szerepel a kolozsvári céhkönyv XVIII.sz. harmadik negyedének megfelelő részében.

14.o. (12.jegyz.)

Balogh Jolán: Kolozsvári reneszánsz láda 1776-ból.

KelemenEml. 9-23.o.

Scheinmetzler J.

festő

Báthory István

ardépe. Kréta-

rajz a kra-

kói Czartoryski

muzeumban

Emlitve

Komornicki

509. l.

9 (Szeymecler)

BUDAPEST
42 IV. -8 12
62

Scheiger Károly

ételrajz

Murádin Jenő: Nagykárnyai. A festőtelep
művészei. Miskolc, 1994, 87. +

Schelb Antal

l.

Schoenkörpvarósh

130. l.

Schell Antónia

Két társával közös terve nyerte a Flóriás tér rendezési pályázatát (30.000 ft. osdíj)

Autó motor 1909 XII 6

Schelb Jakob

l.

Schoenkörperarch

130. l.

Schelb József

l.

Schoen Körpvárosh

130. l -

M.T.K.

SCHELB József építész

Hasonkban működő mester a XVIII. sz.-ban

Rados Jenő: Magyar építészettörténet Bp. 1961 183.-

M. D. K.

SCHELB József építész

Meghalt 1756. jún. 1756.

Építészcsaládok

Magyar Építőműrészet 1960. 3. sz. 64. l.

Schelb József

és Mayerhoffer András 1755-ben épi-
tették át a pesti Városháza összerepede-
zett tornyait.

Tóth Endréné: Budapest Enciklopé-
dia, Budapest, 1970.

369 l.

Schelb József

Schlepp József

l

Schmall

A pesti varosház

Asti

34. 1

Római bronzdisz IX. 117

Illyefalvi: Pesti és budai polgárok 1686-1848 II. 273 l.

Név: Schell Peter

Foglalkozás: kőművesmester

Szárm. hely:

Hitfelekezet: Csal. állapot: 1689 VI. 19

A polgárjog megszerzésének időpontja:

A polgárjogért fizetett összeg forintban:

Schelb Péter

épitámester Pest
XVIII. r.

Cvéd

Kapu 11. 1.

Schelb Péter

kőműves mester

1695. a pesti kőműves és kőfaragó céh tagja

Durany 72. l.

Exner, Sitkos tanácsos V. 211.

A csárda udvarán áll a törökös, 4 oszlopos állás, perzsául CSAHIR DAGH (négy oszlop). Ebből lett a török csardák és a magyar CSÁRDA szó. 2000 évvel ezelőtt római lóváltóhely volt a csárda. Érdliget a rómaiak idején is gócpont volt már.

Schelb Péter

lásd

Reh 22, 23, 29, 35. l.

Globus mélynyomása, Budapest. Harsányi felv.

Kiadja: gróf Károlyi Imre parcellázási irodája, Rákóczi-ut 24. Telefon: 423-22

LEVELEZŐ-LAP

A Csillagcsárda Érdligeten

Ára 10 fillér

Schelb Péter

pesti építőmester a XVIII. sz
elején.

Réh 22. l

meghalt 1724-ben
Pesten.

Réh 23. l

Orsz. Bizottságának,

Budapesten

VI. Teréza út 4.

Schelb Péter

kőművesmester
1695-ben Pesten, a pesti
céh tagja.

Pettkó Béla: A pesti kőfaragó és kőműves céh 1695-ki
kiváltságlevele.
Budapesti Építőmesterek –
Kőműves-, Kőfaragó- és
Ácsmesterek Egyesülete
VII. Évkönyv. Bpest. 1911.
123. l.

Velencei áll. Képtár V. 216-217

Schelb Péter

kőnmves

1647 – 1724.

l.

Schoenkörpvárosh

Bo. l.

Schelb Péter

l.

Schoenkörpvárosk.

18, 23, 112, 130-131.

l.

M. D. U.

SCHELB Péter építész

Reghalt 1724. máj. 11.

Építészévfordulók

Magyar Építőművészet 1960. 3. sz. 64. b

SCHELDER, Georg, pozsonyi asztalosmester

G.SCH., bürg.Tischlermeister,
† 53 évesen, Pozsony, 1793 dec.8.

[1793, 1298 l.]

Pr.Z.

SCHELDER, Georg, pozsonyi ácstalormester

G. SCH., bürgerl. Tischlermeister, † 53 éves korában,
Pozsony, 1793 december 8. (1793, 1298 l.)

Preßburger Zeitung
(Genthon)

Schelder Lajos

bein Wohrait

l.

Wick Kassa tört

390 l

TURÓCZI SÁNDOR

Budapest, 1933. okt. 4

V., Zoltán-u. 2.

Kedves Szentiványi Uram!

Egy kis Lotz tájképet vettem, mely sürgősen volna restaurálandó. Ha idejét engedi, szíveskedjék hozzám az irodámba fáradni, vagy kis fiát ide küldeni.

A kép 30 x 40 cm nagyságú.

M.D.K.

SCHELDORFF Ferenc asztalos

Eger Cíceum homlokzati vagyka-
pujа Schmitt Ferenccel 1781.

Művért 1955.1.17

Soós Imre: Fazola Henrik és Lénárd
egri vasművesek 42. l.

42

Scheldarff Irene

[illegible]

l.

Szm Egerminó

317. l.

323. l.

kupa" verseny 25+40 km.-es távon és a
ga."
ek az üstökösként feltünt Liszkay,
s rekorder, Nagy Béla és Istenes,
ez évi bajnoka, Damerow, Pomeránia
szág reprezentánsa.
ből a magyar szineknek kell diadalmasan
minden részében, megcsonkitott magyar

verekedjük, ott kell lennie a társadalom
lkes buzditása erőt és bátorságot öntsön
ért van szükségünk az Ön szives megjele-
tetével párosult propagandájára.
eghálájuk, szivesen bocsájtjuk rendel-
ket egészen dijtalanul, azon kérelemmel,
esetleg ismerősei körében tetszése sze-

porttörekvésünkben nagyrabecsült propa-
fogjuk nélkülözni s vagyunk

mély tisztelettel

az M. K. Sz. RENDEZŐ BIZOTTSÁGA.

a versenyek küzdelmeibe bekapcsoljuk,
énzjutalmat tűztünk ki azok részére, kik
rnap este pedig az „Ezüst kupa" 40 km.-es
ngyen kiosztott tippszelvényen eltalál-
on ötnek 20—20 P-öt, tiznek 10—10 P-öt,
osztunk ki.
portrovata előzetesen is részletes tudó-

Scheldorf Ferenc, asztalos M.D.K.

Fraidling hikely műhely ét vette át Egerben é ő hészítette 1777-ben a kömlői templom főhapiját, sekrestye szekrényét és – Greg Hösz Jánossal együtt – a kápolnai templom sisszékét

Heves megye műemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 270. old.

Schelolorf Ferenc

egri asztalosmester 1794-96 között végzett munkálatokat az egri trinitárius konvent épületén.

Dercsényi Dezső, Gólya József, Entz Géza: Magyar Műemlékvédelem II (1959-60) Budapest, 1964. 230 l

Scheldorf Ferenc

egri asztalosmester a város kézműves iparosok egyik legjobbika.

Deresényi Dezső, Gólya József, Entz Géza: Magyar műemlékvédelem II (1959–1960) Budapest, 1964.

229 l.

Scheldorf (Scheldorff) Ferenc

A kömlői templomban 1782-83-ban, a megyeházban Eger, 1791-1792-ben, az egri Foglár épületben és a cisztercita kollegiumban 1796-ban találkozunk vele.

Dercsényi Dezső, Gálya József, Entz Géza: Magyar Műemlékvédelem, II. (1959-1960). Budapest, 1964. 237 l.

Schelodorf (Schelodorff) Ferenc

Meghalt 1797 III. 7-én 53 éves korában.
A trinitáriusoknál 1783-ban, 1785-ben, 1787-ben és 1796-ban dolgozik, illetve becsül.

Depesényi Degső, Gólya József, Entz Géza: Magyar Műemlékvédelem II. (1959-1960) Budapest, 1964.

237 l.

SCHELDORF /SCHELDORFF/ Ferenc egri asztalosmester. Az egri adóösszeírásokban 1780-95 között három segéddel dolgozó mesterként szerepel, 1800-ban özvegye Scheldorf Ferencné „fiastul" adózik. A város IV. negyedének 4. fertályában bir házat, amely megfelel a mai Dobó u.4.sz. épületnek, itt 1785-1800 között adózik. Az ő kezéből 1805-ben --+ Freudling Mihály asztalos birtokába megy át a ház. 1777-ben feleségül

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

veszi Freudling Ferenc asztalos özvegyét, ~~kinek~~ ~~ki~~ 1778-ban Gyöngyösi Tamás házának becsüse --+ Povolny Jánossal együtt. 1783-85 között ugyancsak --+ Povolnyval együtt becsülik az extrinitárius templomot, majd 1787-ben ugyanott 58 napon át szerepel becsüsként. 1783-ban elkésziti a kömlői rk.templom főkapuját és sekrestye szekrényét, a templom ablaktokjait már megelőző évben fizetik ki számára. 1791-92-ben az egri megyeházán dolgozik. 1796-ban --+ Zwenger

József egri épitőmesterrel együtt a ciszterciita kolostornál szerepel, majd ugyanebben az évben a collegium foglarianum átalakitásánál müködik. Ugyanilyen munkát végez 1794-ben és 1796-ban a fent nevezett mester vezetésével az extrinitárius kolostorban is.
Meghalt Egerben 1797 március 7-én 57 éves korában, ekkor felesége Praun Borbála.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

M.D.K.

Schildorf Ferenc, egri asztalos

nevét emlitik Grossmann József-
zseffel kapcsolatban. Az egri adóösszeírásokban 1780-95 között 3 segéddel dolgozó mesterként szerepel. Szerző hosszan sorolja fel különböző más mesterekkel együtt való becsüskénti szereplését. 1783-ban elhesziti a kömlői r.k. templom főkapuját, či serrestye-szerrényét; az ablaktokokat meg előző évben fizetik ki számára. 1785-ben a

./.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó,

333. old.
+395. "

-2.

M.D.K.

Scheldorf Ferenc, egri asztalos

... kápolnai templom szószékén dolgozik Örgy Hősz Jánossal együtt. 1791-92-ben a megyeházán foglalkoztatják; Zwenger Józseffel pedig 1796-ban szerepel a cisztercita kolostornál, majd a Collegium Foglariánum átalakításánál. 1794-ben és 1796-ban szintén Zwengerrel együtt működik az extrinitárius kolostorban és a ciszterciták egri majorságának terverésében. Meghalt Egerben 1797. marc. 7-én, 57 éves korában.

Heves megye műemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 395. old.

[redacted] [redacted] [redacted]

MDK

Schelissnigg Müller Áhosta

M.Rajztanárok Orsz.Egy.kiáll. Magyarság.
1922. V.28.

s, XVIII.sz. Talpas pohár, XVI.
, 1699. Óntányér, 1802. Ónkupa

templomok. Bp. 1942, 295, 474 l, rép

KDK

Schelissnigg Müller Ágosta

A müvész, of.

Arcképtanulmány, of.

Tanulmány, of.

M. rajztanárek o. egyesülete kiáll. N.Szal. 1922. máj.

17 l.

SCHELL LIPÓT (asztalos)

Várady J * Dunamellék ref templ 2

Diósgyőr

1994

397.o.

Scheldorf (Scheldorff) Ferenc

egri asztalosmester. 1777 ben feleségül vette Frajdling Ferenc asztalos özvegyét és ezzel lépett a céhbe. 1780-1796 között három segédoldal dolgozik.

Derecsényi Dezső, Gólya József, Entz Géza: Magyar műemlékvédelem II (1959-60) Budapest, 1964.

237 p

Scheldorff Francisco

egri műasztalos

d.

Kaposy jegyzetek

317. l.

323. l.

3830. Jan van Goyen.

Sz. Leidenben 1596 január 13

Éjjeli tűzvész.

fan nem lél

Egy folyótól szelt régi
a környéket megvilágitja, mig
ról a bódé közelében az elpusz
masztottak, mig az úton a torny
kezeit és jajveszékel. Jobbról
áltozó és több menekülő férfi
nakban levő révésznek csomagot
pel. Kissé hátrább a domb mögü
mentén pedig egy másik csolnak
ból az asszonyok és gyermekek

a hátán.

Fa, méretei 47.3:66 c
Vétetett az 1908. nove
10000 K-án (1807-908)

Dr. W. Martin: Galeri
pag. 30.

Scheldorf Ferenc

egri asztalasmester. Egerben 1785-1800 között.

Voit Pál stb.: Heresmegye műemlékei II köt

Magyarország műemléki topográfiája VIII. köt

Budapest, 1972.

2638

Scheldorf Ferenc

asztalosmester munkálatokat végzett az egri trinitárius kolostor épületében 1794-96 között.

Voit Pál szb.: Heves megye műemlékei II. köt.

Magyarország műemlékei topográfiája VIII. köt.

Budapest, 1972

200 f

Scheldorf Ferenc

asztalosmester végzett munkálatkat az egri tripitórius templomban.

Voit Pál szb.: Heves megye műemlékei VI. kötet
Magyarország műemléki topográfiája VIII. köt.
Budapest, 1972.

Lool

Scheldorff Ferenc

ácstalasmester 1791-92 között az egri Kossuth L. u. 9. sz. városmegyeházában végez munkálatokat.

Voit Pál szerk.: Heves megye műemlékei II.
Magyarország műemlékei topográfiája VIII. köt.
Budapest, 1972.

351/1

Scheler, Gottlieb

Centum vir

XVIII. sz.

Kolozsvári asztalosok

Z-l.

Europa
Lap Terjesztő

Budapest.
V Pothermere. u

+ Kleineisel Selv.
Pestkentimre

Schelker Georg

ötvös 1557

lará

Gyárfás Brassó 92

A MOSONMAGYARÓVÁRI (MAGYARÓVÁRI) PLÉBÁNIATEMPLOM FALFESTÉSEINEK RESTAURÁLÁSA

A mosonmagyaróvári plébániatemplom a 17. század derekán épült. Falaiban megtalálhatók a romjaiban akkor még meglévő középkori templom felhasználható részei. Az éppen csak elkészült épület tetőszerkezetét rövid idő múltán 1683-ban újra kellett építeni, mert a Bécs alatt vereséget szenvedő és onnan visszavonuló török sereg a templomot feldúlta és felgyújtotta. A helyreállítást követően Szent Gotthárd tiszteletére állítottak újra oltárt a szentélyben. Ezt és a templom másik két – Szent István, illetve Szűz Mária mennybemenetele tiszteletére állított oltárát – 1695-ben szentelték fel.

A templom első nagyobb mérvű felújítására, szentélyének szerkezeti átalakítására és a ma is látható késő barokk állapot kivitelezésére a 18. század második felében került sor. Ez utóbbi munkálatok költségeihez 4000 aranyforinttal járult hozzá Hermann József győri kanonok, aki az óvári templomot tette meg vagyona örökösévé is. Ebből a pénzből valósult meg a 1772-ben a szentély megnagyobbítása és az új márványoltár elkészítése. 1774-ben az adományokból a szentélyt is kifestették.[1] Alkotója Auguszt Imre[2] pozsonyi festő volt, segédeként Schellemayer Ferenc dolgozott,[3] akinek munkáját elismeréssel említi a templom Historia Domusa is. Nyilván ennek az elismerésnek köszönhette Schellemayer, hogy a hajóban lévő festéseket már önállóan készíthette el 1777-ben.[4] *(1–2. kép)*

A hajónak a szentélytől eltérő kifestésére utal egyébként az a templomban található latin nyelvű felirat is, amely Mária Krisztina főhercegnőt, mint bőkezű adományozót örökíti meg, akinek adománya tette lehetővé a hajó kifestését.[5] A templom falfestéseivel foglalkozó szakirodalom mindig is két külön mester munkájának

1. kép. A templom szentélye a főoltárral, 1984 előtt

2. kép. A templom szentélye a főoltárral a restaurálás után, 1998

4. kép. Részlet a hajó mennyezetképéből a tisztítási és konzerválási munkák elvégzése után. Szent Pál megérkezése Damaszkuszba, illetve Szent Pál meggyógyulása Ananiás által

5. kép. Részlet a hajó mennyezetképéből a restaurálás befejezése után

tartotta a szentély és hajó kifestését. Pontosabban: Auguszt munkáját Dorffmaister Istvánnak tulajdonították, az eltérést a szentély mennyezetképe és a templom összes többi falfestmény vonatkozásában hangsúlyozták, de nem is hangsúlyozhatták mással kapcsolatban, hiszen a szentély egyéb falfelületeit a 1853-ban olajfestékkel vastagon átkenték.[6] A restaurálás, azaz az olajfestés eltávolítása és a falfelületek megtisztítása után vált világossá, hogy ezek a különbségek – a festés színei és a formai megoldások – a szentély egésze és a hajó egésze között is fennállnak.

Az óvári templom keletelt, egyhajós, nyugati középtoronnyal ellátott épület. A széles, ives zárású szentélyt délen és északon emeletes sekrestye és szertár kíséri. A fiókos dongaboltozatú hajó két oldalán a pillérek között, harántdongával fedett térbővületek vannak. Közülük kettő-kettő mellékkápolnaként, egy-egy pedig bejáratként szolgál. A kápolnák és a bejáratok felett boltozott karzatok húzódnak. A hajó nyugati végében két pillérre támaszkodó orgonakarzat van. A torony északi és déli oldalán kétszintes boltozott mellékterek találhatók, az alsó szintek mellékkápolnák.

A templom főoltára a szentély közepén foglal helyet, s mint említettük, Szent Gotthard hildesheimi püspöknek (†1038) szentelték. A hajó déli oldalkápolnái közül a keletiben Mária mennybevitele, a középsőben a Háromkirályok, a karzat alattiban pedig Nepomuki Szent János oltára áll. Az északi oldalkápolnák közül a keletiben Szent István király, a másikban a Szent Kereszt oltára található. A mellékoltárok képei az oltárasztal feletti falra vannak festve. A Nepomuki Szent János-kápolna oldalfalaira a szent életéből vett további két jelenetet is festettek. Az északi oldalbejárat felett az adományozó Mária Krisztina főhercegnőt ábrázoló képet helyeztek el. Az orgonakórus boltozatán zenélő angyalok kara látható. A templomhajó falait dekoratív falfestés díszíti, a mennyezet nagyméretű középképe Szent Pál megérkezését Damaszkuszba, illetve Szent Pál megtérését ábrázolja. *(3–7. kép)* A szentély boltozatának középképén az olvasós Szűzanya látható, a szentélynégyszög men-

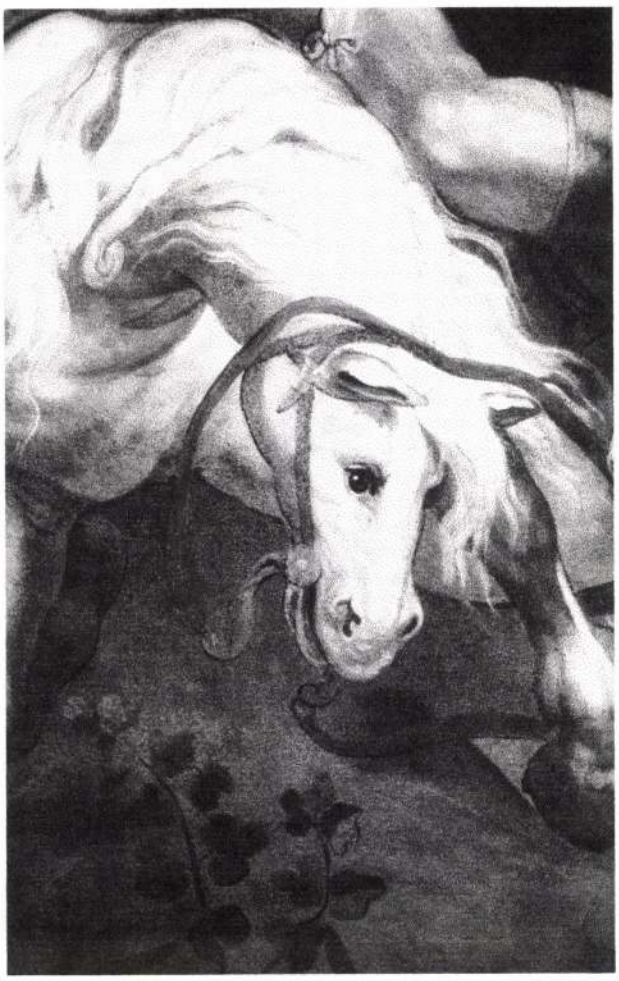

6. kép. Részlet a hajó mennyezetképéből a restaurálás befejezése után

nyezetén Mária Szent Domonkossal. *(8–9. kép)* Az oldalfalakat díszítő dekoratív kifestésbe két keretezett figurális falképet komponáltak. Az északi Szent Gotthárd püspök csodálatos prédikációját ábrázolja, a déli egy olyan jelenetet örökít meg, melynek magyar vonatkozása van. Egy magyar fiú a szent püspök közbenjárására feltámad halottaiból. *(10–11. kép)* Ezt a jelenetet, mint a szent öt csodájának egyikét Matthias Gusner is megfestette a szentgotthárdi apátsági templomban.[7]

I.

A falfestések restaurálása 1984-től 1990-ig tartott. A munkára fordított viszonylag hosszú idő szükségességét nem csekély mértékben a feladat bonyolultsága és sokrétűsége, valamint a hasonló korú emlékekhez viszonyítva az átlagosnál rosszabb állapota indokolta. *(1. kép)* 1777 óta a felületeket sokszor javították, illetve átfestették. Az első javítás feltehetően a 19. század első felében történhetett, talán az 1819-ben történt átépítés idején, amikor a templomtorony két oldalát kísérő épületrészek készültek.[8] Ekkor főleg a szentély és a mennyezet falképeibe festettek bele, és számtalan részletüket átkenték. Ám az elsődleges cél e munka során mégsem a mennyezetképek átfestése lehetett, hanem a boltozatokat sok helyen elcsúfító repedések eltüntetése, így az átfestés csak „szükségszerű" következménye volt a beavatkozásnak. Az oldalfalak felületeit festéssel csak néhol javították, inkább híg kötőanyag-oldattal „felfrissítették". A festéshez és a felfrissítéshez vízüveget használtak.

A következő beavatkozás a szentély falfelületeinek olajfestékkel történő lekenése volt: „in bono gustui architectonico".[9] Erre 1853-ban került sor. A munkákat – a korabeli leírások szerint – Antonius Zach – bécsi aranyozó végezte segédeivel, akik nemcsak a szentély falait, hanem a szószéket és a karzat faszerkezeteit is teljesen újrafestették. A falon lévő olajos átfestést – hasonlóan a berendezési tárgyak átfestett felületeihez –, márványutánzatú díszítéssel látták el.

Talán ekkor történt az a beavatkozás is, amely a szentély mennyezetképén történt. E javítások, amelyek kisebb felületeket, főleg az arcrészeket érintette, az idők során sötétebb, sárgásabb tónusúra színeződött. A felhasznált kötőanyag kazein volt. A munkák idejét valószínűsíti, hogy kazeint máshol mint itt, nem alkalmaztak, s máskor nem igen lehetett alkalom egy ilyen kisléptékű munka miatt beállványozni a szentélyt.

1877-ben Storno Ferenc végzett javításokat, aki az eredeti kiosztások mentén – Schellemayer festését utánozva – újra elkészítette a dekoratív festést.[10] A szentély olajjal lekent oldalfalaira, stílusban többé-kevésbé illő, de szerkezeti felépítésében a többitől különböző dekorációt festett. A kompozíciókat többségükben átfestette. Storno a javításokhoz enyves kötőanyagot használt.

Az Országos Műemléki Felügyelőség restaurátorai az 1950-es évek végén kísérletet tett a falfestések korszerű helyreállítására. A munkálatokat a hajó boltozatának nyugati szakaszán kezdték el, beleértve a mennyezetképet és a dekoratív festéseket is. A tisztítással és a konzerválással annak feléig jutottak el.[11] *(12. kép)* A munka akkor félbeszakadt, és a munka folytatására, illetve befejezésére csak 1984–1990 között volt lehetséges.[12] Az 1960-as években csak a hajó négy mellékoltárának falfestményeit restaurálták.[13]

II.

A templom falfestésein történt javítások és belefestések következtében érthető, hogy a festő/festők személyével kapcsolatban, még a legavatottabb kutatók körében is

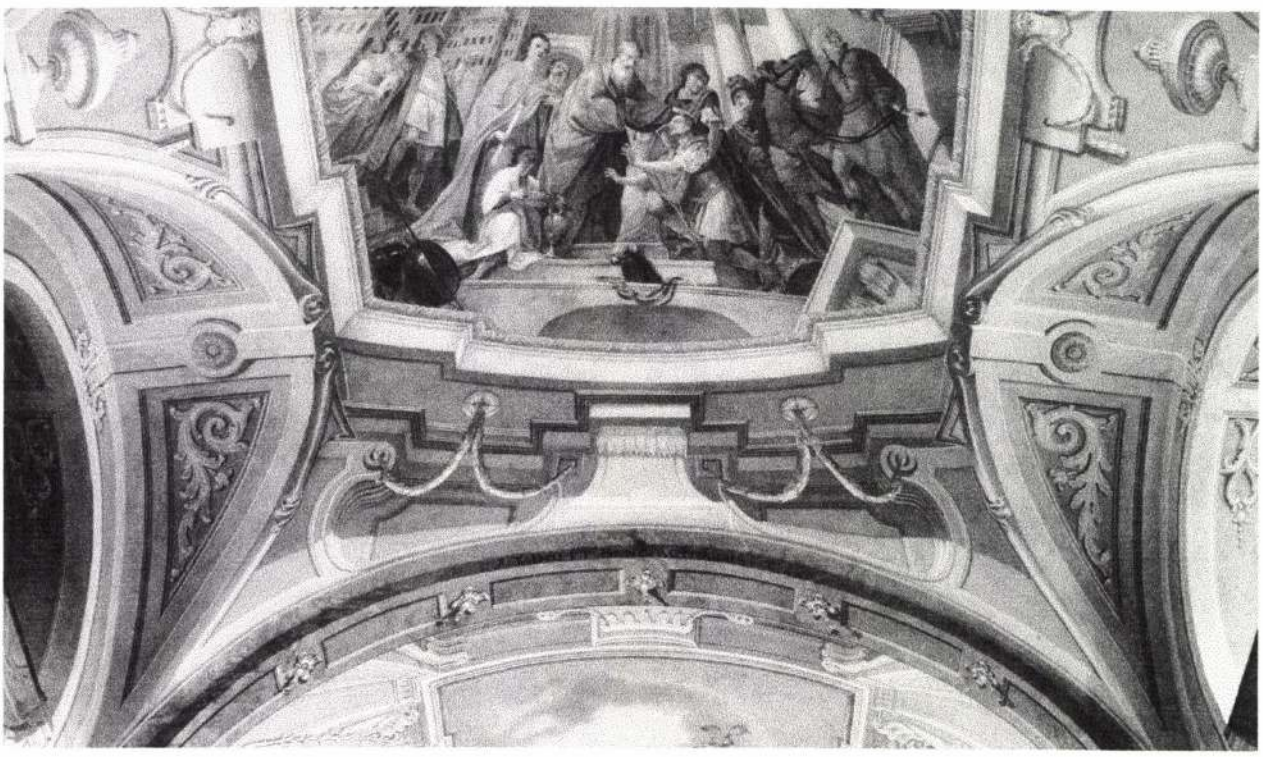

7. kép. A templom boltozatának festésrészlete a restaurálás befejezése után

kétségek merültek fel. A felületeket ráadásul mindenütt szürkésfekete koszréteg borította, így esetenként azt is nehéz volt eldönteni, hogy egy-egy jelenet mit ábrázol. A szokatlanul sok javítgatás láttán óhatatlanul felmerül a kérdés, mi lehetett ezek oka, miért volt ezekre szükség. Tudva lévő, hogy még a korszerűen végrehajtott helyreállítás – a régit a mának és a jövőnek átmentő áldásos jellege mellett is –, valahol kárára válik a műemléknek, mert megoldhatatlan kívánalom a konszolidációt biztosító anyagok egy majdani restauráláskor történő újbóli, maradéktalan, az eredetire nézve veszteségmentes eltávolítása. A múlt századi beavatkozások során használt anyagokat illetően, ez a veszélyeztetettség halmozottan igaz.

A tisztítások során hamarosan rájöttünk, hogy a későbbi javításokat kiváltó okok egy része már a templom megépítésekor, illetve a falfestés készítésekor is jelen volt. Ilyen volt például a festés eredendően technikai, azaz kivitelezésbeli hiányossága. Munkánk során egyre-másra tapasztaltuk, hogy a 18. századi festők – különösen a század második felének utolsó évtizedeitől kezdve – a tartósabb, az időnek és a káros fizikai hatásoknak jobban ellenálló festéstechnikát fokozatosan mellőzték, az alkalmazási szabályokat sorra figyelmen kívül hagyták. Ez alól Auguszt, Schellemayer, de még a jelentősebb mesterek sem voltak kivételek. A jobb megtartást biztosító freskófestés és a klasszikus módon használt mészkazein kötőanyag helyett, egyre inkább elterjedtek a gyorsabb kivitelezést lehetővé tevő, de a tartósság szempontjából gyengébb, szerves anyagokat is alkalmazó al secco eljárások. Ennek az átalakulásának végeredménye, a 19. századi falfestészetben már szinte kizárólagosan használt – kötőerejét tekintve közismerten gyenge minőségű – enyves festés lett.

Auguszt és Schellmayer természetesen még nem enyves technikával dolgozott. Annyi azonban bizonyos, hogy az általuk használt festékek sötétebb színei, tónusai, nagyon gyenge megtartása jelzi, hogy alkalmazóik változtattak a hagyományos technikai eljárásokon. A tartósabb minőségű falfestés kívánalmainak figyelmen kívül hagyása oda vezetett, hogy az említett sötétebb tónusok már rövid időn belül kopni, porlódni kezdtek. A javítások során a felújítók természetszerűleg elsősorban ezeket a megkopott részeket festették újra. Mi az átfestések eltávolításakor döbbentünk rá igazán, hogy az eredeti festésekből sok helyen már csak a világos tónusokat tartalmazó vázszerkezet maradt meg.

A javítások másik oka, a templom boltozatait átszelő több tucat, széles repedés eltüntetése volt, amelyek statikai problémákra, a nem megfelelő alapozásra, esetleg egy kisebb földrengés okozta mozgásra vezethető vissza. A repedések kialakulásának időpontját tekintve csak annyi bizonyos, hogy a Storno-féle restaurálás idején már léteztek, s a későbbiekben nagyrészt meg-

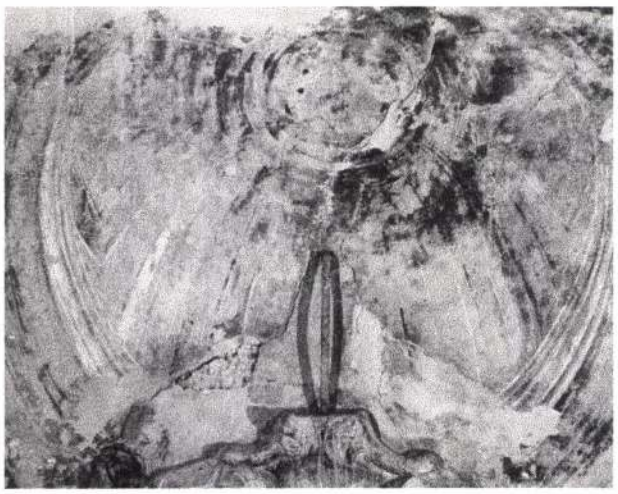

13. kép. A szentélyboltozat dekoratív festésének részlete az olajos átfestés eltávolítás után

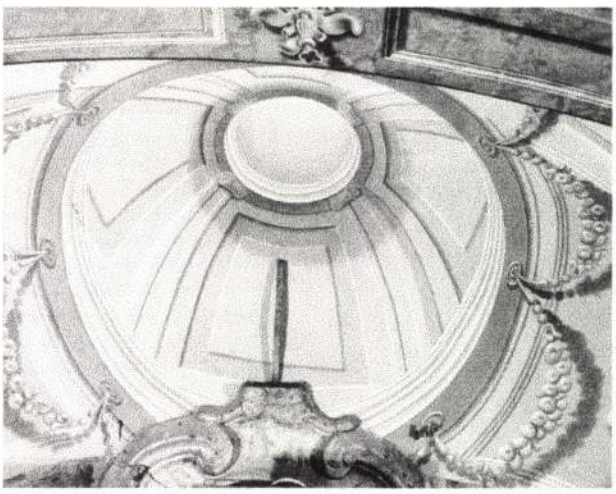

14. kép. A szentélyboltozat dekoratív festésének részlete a restaurálás után

A sikeres megvalósítás ellenére örömünk mégsem lehetett teljes. Az olaj eltávolítása közben derült ki, hogy Zach – nyilván azon hiedelmében, hogy az olajfesték a falról könnyen leválik – lekenés előtt a felületeket valamilyen kaparóeszközzel alaposan megdolgozta, miáltal a festék- és vakolatréteget rendre megsértette, továbbá valamilyen bevonószerrel a felszíni rétegeket beitatta.

Az olajfilm alól egy, a Storno-féle elképzeléstől eltérő látszatarchitektúra került elő. A díszítés, a szentély keleti oldala felé – ívek, boltozatok és baluszterek sorával – a tér nagyságát igyekezett megnövelni.

Arra vonatkozóan, hogy az óvári templom barokk kori falfestései milyen állapotban voltak a restaurálás megkezdése előtt, illetve mi vált láthatóvá belőlük az átfestések eltávolítása után, arra már több esetben is utaltunk. Az esztétikai helyreállítás szempontjából ezeknek a tényezőknek döntő jelentőségük van. Talán az volt a legfontosabb közülük, hogy a sötétebb tónusok jelentős része az idők során lekopott és az egyéb sérülések (lekaparások, repedések stb.) száma is – a szokásos mértéknél – nagyobb volt. Ha fentiek mellett még szükséges megemlíteni valamit, akkor azok a beázásokból eredő festék és vakolatpergések, valamint a talajból felszivárgó nedvesség mállasztó hatása. Beázásból eredő károsodások főleg a kórusrész boltozatán, több négyzetméternyi felületen voltak tapasztalhatók, míg a talajnedvesség okozta vakolatvesztéssel a lábazati részeken találkoztunk.

A festék- és vakolatréteg konzerválása esetében a bevált, hagyományos módszereket alkalmaztuk. A mozgó vakolatrészeket injektáltuk, a festékréteget konzerválószerrel átitattuk.[16] Ez utóbbi konzerválásra esetünkben annál is inkább szükség volt, mert a gyenge megtartású festésnek a továbbiakban megfelelő állagot kellett biztosítani.

Az óvári templom falfestéseinek restaurálásával kapcsolatos utolsó kérdéskör a kiegészítések és az esztétikai helyreállítás problematikája. Tekintettel az állapotra, a festéseket jellegük szerint csoportosítottuk. Megkülönböztettünk figurális ábrázolásokat, illetve kompozíciókat, amelyeknek mindegyike egyedi, csak reá jellemző formai megoldásokkal bír és egymástól eltérő gondolati tartalmakat közölnek. Majd elkülönítettünk dekoratív festéseket, amelyek egyszerű ismétlődő elemekből épülnek fel és többnyire csak áttételesen létezik valamiféle önálló jelentéstartalmuk. Legfőbb feladatuk a díszítés, kiemelés. Ez utóbbiakról elmondható, hogy jelentőségük valahol a közös megjelenés egységében rejlik. *(13–15. kép)*

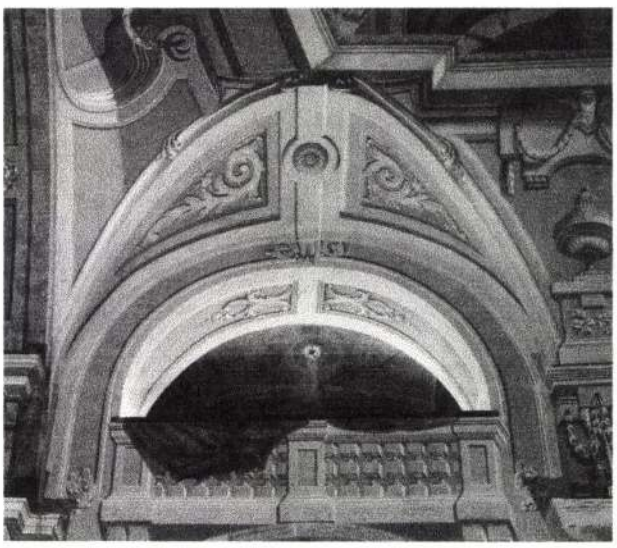

15. kép. A hajó helyreállított dekoratív festésének részlete

Erre a megkülönböztetésre azért volt szükség, mert az igény, amit velünk szemben a felhasználó a kiegészítések során támasztott, a teljességre való maximális törekvés volt. Ugyanakkor a helyreállítás műemlékvédelmi elveinek is maradéktalanul meg kellett felelnünk. Úgy véltük, a két elvárás akkor kerülhet szinkronba egymással, ha javításaink jellege és szándéka nem sérti az eredeti művet és a tér is visszanyeri látványbeli zavartalan harmóniáját. A figurális kompozíciók esetében tehát csak a kisebb, a formailag egyértelműen pótolható hiányokat javítottuk ki, színbeli és formai teljességükben. A megkopott vagy elenyészett részek vonatkozásában már csak valamiféle látványbeli szintézis biztosítása volt a cél, minden konkrét formai megfogalmazás nélkül. Az, hogy a szintézis kifejezés valójában mit takar, azt mindig a konkrét állapot szabta meg. Érzékeltetésére szélsőséges példát ragadva ki, előfordult, hogy ez nem jelentett többet, mint a kép alaptónusának hibák nélküli megjelenítését. Ezek a javítások rendre vonalkázó eljárással, akril temperával készültek. A képeket övező dekoratív részek esetében nagyobb szín és formabeli teljességre törekedtünk. A hiányokat az eredeti megmaradt részletek alapján igyekeztünk maradéktalanul eltűntetni, kiegészíteni. Pótlásukhoz mészben kötött porfestéket használtunk.

Reméljük munkánk eredményes volt és az óvári plébániatemplom falfestményei a lehetőségekhez képest eredeti szándékuk szerint, de a jelenkor emberéhez szólva töltik be újra szerepüket.

Pintér Attila

JEGYZETEK

1 „Anno 1774 apposita majori Ara marmorea pro majori decore ejusdem Arae, curavit Loci Parochus totum Sanctuarium, út videre est, pingi per D. Pictorem Posoniensem N. August, cujus sodalis Franciscus Schelemayer facta delineatione, et apposito conceptu artem suam pictoriam cum applausu omnium terminavit. Incepit hic odalis laborem Suum 1. Augusti ejusdmem Anni et terminavit 11. Octobris" Historia Domus: Liber rerum ecclesiae Ovariensis. I.: 43. (Mosonmagyaróvár, r. k. plébánia). A Historia Domusból vett részletek, valamint a festőkre vonatkozó adatok Dávid Ferenc művészettörténész kutatási anyagából származnak. Az adatok rendelkezésünkre bocsátásáért, valamint a restaurálás során nyújtott áldozatkész együttműködéséért ezúton is fogadja köszönetünket.

2 Auguszt Imre festő és aranyozó, Vácon született, meghalt Pozsonyban 1784-ben. 1757-ben a majkon dolgozott, 1771-ben Esztergomban a vártemplom oltárát aranyozta. 1777-ben pozsonyi polgár. Ld. *Garas Klára:* Magyarországi festészet a 18. században. Budapest, 1955. 207.; *Voit Pál:* A majki műemlékegyüttes. = Magyar Műemlékvédelem, 3. Budapest, 1966. 223.; *Petrová-Pleskotová, Anna:* Dokumenty o umeleckej, umelecko-remeselnickej a stavebnej aktivite na panstev a objektoch grófa Františka Esterházyho z rokov 1738-1785. = Ars, 1995. 232–233.

3 Schellemayer, Franz festő, (Aschaffenburg, 1738–1803 u.). Tevékenységéről kevés adat maradt fenn. 1770 körül a bambergi érsek számára dolgozott, 1781-ben Pozsonyban díszleteket festett, majd transzparensképeket készített. Magyarországon egyetlen képe ismert. Ld. *Garas* 1955. (2. jegyzetben i. m.) 247.; *Csatkai Endre:* Pozsonyi képzőművészek és iparművészek 1750 és 1850 között. = Művészettörténeti Értesítő, 12. 1963. 23.; Jávor Anna = Művészettörténeti Értesítő, 42. 1993. 74.

4 Schellemayer a templom északi bejárata felett lévő kép bal alsó sarkában szignálta munkáját: „Fecit Fm. Schelemäyer anno 1777". A templomhajó 1777-ben történt kifestésének időpontjára vonatkozóan egyébként a diadalíven található felirat is egyértelmű utalást tartalmaz.

5 A képen lévő felirat – utalván az ábrázolt eseményre és a templom kifestésére – szövege: „Repraesentatio munificentiae, quo corpus humis ecleasiae pictum est". A templom egykori plébánosának fordításában: „Megörökítése annak a nagyszerű cselekedetnek, amellyel e templomnak teste[hajója] kifestetett". Ld. *Pintér Gyula:* A magyaróvári plébániatemplom múltja, értékei és ereklyéi. Mosonmagyaróvár, 1940. 10.

6 Ld. *Genthon István:* Magyarország műemlékei. Budapest, 1951. 234.; *Garas* 1955. (2. jegyzetben i. m.) 181. kérdőjellel!; *Genthon István:* Magyarország művészeti emlékei. I. Dunántúl. Budapest, 1959. 207. már nem említi Dorffmaistert. Az 1997-ben rendezett kiállítás katalógusában azonban, továbbra is ő szerepel az említett művek alkotójaként, ld. Dorffmaister István emlékkiállítása. Katalógus. Szerk. Kostyál László, Zsámbéky Monika. Szombathely – Zalaegerszeg, 1997. 20., 52.

7 *Sulzbeck Ferenc:* Szent Gotthárd hildesheimi püspök élete. Budapest, 1940. továbbá *Bálint Sándor:* Ünnepi kalendárium. Budapest, 1977. II.: 357–359.; *Zlinszkyné Sternegg Mária:* A szentgotthárdi ciszterci apátság története és művészetének emlékei 81183–1878). In: Szentgotthárd. Szerk. Kuntár Lajos. Szombathely, 1981. 470.

8 *Manninger Egon:* A magyaróvári rk. plébániatemplom újjáépítése. = Műemlékvédelem, 23. 1979. 64–66.

9 A főoltár aranyozásáról, illetve a szentély elhomályosult falfelületeinek javításáról, Antonius Zach nevének említésével, ld. Historia Domus (1. jegyzetben i. m.) II.: 11.

10 Storno tevékenységéről a 4. jegyzetben említett kép jobb oldalán lévő felirat tanúskodik. Itt a következő volt olvasható: „Restauravit F. Storno anno 1877". Tekintettel arra, hogy az általunk végzett restaurálás során minden korábbi beavatkozást igyekeztünk eltüntetni, így ez a felirat is eltávolításra került.

11 A restaurálást az Országos Műemlékvédelmi Felügyelőség felkérésére Borsa Antal, Németh Gábor és Prudzik József végezték 1959-ben.

12 A munkában résztvevő restaurátorok: Bécsi János, Nagy Gábor, Radukov Angel és Pintér Attila voltak.

13 A munkákat Döbrentei Gábor végezte el 1961-ben.

14 A lúg ammoniumhidroxid, a vegyszer Szelekton B és Szelekton B2 volt.

15 A pépbe ammoniumhidroxidot, ammoniumkarbonátot és nátriumhidrokarbonátot kevertünk.

16 A vakolatok rögzítéséhez Plextol B 500 diszperziót, a festékréteg megkötéséhez Paraloid B 72 műgyantát használtunk.

(Az 1., 8., 12. kép: KÖH Fotótár. A 2., 3., 4., 5., 6., 7., 9., 10., 11., 13., 14. képet készítette: *Pintér Attila.)*

SCHELLEMAYER Ferenc felt

Schell
ács Pécs

Művészi Ipar
1891. 168-1

kivitelben szemlélhettük a
szombathelyi múzeum meg-

megkezdett s azóta jó részben befejezett munkára.

A rendezésnél a következő irányelveket követtem:

1. A tárgyak természetük és használati módjuk szerint külön csoportokban állítandók ki.

2. Minden egyes csoportban levő tárgyak, a mennyiben a csoport természete egyenesen megkívánja s a rendelkezésre álló terület meg-

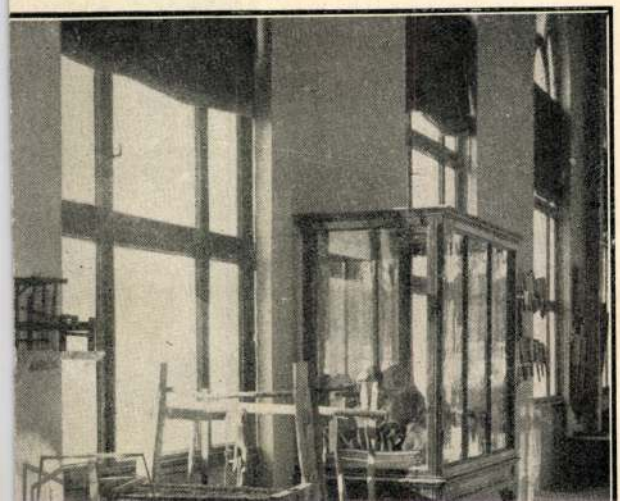

Schelken Pálma
festő.

1951-ben a művésznő műcsar-
noki hiálltásán az „Esős utca"
című képet a Közlekedésügyi
Minisztérium vásárolta meg.

Schelken Pálma: A miniszter és egy akvarell
Művészet, 1972. julius – 15 oldal.

Schell

MDK

pécsi ács

a pécsi székesegyház átépitésénél §1805-32/

dolgozott .

102.o.

ZADOR ANNA: POLLÁCK MIHÁLY . Bp. 1960.

M.D.K.

SCHELL ács

Pécsi székesegyház átépítése 1832_

Művészet. 1955. 1. sz.
Zádor Anna: A Pollack-kutatás néhány problémája 6. l.

MDK

Schell, ácsm.

A pécsi székesegyh. 1831-ben bef. átépitésénél közremük.

Haas M.: Baranya. Pécs 1845. 305.l.

K

~~Bandler~~

~~pécsi rézmíves~~

~~Gidanone Ágost~~

~~kőfaragó~~

Schell ácsm

Windisch

ejutási

valamenyien

pécsiek, végezték

a pécsi nemesegyház-

nak 1831-ben befe-

jezett átépítését.

Haas Mihály

Baranya. Pécs

1845. 305. l.

mûs

led

A

NYOMTATVÁNY.

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

MEGHÍVÓ

A

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGÁNAK

19 évi hó n napján

délelőtt / délután órakor megtartandó végrehajtó-bizottsági / rendes / albizottsági ülésére.

Tárgy:

Elnök megbízásából:

Hornyánszky V. R.-T. Budapest.

MDK

Schell ács

A pécsi székesegyház első átépitésénél dolgozott.A restaurálás 1805-1827-ig tartott.

Gerece Péter dr.: A pécsi székesegyház.

Magyar Épitőmüvészet 1907.9.sz.4-6.l.

Schell Antónia, [építész]

Díjat nyert az óbudai tervpályázaton.

— : Y-híd a Flórián tér felett

1.

ESTI HIRLAP, Bp. 1969. nov. 24.

MDK

MDK

Schell Ezechiel

?? fazakas ??

A kolozsvári muzeumban egy 1659 évszámu kék alacsony gerezdes dinnyeformáju korsó található EZECHIEL SCHELL felirással.

Krisztinkovich Béla: Az Iparmüvészeti Muzeum ujkeresztény fajanszai.

Ip.müv.Muz. Évk. III-IV. 1960. 137-156.l.

152.l.

MDK

Schell Fr.

Fogolycsendélet.Olajf. 55x45./Jelzett./
Huros rigok. Olajf.55x44./Jelzett./

Árverési Közlöny,1937.okt.rk.sz. 36.l.

SCHELL, Franz, nyitrai kártyafestő

F. SCH., Kartenmaler in Neutra, meghalt. Háza és műhelye eladó. Nagy vevőköre volt. Hirdetési (1832, 391l)

Preßburger Zeitung
(Genthon)

Schell István

Kártyagyártó család; 1864-ben került bejegyzésre a céghivatalba.

Kattai Ferenc: A Játékkártyagyár és Nyomda 100 éves jubileuma; Magyar Grafika, 1970. 1. sz. 24 l.

M.D.K.

Schell Jakab, egri festő és mázolómester

A Pyrker féle egri fürdő bővitésen dolgozott 1829-30-ban. 173.o.

Sugár István: Az egri melegvizü fürdők története. II. rész. 1791-1965. 165.o.

Az Egri Múz. Évkönyve. IV. Eger. 1966

MDK

Schell János ácsm. 19.sz.e.f.

~~[illegible]~~

Cserkuti A: Pécsi ácsok céhe. Pécsi Napló. 1913.
nov. 30. 3-4. l.

Schell, Jos.

K

hollandi festō

Tanjé Péter

rézm.

(1706 – 1761)

Mária Terezia

arczeje

Emlitve

Marczali Henrik

Mária Terezia

1717 – 1780.

Magy Tört. Elektr.

Bp. 1891. 330 l.

Mūcz

Léd

A metszetről Tanjé – nek

olvasom

IRODALOM

-Schürer-Wiese: Deutsche Kunst in der Zips. 421 á. 239 old.

JEGYZET

MDK

Schell, Jos. hollandi festő

Mária Terézia arcképe, repr.

Marczali Henrik: Mária Terézia 1717-1780. Magyar Tört. Életr. Bp. 1891. 330.l.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

NIMRÓD
Budapest

1970 DEC

1021

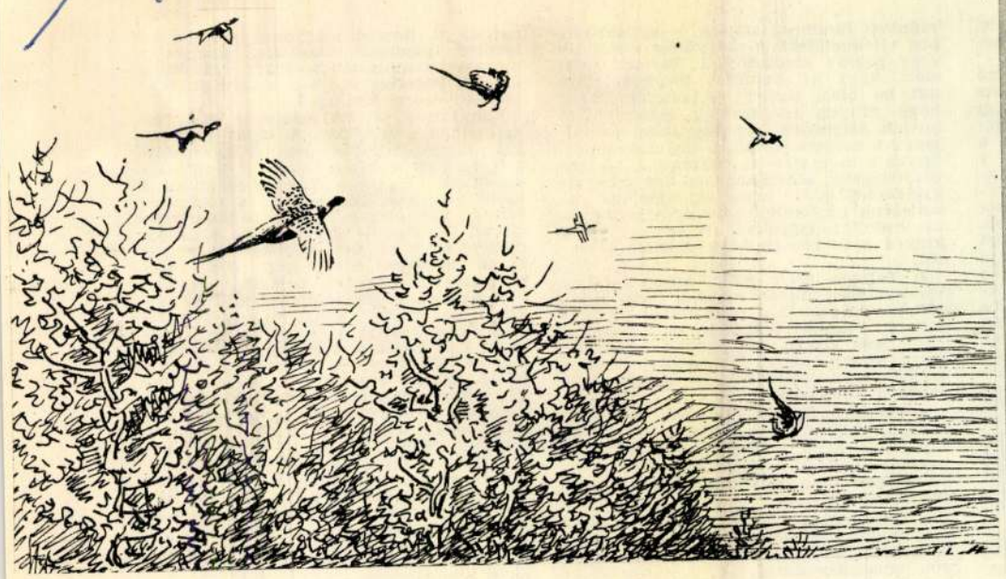

Meghalt SCHELL JÓZSEF grafikusművész, számtalan vadászati tárgyú alkotás szerzője, vadász-képzőművészetünk egyik legkiválóbb reprezentánsa.

SCHELL JÓZSEF a vadászatot mindig a természettel együtt, attól elválaszthatatlanul ábrázolta – az ember és a természet kapcsolatának megfogalmazásában értékelte.

Sok évtizedes természet-megfigyelése, a vad szeretete, szolid, becsületes stílusa a vad- és a vadászatábrázolás kiváló mesterévé avatta.

Emlékét megőrizzük!

NIMRÓD

Schell József

Megyei ellenőrző bizottsági eln

Az Országos Ellenőrző Bizottság 1970. november 11-re értekezletre hívta a megyei ellenőrző bizottságok elnökeit.

Szebeni János az Országos Ellenőrző Bizottság elnöke bevezetőjében értékelte az 1970. évben végzett munkát, amelyet lényegesen jobbnak, de még nem teljesen megfelelőnek ítélt. Elmondta, hogy a vezetésnek az ellenőrzésre nemcsak a pénzügyi vonalon van feltétlenül szüksége, hanem a hozott határozatok végrehajtásának vizsgálatánál is. A vadásztársaságok vagyoni helyzete egyre jobb. Évente növekszik a vadgazdálkodási Alap, amelyből a Szövetség Központja tenyésztési kölcsönöket nyújt. Minden körülmények között szigorúan ellenőrizni kell a hitelek felhasználását. Továbbiakban foglalkozott a MÉM 1970. évi revíziójának néhány megállapításával. Az észlelt hibákat felsorolta azzal a céllal, hogy mind a megyei, mind a vadásztársasági ellenőrző bizottságok különös gondot fordíthassanak ezek kiküszöbölésére. A megyei szakigazgatási szervek tájékoztatása alapján a vizsgálat megálapította hogy a vadásztársaságok háziszabályai sok helyen eltérnek a jogszabályokban foglalt elvektől és az alapszabálytól. Vizsgálni kell a kompetencia kiadását, mert ez helyenként nem felel meg a Szövetség által adott rendelkezéseknek. Megállapította a vizsgálat többek között azt is, hogy sok helyen nem vezetik az eredménynaplót. Ez a végzendő vizsgálat alapbizonylata, e nélkül nem lehet ellenőrzést tartani.

Szebeni elvtárs javasolta, hogy a megyei ellenőrző bizottságok évente legalább egyszer hívják össze a vadásztársaságok ellenőrző bizottságait, tájékoztassák őket a munkáról és tapasztalataikról. Készítsenek programot a megye vadásztársaságainak folyamatos ellenőrzésére. Kérte, hogy ezeket a programokat december 31-ig küldjék meg az Országos Ellenőrző Bizottság részére.

Mint időben a legközelebbi ellenőrzési feladatot, az év végi zárszámadást és az 1971. évi terv készítését jelölte meg. Felhívta a megjelentek figyelmét, hogy ne fogadjanak el a tervkészítésnél summázott adatokat. Dolgozzák ki a tervkészítők mind a kiadási, mind a bevételi oldalt részletesen és ennek eredményét állítsák a tervbe. Az ellenőrzésnél viszont ezeket a részletes adatokat használják fel. Nagy figyelmet szenteljenek a pontos leltárvezetésnek is. Dr. Fekete Győr László az Országos Ellenőrző Bizottság elnökhelyettese előadásában szintén a zárszámadással és tervkészítéssel foglalkozott. Hangsúlyozta, hogy az egész vadásztársadalom nagy felelősséggel tartozik a rendelkezésünkre álló közel egy milliárdos vagyonért. Éppen ezért rendkívül fontos, hogy a zárszámadás és a terv ellenőrzésénél, közgyűlési tárgyalásánál és jóváhagyásánál ne egybevontan, hanem külön napirendi pontként tárgyalják.

Fekete Győr elvtárs előadásában az ellenőrzés módszerével foglalkozott. Három fő pontban foglalta össze: 1. ki ellenőrizhessen; 2. hogyan készüljenek fel a vizsgálatra; 3. kell-e előre értesíteni az ellenőrzendő társaságot.

1. Véleményünk szerint nemcsak az ellenőrző bizottsági tagokat kell aktivizálni a vizsgálatok elvégzésére, hanem felügyeletük mellett meg kell és lehet bízni bárkit, az ellenőrzéssel — természetesen olyan személyt, aki szakmai tudással rendelkezik. Ahol a vadásztársaságnak nagy vagyona van, célszerű, ha a pénzgazdálkodást szakember vizsgálja. Amennyiben a vadásztársaság tagjai között nincs szakértő, akkor helyes külső szakember tiszteletdíj ellenében való felkérése.

Az észlelt hibákat, hiányosságokat az ellenőrző bizottság tagjai tárgyalják meg, objektíven mérlegeljék. Majd a hiba nagyságától függően szóbelileg tárgyalják meg az elkövetővel vagy írásban közöljék vele — utóbbi esetben azonban a választ is írásban kérjék.

2. Az ellenőrzést végző személyek előre állapodjanak meg abban, hogy ki mit vizsgál, milyen szempontok szerint. Akár feltárnak valamilyen hiányosságot, akár mindent rendben találtak — mindenk pen tájékoztassák a taggyűlést a nega vagy pozitív eredményről. Tartsák sz előtt, hogy az ellenőrző bizottság n tölt be bírói tisztet — javaslatot te hogy milyen rendszabály alkalmazás tartják helyesnek. Problémáikkal fordu janak a megyei ellenőrző bizottságokhoz, illetve a megyeiek az Országos Ellenőrző Bizottsághoz. Messzemenően legyenek figyelemmel arra, hogy az ellenőrző bizottságok mellérendelt szerepet játszanak az intézőbizottságoknál és sem pro sem kontra nem beszélhetünk felettes szervről.

3. Tartsák szem előtt, hogy mind a vadásztársaságoknál, mind a megyei intézőbizottságoknál a reszortfelelősök társadalmi munkát végeznek. Ez indokolja, hogy igen ritkán van mód a rajtaütésszerű vizsgálatokra. Humánusan mérlegeljék az adottságokat és ennek megfelelően cselekedjenek.

A továbbiakban beszélt arról, hogy feltétlenül szükségesnek tartja a nyilvános tapasztalatcserét — azaz a NIMRÓD hasábjain közöljék az ellenőrző bizottságok célravezető munkamódszerüket, tapasztalataikat stb.

A két értékes előadás után a megjelent megyei ellenőrző bizottsági elnökök számoltak be munkájukról, problémáikról, tapasztalataikról:

Szóba került olyan megye, ahol a fennálló rendelkezésekkel ellentétben nem hívják meg az intézőbizottsági ülésekre az ellenőrző bizottság elnökét. Volt olyan eset is, hogy az egyik vadásztársaságnál a feltárt súlyos hibák miatt retorzióval kívántak élni az ellenőrző bizottság elnökével szemben — kizárást kimondó fegyelmi határozatot hoztak ellene, amelyet a megyei fegyelmi bizottság változtatott meg. Felvetődött, hogy, amióta a MAVOSZ függetlenített szakemberei megkezdték munkájukat, ők is végeznek ún. komplex vizsgálatokat. Sok emiatt az átfedés, és nincs a munka kellően szinkronizálva. Kérik, hogy a megyei fővadászok egyeztessék vizsgálati programjukat az ellenőrző bizottságokéval.

Egyre több vadásztársaságnak van géperedő járműve. Többször előfordul, hogy a vadásztársaság szabad kapacitását fuvarvállalással tölti ki. Kérdés az, hogy joguk van-e erre; kell-e ehhez engedély; miként kell az ebből származó jövedelem után adózniuk?

Beszámoltak a jelenlevők munkamódszereikről — ezzel összefüggően pozitívan értékelték a múlt év hasonló időszakában tartott tájékoztató értekezlet munkáját. Sok helyütt már 1970-ben is programszerűen végezték a vizsgálatokat. Az erre vonatkozó főbb irányelveket sokszorosított formában adták a tájékoztatás céljából összehívott vadásztársasági ellenőrző bizottsági elnökök kezébe. Értékelésük szerint 1970-ben komoly lépést tettek előre az ellenőrzés terén. Ezt bizo-

ként függetlenített ellenőrt is. Felvetődött a bérkilövő vadásztársaságok fenntartásának problémája — mennyiben etikus a többi vadásszal szemben ez a vadászati forma. Hallhattunk olyan vadásztársaságokról is, ahol — gazdaságilag alaposan megerősödve — úgy védekeznek az új tagok belépése ellen, hogy 5000 Ft-os belépési hozzájárulást kérnek.

A Szövetség Központját érintő kérdésekre dr. Koller Mihály főtitkár válaszolt. Első helyen a függetlenített ellenőrök beállításának kérdésével foglalkozott. A Központ nem rendelkezik megfelelő anyagi eszközökkel további függetlenített munkaerő beállításához. A gépkocsi-fuvarozással kapcsolatban kifejtette, hogy először mérlegelnie kell a vizsgáló személynek, hogy vadgazdálkodási céllal, vagy fuvarozási céllal üzemeltetik-e a járművet, és hogy a MAVOSZ Központtól egyáltalán volt-e vásárlási engedélyük? A valóban szabad kapacitás felhasználására kell lehetőséget adni — arra, hogy milyen szabályok szerint, a MAVOSZ Közleményekben közlik a központi állásfoglalást.

A bérkilövő vadásztársaságokra szükség volt addig, amíg golyós vadászfegyvert apróvadas területen nem kaphattak a tagok, vagy azért, hogy egy-egy idős vadász megtarthassa fegyverét, és évente egyszer-kétszer vadászhasson is. A MAVOSZ Központ ebben a kérdésben is hamarosan megnyugtató rendet kíván teremteni. Az 5 ezer forintos belépési hozzájárulással kapcsolatban az az álláspontja, hogy ilyen esetekben a megyei intézőbizottságoknak új eljárásra kell utasítaniuk az elkövető vadásztársaságot.

Fekete Győr László zárszavában kérte, hogy a vadásztársasági ellenőrző bizottsági értekezletek tapasztalatairól december 5-ig küldjenek a jelenlevők tájékoztatót az Országos Ellenőrző Bizottság részére, hogy ezt felhasználva tehessék meg jelentésüket az Országos Választmánynak. Az országban 2350 ellenőrző bizottsági tagot választottak. Akkor végez jó munkát mind az Országos Ellenőrző Bizottság, mind a megyei aktívahálózat, ha minél többüket vonja be a tényleges munkába.

Végül kérte a megyei ellenőrző bizottságok elnökeit, hogy amennyiben a megválasztott aktívák nem, vagy csak szórványosan végzik vállalt társadalmi munkájukat — kérjék leváltásukat, és kooptáljanak e felelős munkára rátermett, lelkiismeretes vadászokat.

Befejezésül a további munkához sok sikert és jó egészséget kívánt.

ISTVÁNOVITS MÁRTONNÉ

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1972 MÁR -2

NIMRÓD

1021 Schell József

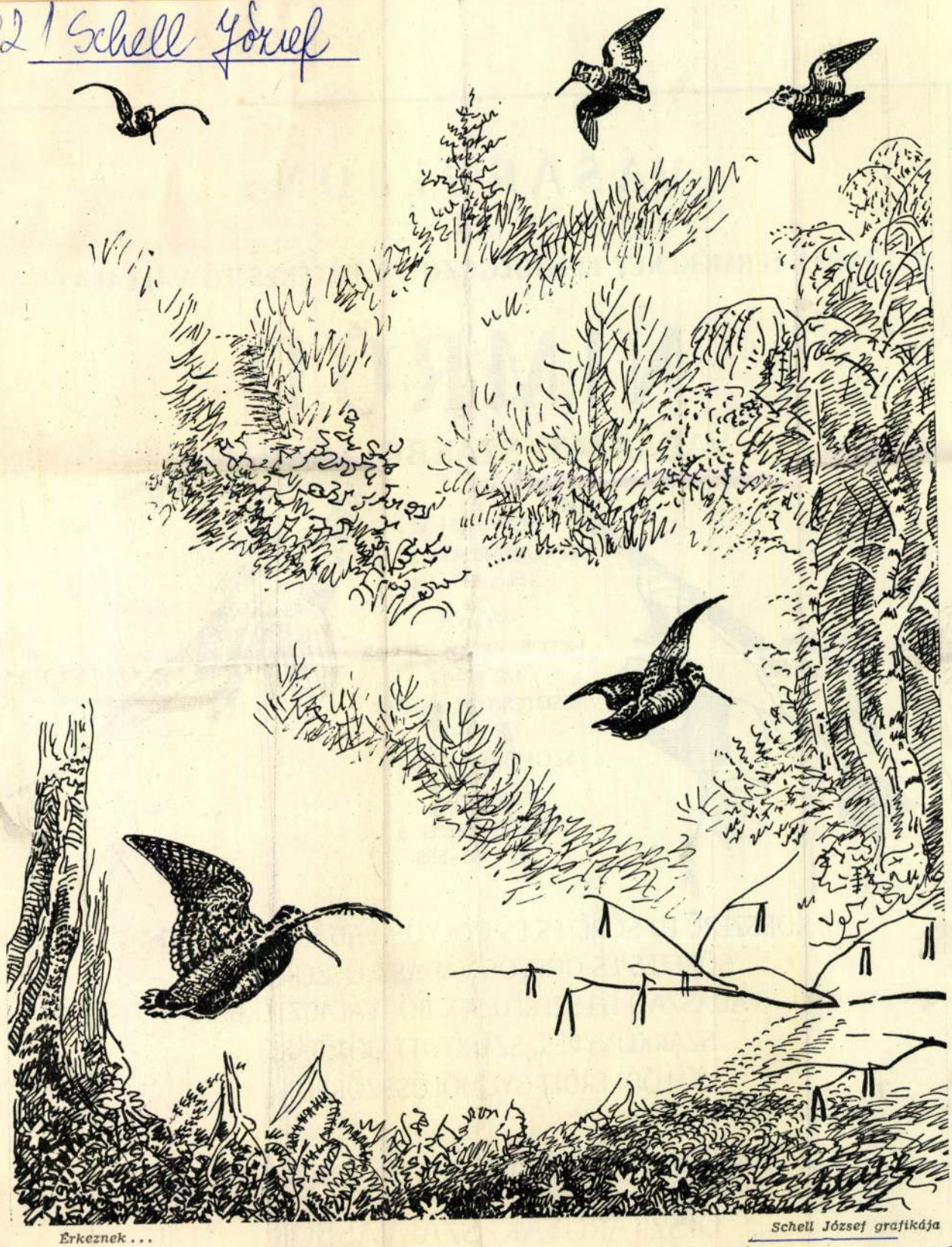

Érkeznek ...

Schell József grafikája

VÁSÁROLJ

AZ

ERDEI TERMÉKEKET FELDOLGOZÓ ÉS ÉRTÉKESÍTŐ VÁLLALAT

NIMRÓD

VADÁSZATI SZAKBOLTOKBAN

BUDAPEST VI.,
NÉPKÖZTÁRSASÁG U. 12.
TEL.: 123–180

NYITVA:
HÉTFŐ, KEDD, SZERDA
1/2 10–17,
CSÜTÖRTÖK, PÉNTEK
1/2 10–18,
SZOMBAT 1/2 10–13

MISKOLC
ADY ENDRE U. 5.
TEL.: 36–558

KORSZERŰ ÚJ SÖRÉTES ÉS GOLYÓS VADÁSZFEGYVEREK,
SÖRÉTES ÉS GOLYÓS VADÁSZLŐSZEREK,
VADÁSZATI FELSZERELÉSEK BŐ VÁLASZTÉKBAN,
SZAKKÖNYVEK, SZÁRÍTOTT GOMBÁK,
VALÓDI ERDEI GYÜMÖLCSSZÖRPÖK

AGANCSBÓL KÉSZÜLT VADÁSZATI JELLEGŰ
DÍSZTÁRGYAK, SZARVASBŐR

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

NIMRÓD

1972 SEP
Schell József

1021

Ebben a hónapban „indul" a fogoly és a fácán!

Jó vadászatot!

Schell József és Csergezán Pál grafikái

*

A nyájat kerülgető medve birodalma

Schmidt Egon felvételei

minden alkalommal, ezúttal is pásztortanyán vagy ahogy arrafelé mondják esztenán, töltöttük az éjszakát. A juhászok szívesen fogadtak, azt hiszem örültek, hogy szót válthatnak valakivel. Tavasztól késő őszig élnek fent a hegyek között és mint mondták, néha hetek telnek el anélkül, hogy bárki is feléjük vetődnék. Sok érdekes dolgot meséltek vadonbeli életükről. Barátom szerepelt mint tolmács. Külön fejezetet érdemelnének a kutyáik, amelyeket a nyáj őrzésére, farkasok és medvék ellen tartanak. Nagytermetű, tarkaszínű félvad állatok, amelyek bennünket is megrohantak és csak akkor eresztettek az esztena közelébe, amikor gazdáik szépen faragott nagy botjaikkal eléggé kíméletlenül szétcsapták közöttük. Szép szóval semmire sem mentünk később sem, amikor már úgy ahogy megtűrtek bennünket. Látszott rajtuk, nem szoktak hozzá a hízelgő szóhoz. Viszont ehhez a kemény hegyi élethez éppen ezek a kutyák illettek a legjobban.

Estefelé az egyik juhász ütött-kopott fazekat hozott elő valahonnét, amely színültig volt sűrű olajjal. Komótos léptekkel a gallyakból rakott karám felé ballagott és én kíváncsian követtem. A karám mind a négy sarkán hosszú pózna volt leszúrva, a csúcsán mindegyiknek nagy darab olajos rongy lógott. A juhász levette az egyiket és alaposan megmártotta a fazékban, majd visszahelyezte. Ugyanezt tette a másik hárommal is. Kérdő tekintetemre hosszan magyarázott valamit, amiből én csak az „ursu" — medve szót értettem. Barátom azután felvilágosított, hogy a környéken medve tanyázik, mely néha, éjnek idején megéhezve egy kis birkahúsra a hodályhoz merészkedik. A meggyújtott és lobogva égő olajos rongyok a medve távoltartására szolgálnak.

Besötétedés után még beszélgettünk egy darabig a tűz körül, azután végigdőltünk a rugalmas fenyőgallyakból rakott ágyon. A juhászok a már csak alig pislákoló tűz mellé dőltek le, botjaikat gondosan a kezük ügyébe helyezték. A birkák bent szorongtak a kerítésen belül, a kutyák lógó nyelvvel feküdtek a kunyhó közelében. A fárasztó nap után azt hiszem perceken belül elaludtam.

Éjfél felé iszonyú hangzavarra ébredtünk. A kutyák bömbölő ugatásban törtek ki s a juhászok — szintén hatalmas csataordítással — egy pillanat alatt talpon voltak. Egyikük sebtében még odakiáltott nekünk, hogy maradjunk bent a kunyhóban, azután eltűntek a sötétben. Nem akartunk kérésüknek vagy inkább parancsuknak ellenszegülni, hiszen kétségtelen volt, hogy a felizgatott kutyák azonnal nekünk estek volna. Így jobb híján a kunyhó ajtajából és a fali réseken át igyekeztünk tájékozódni. A hold ragyogóan sütött, a karám négy sarkán füstölögve lobogtak az olajos rongyok, kétségtelenül medve kerülgette a birkákat. Ő volt a riadalom okozója. A nyáj, mintha csak érezte volna, hogy itt csak az embertől várhat segítséget, olyan szorosan tolongott a hodály körül, hogy majd agyontapták egymást. A kívülállók életösztönük diktálta kétségbeesett erővel és groteszk ugrásokkal igyekezetek előbbre jutni. Panaszos bégetésük betöltötte a levegőt.

Közben a három juhász szüntelenül hangosan orditozott, biztatták az üvöltő kutyákat, azután az egész pokoli zenebona lassan távolodni kezdett. A medve, úgy látszik, visszavonulóban volt és a kutyáktól szorongatva menekülni igyekezett. Mi mindebből sajnos semmit sem láttunk a viszonylagos jó világítás ellenére sem, a komor fenyők védelmükbe vették a ragadozót és elrejtették szemünk elől.

A juhászok közül a két idősebb rövidesen visszatért. Harmadik társuk viszont csak hajnalban bukkant elő kutyái kíséretében. A bőséges harmattól csuromvizesek voltak valamennyien, a juhász subája olyan nehéz volt, hogy alig lehetett megemelni. Elmesélte, hogy a kutyák többször is megrohanták a nagy ragadozót, amely azonban a sűrűben mégiscsak egérutat nyert.

Az ég alja ekkor kezdett vörösödni, derengő fény öntötte el a távoli hegyeket és a közöttük húzódó széles völgyeket. Megnyugodtak a birkák is és békésen kérődzve álldogáltak a karámban. Az éjszaka sötét árnyai lassan szétfoszlottak. A juhászok már nem is emlegették az éjszakai kalandot, munkájuk után láttak. Egyikük a tüzet élesztgette, a másik kettő fejéshez készülődött. Mi is indulóban voltunk. Felcsatoltuk a hátizsákokat és búcsút véve vendéglátóinktól, nekivágtunk a hegyeknek.

SCHELL MÁRTON, keramikus

A városlődi kőedénygyárban, minden bizonnyal, mint szakmunkás keramikus dolgozók névsora 1851-1950

SCHELL MÁRTON, gyári munkás, 1950

Függelék, 298.old

MOLNÁR LÁSZLÓ: A városlődi kőedénygyár /1866-1950/

275.old

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei, 10. 1971

Veszprém, 1971

Schell Károly
pécsi ácsmester
1805

l

A Pécs-Baranyavármegyei
Múzeum Egyesület
Évkönyve. 1912 76. l.

Szőnyi Ottó elős
VI.Aréna-ut 41
Szépmüv.Muz. BUI

MDK

Schell Mihály ácsm.

19.sz.e.f.

Cserkuti A: Pécsi ácsok céhe. Pécsi Napló. 1913. nov. 30. 3-4. l.

SCHELL MIHÁLY, keramikus

A városlődi kőedénygyárban, minden bizonnyal, mint szakmunkás keramikus dolgozók névsora 1851-1950
SCHELL MIHÁLY, gyári munkás, 1937
Függelék, 298.old

MOLNÁR LÁSZLÓ: A városlődi kőedénygyár/1866-1950/
275.old

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei, 10. 1971
Veszprém, 1971

NICLAS SCHELL, /Nicolaus Sedl/, kovacsmester

--- ---

A régi fertődi kastély 1732-ben javitásra szorált. Az első Süttőn letelepedett kőművesek végezték e munkákat: Vitus Conrad /Veit Konrad/ kőművesmester; Joannes Tangl kőműveslegény, Mathias Grober kovács és Nicolaus Sedl vagy Niclas Schell kovácsmester. 133.old

KATONA IMRE: A fertődi kastélyrendszer kialakulása
130.old

Soproni Szemle, Helytört. folyóirat, XXX. 2.sz.
Sopron, 1976

NICLAS SCHELL, lakatosmester

Schlosser in St.Nicola a fertődi kastélyban különböző v
vasaló munkakat végzett."anderten Stok in Cabinet,obern
Stock mittler Stock..."épülettagozatokon végzett lakato
munkákat. 143.old. 140.jegyz . Elkészitette a kert kova-
csolt kapuzatat is.

KATONA IMRE: A fertődi kastélyrendszer kialakulása
130.old

Soproni Szemle, Helytört.folyóirat, XXX. 2.sz.
Sopron, 1976

M.D.K.

SCHELL, Niclas lakatosmester

Szentmiklós

Vasalások a sütiöri kastélyon

Kert kovácsolt vaskapuja

Müvért. 1955. 1. sz.

Valkó Arisztid: Fertőd/ Eszterháza, Süttör: Győr-Sopron megye/ mesterei, müvészei 1720-1768 között 127.1.

Schell Peter

1686

Érendiáll. Eat.

1924. 97

~~Bögre V. 171~~

Schelle Sebastian

Nürnberg-i hangszerkészítő mester

1741-ben kijavította Sellas Matteo

velencei mesternek 1641-ben készített

theorbóltontját.

Gábry György: Régi hangszerek, Buda-

pest, 1969. 181

Schellein, restaurátor IV. 36.

Schellein, Carl
bécsi festő 1820–1880
Dömé Károly pozsonyi
kanonok arcképe 1865

Schroth, Andreas
festő XIX. eleje
Rudnay primás arck.
mérete 145 × 96 cm
Fenti képek az esztergomi primási palotában.

Lajd
Magyarorsz. művészeti topogr.
I – 144. l.

Szerkesz

1517. Brocky Károly:

A szegénység.

Az ~~szegénységes~~ ábr
tehnit fölfelé. Sötétszö
kék. Sárgásbarna ru
hatól.

Olajfestés, vászon
Vétetett 1896 ~~ba~~ novembe
Ára 505 ft. + 3
Kifizettetett 189
(80/97) és az elszámol
13050 sz. leirattal

716

Schellein Károly

bécsi festő

Dőme Károly pozsonyi kanonok

arcképe

Esztprim

557. H.

NYOMTATVÁNY.

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

MEGHÍVÓ

A

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGÁNAK

19 ..... évi ..... hó ..... n ..... napján

.....

délelőtt / délután ..... órakor megtartandó végrehajtó-bizottsági / rendes / albizottsági ülésére.

Tárgy: .....

Elnök megbízásából:

.....

Hornyánszky V. R.-T. Budapest.

SCHELLEMANN, Andreas, pozsonyi könü-
vesegéd

A. SCH., Maurergesell, 18 hónapos fia meghalt. (1800,
1079 l)

Preßburger Zeitung
(Genthon)

SCHELLMANN, Andreas, pozsonyi asztalosmester

A.SCH.,bürg.Tischlermeister
10 hónapos fia megh. [1841, 183 l.]

U.az, + 35 évesen, Pozsony,
1842 okt.4. [1842, 535 "]

U.az, 10 éves fia megh. [1849, 346 "]

Pr.Z.

Schelemayer Ferenc

a Dorffmeister iskola tagja festette a magyaróvári plébania templom egyik fresko oltárképét 1777-ben, mely Szt István ábrázolja, amint a koronát a b. szűznek felajánlja.

Serbst Istvánemlékk.

III. 219.1.

a többi oltárképet ki festette?

Ref.

75/1

Má traverob

temp

Sch

Fr. Schelemayer festő M.D.K.

Kosonmagyaróvár, r. k. templom a hajó mennyezetén ~~freskói~~ és a plébánia felőli bejárat felett freskói.

Genth. Müeml. 1959 I. 207

SCHELLEMAYER, Franz Jenő

M. Ért. 1993/1-2. 74.

színeit vitte diadalról dia

Blaskovich Ernő jó tul
séget is. Ménese kifejlődés
A ménes alapításától kezdve
ló a versenypályára /Grollo,
Bécsben Bürger Preis-t, s e
országba apaménnek. A heted
közül Bajnok és Cromwell em
nyésztőjének az 1872-ben el
kanca 22-szer futott, 15-sz
tiszteletdíjat nyert. Abban
tulajdonosok, vagy bérlők,
tréniroztatták lovaikat. Ig
ben nagy szerepet játszó Ba
partnere és költségére Tápi
ban tréniroztatta, ahol kor

M.D.K.

Schellemayer Ferenc, festő

nemző szerint jelentősebb festőegéniség, aziről a pozsonyi hutatór alig tudnak. Aschaffenburgban született 1738. ápr. 4-én, a keilheimi Stöckel Ferdinánd szolgálatában állt (és nyilván nála is tanult), 1770 körül a bambergi érsek számára dolgozott. 1798-ban feleségül vette a soproni Ebenspanger Rozáliát. 1803 után ./.

Csatkai Endre: Pozsonyi képzőművészek és iparművészek 1750-1850

Művészettörténeti Értesitő, Bp. 1963. XII.évf. 1. sz. 23. old.

Schellemayer Ferenc, festő M.D.K.

... mincsenek róla adatok. Schellemayer festette ki a magaróvári templom hajóját, akol a nevét a bejárat fölötti freskón írta fel 1777-er évszámmal (a m.óvari uti kalauz szerint 1770.). A Pressburger Zt. 1791-ben említi nevét, amikor egy nagyobb szabásu szinkézi cst alkalmára a diszletek „ganz neu von der Erfindung eines hiesigen Künstlers ausgearbeitet, von Herrn Schallmayer (!)" 1796-ban a hadisegélyt felajánlók között mint „bürgerlicher Mahler" szerepel.

Csatkai Endre: Pozsonyi képzőművészek és iparművészek 1750-1850 között

Művészettörténeti Értesitő, Bp.1963. XII.évf.
1. sz. 23. old.

Budapest, V.,
Visegrádi-utca 36.

Csányi régi ezüst 13. l.

55. NAGY HÓLYAGOS SERLEG, FEDŐVEL, aranyozott, talpa hólyagos virágkehely(aklei=)alak trébelt díszítéssel, hengeres szárát 3 szárnyas (fehérezüst) női herma díszíti, kelyhe a talphoz hasonló. Csigásperemű magas födelét hat hólyag díszíti, melyek közös csúcsba futnak össze, tetején felnyúló (fehérezüst) virágcsokor. M. 56·5 cm. H S (Hans Schelker 1632—.) mesterjegy. Erdély (Nagyszeben), XVII. sz. — Gróf Bánffy György.

13. l.

Schelker János
ötvös

T. EUROPA RT.

Az Önök terjesztésében lévő kiadványokból részemre az alanti példányszámot kérem küldeni:

Collisban *vagy* **Postán** *(nem kívánt rész törlendő!)*

Magyar Nemzet		Film, Szinház, Irodalom	Független Magyaror.	Képes Sport	Magy. Rejtv. Ujság	Sztár		
köznap	vasárnap							
170		300			20	30		

Kelt .....

„RIPORT"
NYOMDAI ÉS KÖNYVTERJESZTŐ VÁLLALAT
GYŐR, IDEGEN-FORGALMI PAVILON
Telefon: 12-91.

.....
aláírás

Christian Scheirwa3er, asztaloslegény

A győri asztalos és puskaagykészitő céh legénykönyvéből, 1685-től: "Christian Scheirwa%er Von Magdeburg Disler gesel 1686". 105.old

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII. században Adatok Győr Város asztalosművességének történetéhez 93.old

Arrabona, 9.-Kantus János Múz. Győr, 1967.-A Győri Múz. Évkönyve

Scheirwazer Ch./Christian/,asztaloslegény

Győrben 1674-1699 között megfordúlt asztaloslegé-
nyek jegyzéke származási hely szerint:"Magdeburg:
Scheirwazer Ch." 122.old

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII.
században - Adatok Győr város asztalosművességé-
nek történetéhez 93.old

Arrabona,9.- Xantus János Múz.Győr,1967.- A Győri
Múz.Évkönyve

Scheirwa3er,Christian,asztaloslegény

Győrben 1674-1699 között megfordúlt asztaloslegények jegyzéke:"Scheirwa3er,Christian,Magdeburg, 1686." 119.old. 13.jegyz

Batári Ferenc: asztaloslegények Győrött a XVII.században - Adatok Győr Város ~~xxx~~ asztalosmüvességének történetéhez 93.old

Arrabona,9. - Xantus János Múz.Győr,1967.
A Győri Múz. Évkönyve

Scheiszner József képfaragó MDK.

1827.dec. 7.-én irják a Klimkovits testvérek a városi tanácsnak, hogy Klimkovits József "a helybeli parochialis templom nagyoltárát és ahoz egy nagy képrámát ezen város kebelében készitő Szigeti lakos Scheiszner József képfaragóval itten huzamosabb ideig dolgozott."
571.o. 12. jegyz.

Szász Károly: Adatok a nagybányai képirók, kő- és fafaragók történetéhez.

KelemenEml. 566-576.o.

Scheits, A. MDK
festő

Mányoki Ádám nála tanult.

Magy.Müv.Tört. I. /szerk. Dercsényi/ 361.o.

A

Scheidler Antal, kőművesm.

1810 szept. 30.-án hatósági felszólitásra megvizsgálták a Glosek által alapitandó kassai kőedénygyárat. Készbeni átépitést javasoltak. 295.o.

Mihalik Sándor: A kassai második kerámiagyár. 285.o.

olia Archaeologica. XII. 1960. Bpest. Képzőmüv. Alap Kiad váll. Bp.

..... nevü munkás igazolta

.....

a müvezető aláírása.

lyezem:

.....

agy helyettesének
rása.

— Endrényi Imre, Szeged.

Scheirner Krestel

Otr.

Wid 1600

Ar Szeben 408

Schelker János
ötvös Wagyarban

Kőmagyötvj. 247 l

1396 HS 1659 **Johannes (Hans) Schelker,** M 1632, e. —1659. (
Gy: 91.)
Fedeles serleg, virágkehely alakú, talpán, kelyhén és fedelén hólyagok-
kal. — *Deckelpokal in Akeleiform, m. Buckeln am Fuß, Kelch u.*
Deckel. M—H 56,5
Gróf Bánffy György, Bp. Expos. 1927 : 55.

Schelker Janos

Ötv.

Kőmagyötvj. 1396. sz.

Schelker Hans

ötvös 1632

laid

Gyárfás Nagyszeben

Arch. Ért. 1910 415

Schelker Jaúos

otv.

1657. Nagpreben

ind

Allszeb. 284 l

.....nevü munkás igazolta

.....

a müvezető aláirása.

vezem:

.....

y helyettesének
sa.

– Endrényi Imre, Szeged.

A Pest Megyei Múzeumok Igazgatóságának
Ferenczy Múzeuma
és a Körmendi Galéria
tisztelettel meghívja Önt és kedves családját
a *„Vendégségben Szentendrén"* sorozatban
megrendezésre kerülő

Ördögöcskék és egyéb firmák

című

Schéner Mihály

Kossuth-díjas festőművész grafikáit
bemutató kiállítás megnyitójára
2006. június 14-én szerdán 17 órára
a Szentendrei Képtárba. (Szentendre, Fő tér 2–5.)

Megnyitó beszédet mond:
Donáth László
evangélikus lelkész

A kiállítás megtekinthető 2006. július 30-ig
hétfő kivételével naponta 9–17 óráig.

A Szent Iván-éj alkalmából megrendezésre kerülő
Múzeumok Éjszakáján, 2006. június 24-én,
szombaton a kiállítást másnap 02 óráig
különböző programok kíséretében tekinthetik
meg az érdeklődők.

Scheichel Ferenc József

harangöntő

Gentzmüeml

441. l.

Népbiztostól.

A közokt.népbiztos jelen ke
a IX.ker.állampénztárhoz ir

A

a tárcz

Rigler József Ede p
lékek Orsz.Bizottsága rész
tott papirnemuek és irodasz
/:802:/K 40 f-t engedélyeze
hogy ezt az összeget a Muem
vezetésével megbizott dr.Éb
Bizottsága, illetve most már
hivatalos nyugtájára, elsza

Scheid G. A

l. Művészi Ipar

1892.159.l

Gazotto e Quirino, la figura di Sellschevich ed il quadro del soffitto nella parte inferiore e nella superiore destra, mentre il seguito di S. Ladislao, le gambe del Santo, il gruppo delle dame di corte e la testa del paggio, vennero più o meno ridipinti.

Uno dei piccoli locali a pianterreno, che serve oggi come sala delle adunanze del Consiglio d'Amministrazione del Collegio Venturoli, venne decorato verso la metà del sec. XVIII da una serie di piccoli affreschi decorativi, rappresentanti vasi da fiori in semplici cornici o in nicchie. In mezzo al soffitto è dipinto uno stemma del tardo barocco. Lo stemma, coronato da un elmo, contiene un triplice monte che sorge dal mare e un braccio nudo, piegato, che regge una spada. Lo stemma e l'iscrizione ci dicono che esso appartenne a Michele Szkerba e che il Collegio pose questo ricordo il 28 settembre 1751. L'iscrizione dice : ILLMO ET RNDISSIMO DNO MICHAELLI SZKERBA ALMAE ET CATHEDLIS ECCLAE ZAGRABIENSIS CANCO PROTHO NOTARIO APSLICO SSCTAE THEOLOGIA DOCTORI

Scheid G. A

ötvözö

l.

Művészi Ipar

1891. 4. l.

vételre fölajánlott műtárgyait, végezetül is megunja a visszautasítást s némi keresés után megtalálja az útat, amelyen régiségein túladhat s ez utóbbi ismét csak a külföldre gravitál. Azt hiszem, Darnay Kálmán írta meg valahol, hogy múzeuma gazdagságát annak köszönheti, hogy sohasem engedett el senkit üres kézzel, aki régiségeket ajánlott föl neki megvételre, hanem egyszer haszontalan holmit is kellett így megvásárolnia. Sok gyüjtő él nálunk ezzel a politikával. S azt hiszem, múzeumainkban sem lennének leküzdhetetlen akadályai annak, hogy a nekik fölajánlott, ám gyüjteményeikben fölösleges, de értékesebb műtárgyakat rövid úton megvásárolják s hasonló viszontszolgálatok ellenében beszerzési áron oly közczélú egyesületnek engedjék át, mely múzeumaink fejlődésének előmozdításával kapcsolatban az amatőrködés irányítását s műkincseink kihurczolásának ellensúlyozását tűzte ki működése czéljául. S szer-

Scheidhauer

festő

az ország több vidékén
183[illegible]–186[illegible] között arckép festés-
sel foglalkozott.

Nagy Iván. Magyarországi képzőmű-
vészek a legrégebb időktől 1850 ig.
Szaradok 1874 évf 193. l.

Scheidhauser V.
Fest. 1856
Kukányi Károly
arcképe
Dr. Neuber Ernő
tulajdona Nyitrán

Höllrigl Jönef ur ajnes
közlése.

Scheidhauser V
festő

ALAPÍTÁSI ÉVE 1577

KIRÁLYI MAGYAR EGYETEMI NYOMDA KÖNYVESBOLTJA

BUCHHANDLUNG DER KÖNIGL. UNG. UNIVERSITÄTSDRUCKEREI

LIBRAIRIE DE LA PRESSE DE L'UNIVERSITÉ ROYALE HONGROISE

BOOK-SHOP OF THE ROYAL HUNGARIAN UNIVERSITY PRESS

GEGRÜNDET 1577

BUDAPEST IV,
KOSSUTH LAJOS-UTCA 18
TELEFON: 89-5-40

T.

Szerző: .....
Verfasser

Czím: .....
Titel

.....

Kiadó vagy nyomd
Verleger oder Drucke

Bizományos: .....
Kommissionär

Terjeszthető és
Vertrieb und Au

Lásd budapesti K
Laut Nr. .....*de*

26953. — Budapest, Athen

Scheiděr Miklós, építesz. M.D.K.

Földes Edével közös tervei szerint építendő lévai sanitó-képrőintézet és internátus munkáira kiírták a verseny-tárgalást.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1909. XXX.évf.

jul. 7. sz. 10. old.

SCHEIDLER NÁNDOR, fazekasmester

Lásd:Scheidler Alajosnál.-Nándor Alajosnak fia volt, együtt dolgoztak,egy műhely volt. 257.old

KRESZ MÁRIA: Egy mohácsi fazekasműhely termelése / 1904-1912 / 257.old

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, XVI. évf. 1971. Pécs, 1972

Scheidlin Károly fertő

MDK

1882. KT-kiállításra küldi:

1) Róka (reményében megcsalatott)
2) Viaskodó vadrécék
3) Szárnyrakelő kalonka
4) Ágon akad kalonka
5) A kalonka végpercei
6) Hermelin – menyét által csákmányba ejtett fácántgúk
7) Vén elől menekülő foglyok
8) Ligeti fácánpár
9) Vadászati zsákmány

MDK-A-I-1/976.

Scheidlin Károly, Pozsony.

A Képzőművészeti Társulat tárlatain a következő műveivel vett részt:

1881. tavaszi kiáll. II. sor.: Meglőtt erdei szalonka, olajf., 250 ft.

1883. őszi kiáll. II. sor.: Állatkép, erdei-let, olajf., 300 ft.

F-Mg. 19.

Karl Scheidlin (bécsi.)

Ponomyka telepedett, Pesten 2i i ittet:
Magyar gondok, Csendőlet 1883. (Ly. III. 76.)

Anyakvi sz.: .....

Név: ..... *Vallás:* .....

Lakcim: .....

Szaktárgyak: .....

Évfolyam: ..... *Szül. év:* .....

Szaktárgyain kivül tud .....

.....

Tanitást vállal: *helyben-vidéken.* .....

Kondiciók (tétel, érték): .....

Igazolt: .....

SCHEIDLER Lajos kassai kőművesmester. 1785-ből fennmaradt plébánia-lak terve /Tervj.152./

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből.Voit.

Scheidlin Karóly

Vidra,
Jatszó nyulak
Fácánok és nyúl
Fajdtyúkok
Haldokló nyúl
Rókák zsákmány
mellett
Anyai öröm
Kiállítva
Pozsonyi műkiállítás
1883. 15. l

Schreiben Karsky

Vidra,
Gatovo nyelek
Fekonst és nyél
Fajdtyúkok
Keldetlő nyúl
Rétek Zsebmeny
mellett
Hunyai öröm
Kiállítva
Pozsonyi kiállítás

1883. 15. 8

SCHEIDLIN, *Carl von*, festő, * Bécs 1822 nov. 15, hol Ranftlnál tanult. Huszárkapitány volt s élete vége felé Pozsonyban dolgozott. Csendéleteket és állatképeket festett. Az 1880-as években többször kiállított a bpesti Műcsarnokban.

E. G. II. 4181

Scheidlin Károly

1883. Pozsony.

(58) Állatkép. Csendélet. Olaf 300 frt

(136) Anyai gondok. Olaf 400 f

Ötvi Eicilitás 1883. II rov.

Scheidlin, Carl von

geb Wien 1822 nov. 15

Rauftl tanítványa

Lebte später in Pressburg. Er war k.k. Rittmeister und malte Thiere und Stilleben

Singer lex. 4 K. 189

Scheidlin Károly

Lásd

Szelényi 5. l.

Magyar királyi államvasutak.

T. Mühely

Miután keresményemnek 191.....év

tésénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételére .....

nevü munkástársamat szóbelileg megbizta

Kelt ....., 191..... é

.....

tanu.

.....

tanu.

Scheidlin Károly

ny. cs. kir. lovaskapitány
szül. Bécs 1823 nov. 15.
Rauffl tanítványa –
1860 óta Pozsony lakosa.

Pozsonyi műki állítás

1883. 31. l.

Több genre – kép kiállítva
tőle. L. a kata-
lógus könyvtáramban.

[illegible]

[illegible] Geb. 1823 [illegible]
[illegible]
1860 [illegible] Pommern [illegible].

Pommern [illegible]

1883.3/1.

[illegible]
[illegible]
[illegible]

161

Jáblonkéj, madárkéjek Scheidlin

pozsonyi festőtot.

Budapesti Hirlap. 1882. IV. 29.

117. n. h. o. (hörk.)

Scheidlin ? pozsonyi festő

Budapesti Kislap. 1882. IV. 29.

117. z. h. o. (Sz. Ernst)

Scheidlin festö. /Pozsony./

Pesti Hirlap.1882.ápr.29. 4.l.

Scheidling Károly festő

Pesti Hirlap. 1881. ápr. 29. 4.

a tavaszi Kiáltitás II-ik sorozatára....

Scheidlin Karol

Laśd

Szdényi 8. l

..... nevü munkás igazolta

.....

a müvezető aláírása.

élyezem:

.....

vagy helyettesének
áírása.

— Endrényi Imre, Szeged.

Scheidlin Karóf

Laid

Szelenyi ii. l.

..... nevü munkás igazolta

.....

a müvezető aláírása.

elyezem:

.....

vagy helyettesének
írása.

— Endrényi Imre, Szeged.

Scheidlin

pozsonyi festő

Emlitve

Ortvay Tivadar dr

Pozsony város utcái
és terei. Pozsony 1905

557.

Herepelt az 1883.
évi pozsonyi mu-
kiállitáson is.
Katalogusa könyv-
tárunban

Scheidlin, Karl

bécsi festő

Pozsonyban

l -

Lykaközös

76. l -

SCHEIDLER NÁNDOR, fazekasmester

Mohácsi fazekas, mázas edényt készit. Apja Alajos is fazekas volt. Anyja "Vica néni" és ő is sok érdekes adattal gazdagitották a mohácsi fazekaság történetét. 257.o

KRESZ MÁRIA: Egy mohácsi fazekasmühely termelése /1904-1912 / 257.old

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, XVI. évf. 1971. Pécs, 1972

SCHEIDLER NÁNDOR, fazekasmester

Scheidler Alajos mohácsi mázas edényt készitő fazekas idős fia. -Scheidler Nándor 1961-ben.-F kete repr. 257.old

KRESZ MÁRIA: Egy mohácsi fazekasmühely termelése / 1904-1912 / 257.old

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve, XVI. évf. 1971. Pécs, 1972

MDK

Koczka Nándor, épitész
Szolnok

Scheier Mátyás,
kömlödi épitőmester

K.N. tervezte 1863-ban a dunaföldvári ref. templomot. Kivitelezte Sch. M.

Cziráky Gyula: Tolnavármegyei Dunaföldvár multja és jelene. Bp. 1910. 149.1.

Scheier Rezső"

Szerepelt a Budai Népművészeti Társulat kiállításán.

M.H. 1933. V. 3.

HANS SCHEIERING, textilfestőmester

Az 5.függelékben a lőcsei festők céhlevelét találjuk 1715-ből.Kihirdetve:1716.febr.14-én.-A 6.függelék a lőcsei céhhez tartozó mesterek névjegyzékét tartalmazza 1608-tól 1869-ig.-E mesterek egyike volt:

17.- Hans Scheierling, Kaschau. 151.old

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek I. A textilfestés első nyomai 101.old

ARRABONA, A Xantus János Múz. Évkönyve, 16. Győr, 1974.

Scheiermann Jakab

Kiplasztikus

1922–26.

Einisk 1930. 88. l.

Bécs.

E térrajzon Bécs bástyá
ve. Felirata fölül díszes keret

PLAN
DE
VIENNE.

alól balra: Sebastian le Clerc
középütt: Jerem Wolff excu
jobbra: Johana Sibilla Kra

Rm., mér. a vk. 20.2: 12

140-95

Scheiffartz, de
Meieroede, Margarete

Thieme Becker

XXX. 14.l.

(Lyka)

Scheiflein, Theresia

harangöntö

l. Csat. Frey Ö'St Kunstt

XXIV. k.

316. l.

MŰEMLÉKEK ORSZ. BIZOTTSÁGA
VEGYES MŰVEK.
53

Morel Fatio. Mémoires inédites d'Anne Geneviève de Bourbon.
Paris, 1866.

Füz

1d

Scheigel Ferenc Ulrich

harangöntő Bécsben XVIII. 7.

Csatsopronkörnyék 10. l.

Öntötte a néplaki (Sopron-
m) rk. templom 1723-iki
harangját. Beolvasz-
tottak.

Del-Ka

Scheigel Ferenc Ulrik

Narangönti

l.

Csatkai Sopr körny

10 cl.

A Magyarországi

PROHÁSZKA KÖRÖK

alakuló ülése 1935. október 2-án, (szerdán) délután 1/2 5 órakor a SZENT ISTVÁN-TÁRSULAT díszteremben. (Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28. szám.)

Felelős kiadó: Kézai Béla.

Stephaneum r. t. Budapest.

Scheichel F. J.

~~[illegible]~~ harangöntö

l -

Csatkaisoprommüemt.

III. 114. l.

TELEFON JÓZSEF 312-16
GRAFIKAI MŰINTÉZET.
FÉNYNYOMATOK, SZÍNNYOMATOK, MŰLAPOK,
KÉPES LEVELEZŐLAPOK, KLISÉK, NAGYÍTÁSOK.
TAKARÉKPENZTÁR CLEARING 29287
BUDAPEST, VIII. JÓZSEF UTCA 16-18.

Tekintetes

Müemlékek Országos Bizottságának

Budapest

IX. Rákos-ucca
Iparmüvészeti muzeum

Scheichel, Fr. Jos.

1765. Wienben ön tille a
somorjai rk. templom
5 ik (leghiscbb?) harangját. Hadi
cél dera rekvirältatott
MOB 375/1916. sz. akta

Scheichel, Franz

Josef

hervorgehoben

l.

Gat-Frey Ost Kunstt

XXIV. K.

243. P.

MŰEMLÉKEK ORSZ. BIZOTTSÁGA
VEGYES MŰVEK.
54.

Morel-Fatio. Deniers de Louis IV.
Bruxelles.

fűz

1 db

Scheichel János

Scheichel János, pozsonyi ónöntőmester.

Muz. és Kvt. Ert.

IX. 89.

Scheichel János

pozsonyi ötvös 1696 körül.

Egy műve az állami múzeumban.

Kat Bratislavy

303. l.

G.A.SCHEID, szobrász
---

8. Emlékérem/A szegedi nagy árvíz alkalmával történt királylátogatás emlékére. G.A.Scheid mesterjegy. Az érem egy változata. Ezüst. 29 mm. A király arca más és a városházán is változtatott. 157.old. Mindhárom változat verőtövei a szegedi múz-ban vannak. 1135/1926-1145/1926 sz.a.

Csongor Győző: ~~Szegedi emlékérmek és~~ T. Simon Ilona: Szegedi emlékérmek és plakettek 153.old

A Móra Ferenc Múz. Évkönyve, 1969-1. Szeged, 1969
Szegedi Nyomda

G.A.S./G.A.Scheid/,szobrász

---

8 Emlékérem./A szegedi nagy árvíz alkalmával történt királylátogatás emlékére/.G.A.S./G.A.Scheid/jegy. Körirat:SZEGED SZEBB LESZ MINT VOLT 1879MARCIUS 17-ÉN I.FERENC JÓZSEF.-Hátlap:PHONIXKÉNT UJJÁ SZÜLEÓ TETT MDCCCLXXXIII.-Ezüst.78 mm.Bronz;ezüstözött réz. 157.old.Mindhárom változat verőtövei a szegedi múzban vannak.-1135/1926-1145/1926 sz.a.

Csongor Győző-K.Simon Ilona: Szegedi emékérmek és plakettek 153.old

A Móra Ferenc Múz.Évkönyve.1969-1.Szeged,1969 Szegedi Nyomda

G.A.S./G.A.Scheid/,szobrász

8.Emlékérem./A szegedi nagy árviz alkalmával történt
királylátogatás emlékére.Három változat.Egy 38 mm
kettő 29 mm. 157.old.Kép rólal59.old. Fekete repr.

Gregor Győző-T.Simon Ilona: Szegedi emlékérmek és
plakettek 15[illegible].old

A Móra Ferenc Múz.Évkönyve.1969-1.Szeged,1969
Szegedi Nyomda

Scheid G. H.

l.

k. Művészi Ipar
1893. 32. l.
169. l.

31.

51.

50.

49.

48.

47.

55

Scheidbauer W

M.D.K.

rajzoló (?)

Teleki József ábrázoló rajza után Danielis készített litografiát.

1845

Gerszi, A magy. körajz. 1960 132

SCHEIDEL, Johann „bürgerliche Buchbinder"

Deé Nagy Anitó: A könyvtáralapító
Teleki Sámuel. Kolozsvár, 1997
226.

MDK

Johann Scheidetter /Scheidecker/
aranymives,

mint mester emlitve 1783-94-ig.

Dr.Horváth Henrik: Pester Goldschmiede - Barokk.
A Zügyüjtö. - Der/ Kenner. 1931.V.évf. 5.sz.13o-134.1.

Scheider András

agyontó

1626. Kassa.

K 219 l

Scheider András

Kassai ügyvéd

1626.

l.

Arch. Ért

1903. 219. l.

Scheidetter, Johann
(Scheidecker)

ötvös

Pest. 1785-94

Horváth, Dr Heinrich

Pester Goldschmiede-Barokk.

A Müggyűtő.

1931. 5. n.

133 l.

Graf Wenckhe

Jár

MDK

Scheidhauer Vilmos képíró

özvegye segélyért folyamodik KT-hoz

1888

MDK-A-I-1/2320.

Scheidhauer arcképfestő

Századok 1874.184-2o5 o.
Nagy Iván:Magyarország képzőművészei
/Scheidhauer/

Festő 1919-1945

Mihalovits Miklós

Pesti Hirlap 1932 LIV okt. 7. 6 o.

Ké zőmüvészeti hirek

Scheidhauer Rudolf

Thieme Becker

XXX. 14. l.

(Kyka)

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

SCHEIDIG B. János edelényi asztalos. A Desewffy család számára készitett butoraiért 1820-ban munkadijat vesz fel.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

M.D.K.

Scheidig B. János, edelényi asztalos

a Dessewffy család számára készített bútoraiért 1820-ban munkadíjat vesz fel.

Heves megye műemlékei I. írta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 395. old.

M. D. K.

SCHEIDL, Johann Asztalos

Vogel S. alkalmarottja 1805

2. S. Vogel 209.

Scheidl János

aranyminek

Pest 1860-as évek

Horváth Szentpétéri

256. l.

Scheidler Antal

Könnwels

1810. Antonius Scheidler hujas rom.-cath., caelebs murarius penes fideiussionem Joannis Fogl die 7. Martii.

Kemény Lajos: Kassán polgárjogot nyert művészek - Művészet 1913. 283. l.

gyar művészeti kultúrán.

Régebben, napilapok hasábjain, sűrűben vezetett ilyfajta munkát, mint aktualitásokat megbeszélő és

Scheidl János Pest. Ar.

A XIX. század 60-as éveiben említve.

Művei:
Nem ismertek.

Irodalom:
Horváth H.: 252. p.

Pest-Buda 1977

ER MIHÁLY

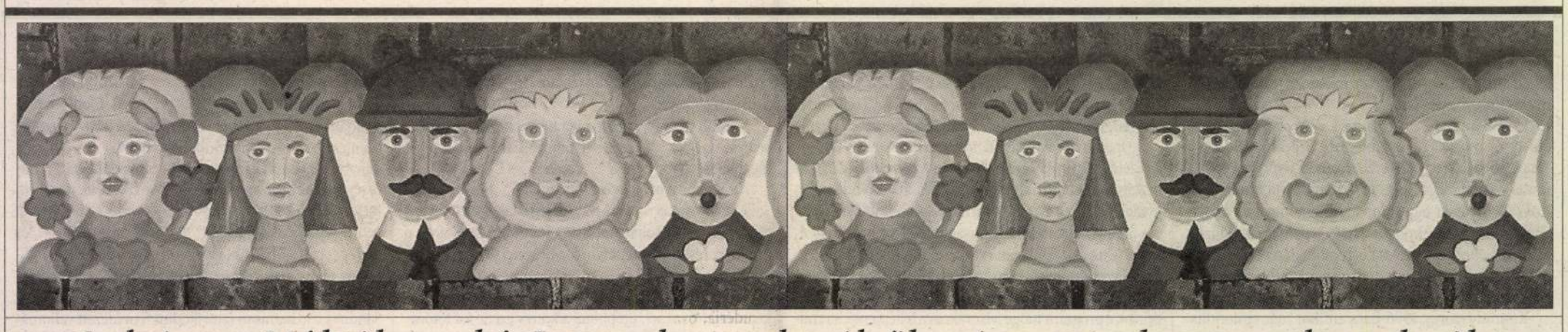

Schéner Mihály, aki Isten kegyelméből négy rendszert abszolvált

Ha a tök csörög…

„Süvítsen be a szabadság szele a Meseház ajtaján. Szabadítsa fel a fantáziánkat, hogy kezünk ügyébe vehessük a szívünk szerint valót. Legyünk a szabadságban játékosak és a játékban szabadok. Közelítsük szépséggel az igazságot." Házi áldás a meseházi játékokhoz.

RÁCZ JUDIT

Provence-i stílusával a hangulatos kőépület kitűnik a többi pesthidegkúti házacska közül. A kapunál barackfa virágzik, a kert apró ágyásaiban már kinyíltak a százszorszépek. Bent a tágas parasztszobában a sötétzöld cserépkályha már nem fűtésre szolgál, ajtajának festményeket támasztottak, tetején bűbájos fa- és kerámiafigurák. Az ablak előtti, fából készült hengeres szobor párkányán körbe-körbe aprócseprő szentek állnak. Van itt galamb olajággal, Nyanyaangyal, az örömöt hirdető trombitáló angyal, mutatóember nappal a fején, s egy másik csillaggal – ő a betlehemi utat mutatja. Az asztalon pedig Szent Gellért- és Szent István-szobrok dupla példányban; az egyik páros hibás, ahogy megkopogtatják, hallani, belül megrepedt a kerámia – a készülő tizenöt darabos sorozat részei.

Schéner Mihályt szinte nem is lehet elképzelni más környezetben. Fa, kő, cserép, napsugár veszi körül. Ő pedig erős, vidám színekkel – pirosokkal, sárgákkal, kékekkel, arannyal és fehérrel – sugározza vissza művein azt, amit a természettől magába fogadott. Szobrai, mesefigurái, képeinek alakjai mosolyognak, arcuk pirospozsgás, egyiknek-másiknak huncut a szeme.

– Évtizedek óta keresett és most megtalált fikcióm, hogy a forma is stílus, maga az ember is a stílus – forgatja kezében a Szent Gellértet. – Mit ér a tartalom, ha kiüresedett formába öntjük? Az olyan, mint a tök, amely kiszáradt belül, és ha megrázzuk, csörög. Ilyen tökcsörgetéssel gyakran találkozunk…

Tökcsörgetésügyben bőséges tapasztalata van. Hosszú utat tett meg, míg a medgyesegyházi parasztiparos családból eljutott a Kossuth-díjig és a békéscsabai Meseházig.

– Akkoriban, 1923-ban, amikor születtem, Medgyesegyháza Arad megyéhez tartozott, a határ magyar oldalán fekszik. Apám evangélikus volt, anyám viszont katolikus, ő vitt el a minorita templomba, ahol a tizenhárom aradi vértanú szobrát őrizték. A papok ajánlották a tehetséges, törekvő gyerekeket az iskolába, így kerültem a békéscsabai evangélikus gimnáziumba. Minden rangú és vallású gyerek járt ide, türelemre neveltek bennünket. Békés megye vegyes lakosságú volt, éltek itt magyarok, svábok, románok, szlovákok. Megtapasztaltam, hogy milyen gazdag a magyar folklór, és azt is, hogy miként élhet békességben Szent István országában a sokféle nép. Trianon után nagy volt a szegénység, de ez másfajta volt, mint manapság. A törekvő szegény embereknek több örömük volt, mert megbecsülték a törekvésüket.

Művészhajlamát édesanyjától örökölte, aki nagyon jól festett. Ő adta a kezébe egészen kicsi korában a színes ceruzákat, fogta a kezét, és együtt rajzolták a virágokat.

– A virágok elkísérnek azóta is. Mindennap festek virágot, ez örömmel tölt el. Ezek inspiráltak a gyerekkultúra támogatására is. A gyerekek a virágok kelyhében vannak, az isteni teremtés szikrái, vigyáznunk kell rájuk. Mazán Laci bácsi, a rajztanárom a gimnáziumban elejétől fogva támogatott. Bejárhattam a szertárba, külön foglalkozott velem. Később, amikor már én is tanítottam, ugyanazt tettem, amit ő. *Huszárik Zoltánnak* például – aki nagyon tehetséges tanítványom volt – gyakran mondtam: ne ülj itt az órán, menj ki a kertbe és fessél!

A budapesti képzőművészeti főiskola festőművészeti és középiskolai rajztanári szakán végzett 1947-ben. Három éven át szobrászatot is tanult. A képzőművészet valamennyi ágát szereti, de a tanítást már régen abbahagyta. Pestlőrincen és Pestimrén oktatta a nebulókat a rajzolás titkaira, tanított Aszódon az általános iskolában és az evangélikus gimnáziumban, ahová hajdan *Petőfi* is járt. Kreativitásra igyekezett serkenteni a gyerekeket, az orruk előtt festett, hogy lássák, hogyan csinálja. 1956-ban abbahagyta az oktatást.

– Isten kegyelméből négy rendszert abszolváltam, hogy kedvenc szavamat használjam. Egyik sem volt könnyű. Mindig alkalmazkodni kellett, hogy a szabadságomat megtartsam. A Horthy-korszakban nagyon sokat foglalkoztunk Trianonnal, ezzel kezdődött a tanítás. Március 15-re a legszegényebb emberek is készültek, együtt a magyarok, zsidók, szlovákok. A népi írók nagy szerepet töltöttek be a kulturális életben, ott voltak, ahol a népük volt. Az egyik legnagyobb diákkori élményem, hogy a csabai gimnáziumban találkozhattunk *Sinka Istvánnal*, a csizmás pásztorköltővel, hallgathattuk, hogyan szavalja a verseit.

A Meseház, Schéner Mihály és szülőfaluja, Medgyesegyháza polgármestere, Nagy Béla egy animációs filmben

Aztán jött a háború. Katonai behívót kapott. Sikerült megszöknie, hónapokig bujkált, az Epreskert egyik romos műtermében talált menedéket többedmagával.

– Hol a nyilasok, hol az oroszok taszigáltak be egy kapualjba, hogy a frontra vagy málenkij robotra vigyenek. De mindig sikerült elszöknöm. Így hát Isten kegyelméből itt vagyok. A szocializmus évtizedei következtek. 1963-ban volt az első önálló kiállításom a Csók Galériában. Nem volt könnyű ide bekerülnöm, nehezen engedélyezték. A fogadtatásom totális volt. Minden újság egyöntetűen „levágott". Így, utólag azt hiszem, idejében kaptam a pofonokat. Az expresszív szürrealista stílus vörös posztó volt az akkori kulturális pártapparátus szemében. Azt hittem, akkor vagyok őszinte, ha kitárom a lelkemet. De nem árt, ha az ember szerény még az őszinteségében is. A túlbuzgás, túláradás gyakran árt, nem tetszik másoknak.

A ledorongoló bírálatok sorozata – az egyik kritikus, *Dutka Mária* lelki sérültnek nevezte – ellenére mégis szerencsés kimenetelű volt ez a bemutatkozás. Ellátogatott a galériába egy londoni műgyűjtő, *E. Estorick*, és megvette az egész anyagot, mind a harmincnyolc elmarasztalt képet, sőt meghívta a művészt Angliába.

– Felemelkedett előttem a vasfüggöny. Párizsban várt az apanázs, amelyet Estorick úr jó barátja, *Chagall* adott át. Kiderült, hogy mindketten Vityebszkből származtak. Óriási élményeket adott ez az út. Megtudtam végre, mi a pluralizmus a művészetben. Találkoztam az impresszionistákkal a Jeux de Paume-ban, a Louvre és az École de Paris legújabb irányzataival, megismertem több magyar művészt. A párizsi iskolát nemzetközi hadsereg építette, voltak köztük magyarok, spanyolok, a franciák mindannyiukat befogadták. 1965-ben Londonban nyílt kiállításom, ettől kezdve gyakrabban állítottam ki itthon és külföldön is. Ebben az évben újra elmehettem Párizsba, onnan pedig Svédországba. Ott láttam meg a dalarnai lovacskákat. És mérges lettem. A vikingeknek miért vannak ilyen folklóremlékeik, és nálunk miért nincsenek ilyenek? Csak a karikás ostor, a matyó baba és a Váci utcában gatyában álló becsalogató ember jelenti népművészetünket? Ennél sokkal gazdagabb a magyar folklór. Sőt hihetetlenül gazdag. Az az aratókorsó, amelyet Kréta szigetén láttam, pontosan olyan, mint a miénk, a szarkofág olyan, mint a mi szúládánk. A magyar arche búvópatak, amely Görögországon, Román át vezet, török és egyéb hatásokkal megfűszerezett. A dalarnai lovacskáktól jutottam el a mézeskalács huszárokhoz és lovacskákhoz – miattuk egyébként a második itthoni kiállításomat majdnem bezárták. 1983-ban az életművemet összegező kiállításon – amelyet ötvenezer ember nézett meg, iskolák is eljöttek – személyesen megjelent *Aczél György* is. Azt mondta: „nem bánom, csinálja csak azokat a lovakat, tudja, mit tartottam én ezért a hátamat a szovjet elvtársaknál?" Hogy miért kellett tartania a hátát? Talán azért, mert a lovacskák feje nagyobb volt, mint a munkásoké…

Rangos párizsi tárlatok, kiállítások Cegléden, Egerben, Kecskeméten, Balmazújvárosban, a varsói Magyar Intézetben, Amszterdamban, Hamburgban, Londonban és másutt. Az Élet és Irodalomban megjelenik *Nagy László* verse Vidám üzenetek Schéner Mihály festő-, szobrász- és kalapgyűjtő művésznek címmel. *Ágh István* verseivel kiadják a Krumplinyomóhuszár című mesekönyvet, amely a Schéner-plasztikák színes fotóit tartalmazza – ezek az alkotások ma a békéscsabai Meseházban vannak. A játékos, varázsos plasztikák, mesefigurák, falovacskák, albumok, mese- és tanítókönyvek tudatosan és tudat alatti módon is azt szolgálták, amit mindig a legfontosabbnak tartott: a gyerekeknek való élményszerzést, érdeklődésük felkeltését.

– 1978-ban régi álmom teljesült. Meghívtak Békéscsabára. Bár a csatáimat Pesten vívtam meg, végül elismert a szülőföld is. A város egy parasztportát bocsátott rendelkezésünkre, két épületet, ahol a következő év októberében megnyitotta kapuit a Meseház. *Dér Lászlóval*, hajdani iskolatársammal, a békéscsabai Munkácsy Mihály Múzeum igazgatójával régóta dédelgettük ezt a tervet. Néha azt hittem, csak rögeszme marad. A meseházi gyűjtemény, a színes fafaragások, népi ihletésű, jellegzetes figurák, játékos kerámiakonfigurációk nemcsak műtárgyak, hanem a gyerekek ihletői is. Készíthetnek itt agyagfigurákat, babákat, papírt hajtogathatnak, kosarat fonhatnak, dolgozhatnak szalmával, faraghatnak, festhetnek és rajzolhatnak – mindenfajta anyaggal kísérletezhetnek. Van itt egy trónszék, amelynek a támláján Szent István alakja látható színes fafaragásban. Aki erre a trónra ráül, annak el kell mondania egy mesét. Áll itt egy Életfa, a Fabulatóriumon a színes fafaragású Virágláányok mosolyognak, itt van Szent István népe, a szemöldökfán a János vitéz figurái. S vannak itt írók és költők művei is. Ezt a gyűjteményt folyamatosan gyarapítani kell.

Mi sem méltóbb a gyarapításhoz: baráti társaságából megalakult a meseházi költők csoportja. A névsor impozáns: Ágh István, *Bella István, Nagy Gáspár, Marsall László, Kiss Benedek, Döbrentei Kornél, Szepesi Attila, Oláh János, Mezey Katalin, Lackfi János, Kemsei István, Lászlóffy Aladár* (Kolozsvárról), *Tóth Éva, Cigány György, Veress Miklós, Pintér Lajos* (Kecskemét), *Buda Ferenc* (Tiszakécske), valamint *Szakolczay Lajos* művészetkritikus. Öten Kossuth-díjasok, a többiek József Attila-díjat kaptak, hárman a Balassi-kard kitüntetéssel is büszkélkedhetnek. Most készülnek meghívni e körbe *Szabó Ferenc* jezsuita költőt és tudóst, aki Rómában dolgozott a vatikáni rádió magyar tudósítójaként, valamint *Bajnai István* esperesplébánost.

– Hazai irodalmunk jeles képviselői hiányoznak az iskolai tananyagból. Így jött az ötlet: forduljanak előszóval egyenesen a gyerekekhez. A meseháziakká alakult költők pedig útnak indultak, és az ország különböző vidékeire viszik el verseiket. Békéscsabán tavaly boldogságbetakarító ünnepet tartottunk, májusban Ópusztaszerre készülünk állami gondozott gyerekekhez.

Néhány hete alapítványuk ajándékkal lepte meg a költőket. Valamennyiüknek csináltatott egy Kossuth-kabátot, amely akár a meseháziak jelképe is lehet: a hagyományokat őrizve eljuttatni az emberekhez a tiszta szót, bízva abban, hogy az új generáció is megérti.

A kecses provence-i ház lépcsőfordulójának zugába teljes erővel besüt a nap, festékes a padló, tubusok hevernek szerteszét. Itt készül a következő festmény. A dolgozószoba asztalán és az asztal alatt afféle archívum: Schéner Mihály 1994-ben átveszi a Magyar Köztársasági Érdemérem tisztikeresztjét; 1995-ben megkapja a Kossuth-díjat. A békéscsabai boldogságbetakarító ünnepen ott volt *Mádl Ferencné*, Dalma asszony is. Legutóbb, március 15-én *Habsburg Ottóval* és fiával kapták lencsevégre a sajtófotósok Gyulán. A megújult Százéves (Reinhardt) cukrászdában tizenegy Schéner-festményből rendeztek kiállítást, közülük egyet, a Mézeskalács huszárokat odaajándékozta Habsburg Ottónak.

szerző közli 1973–74-es naplójegyzeteit is Konrád személyéről és a Konrád–Szelényi-kéziratügyről környezetében terjengő, megörökítésre méltónak tartott véleményeket, híreszteléseket.

1996-ban pedig napvilágra került egy nyilatkozat, amely új megvilágításba helyezte a kéziratpéldányok sorsát, illetve az egyik szerző, Konrád György szerepét. Lovas István megszólaltatta a Demokrata hasábjain a Konrád–Szelényi-ügy mindaddig anonim szereplőjét, Sándor Ernőt, aki elmondta, hogy a politikai rendőrség Konrád György személyes közreműködésével foglalta le 1974 októberében Sándor lakásán a korábban rábízott kéziratokat.

Konrád György 1996-ban, amikor már elmondható lenne a teljes történet, így emlékszik vissza a kézirat sorsára:

„1974 kora tavaszától őszéig Szelényi Ivánnal megírtuk Az értelmiség útja az osztályhatalomhoz című művet, mely Magyarországon 1989-ben jelent meg először… Dugdostuk, rejtegettük, mert akkoriban már lezajlott egy hasonló história Haraszti Miklós Darabbér című irodalmi szociográfiája körül: rendőrségi vizsgálat, bíróság, per, tanúvallomások, házkutatások azoknál, akiknél kézirat lehetett, és végül tíz hónap felfüggesztett börtönbüntetés, amelyet Haraszti kapott. Ezekben az időkben már nem tudtuk a lehetséges közlési kereteken belül elmondani, amit gondoltunk. Mindenesetre Az értelmiség útja kéziratát három példányban legépeltük. Az egyiket odaadtuk Szentjóby Tamás barátunknak, hogy próbálja lefényképezni; minden eshetőségre legyen egy kicsinyített változata is. A másik Szelényi Ivánnál volt, ő (is) rokoni kapcsolatok révén helyezte biztonságba. A harmadik itt volt nálam, az asztalomon. Szentjóby Tamásnál egyszer csak házkutatás volt. Már napok óta figyelték a lakásunkat, amikor volt nálunk egy rokon házaspár. Ez a házaspár nagyon kedvesen vállalta, hogy a nálam lévő kéziratpéldányt elrejti…"

Konrád tehát 1996-ban megerősíti Szelényi fent idézett, 1978-ban közzétett állítását, hogy három példányban készült el a kézirat. Ebből a két megmaradt példányt kellett biztonságba helyezni, miután megtudták, hogy Szentjóby Tamásnál 1974. október 18-án házkutatást tartott a rendőrség, és ezt követően Szentjóbyt letartóztatták. Erre a feladatra Konrád György a sógorát, Sándor Ernőt és sógornőjét, *Lángh Zsuzsát* kérte fel. Konrád emlékezete szerint egy példányt adott át a kéziratból sógorának, egy példányt pedig Szelényi „helyezett biztonságba".

A 2001-ben *Kiszely Gábor* által először publikált vizsgálati anyagok azonban mást tartalmaznak, több ponton ellentmondanak Konrád 22 évvel később tett nyilatkozatának a kéziratok sorsát illetően. (Sándor Ernő megerősítette a jegyzőkönyvek áttanulmányozása után, hogy két példányt foglalt le nála a rendőrség.)

A vizsgálati dossziéból kiderül, hogy a magyar állambiztonsági szervek kiterjedt (titkos és nyílt eszközöket alkalmazó) nyomozást folytattak az ügyben. A Belügyminisztérium III/1-es osztálya vezetőjének, *dr. Deák József* r. ezredesnek 1974. október 23-án kelt jelentését idézzük:

„Operatív technikai adatok szerint Konrád György és Szelényi Iván 1974-ben közösen Az értelmiség útja az osztályhatalomhoz címmel az MNK államrendje ellen gyűlöletkeltésre alkalmas tartalmú »tanulmányt« írtak. A »tanulmány« népköztársaságunkkal szemben ellenséges felfogású és magatartású értelmiségiek ellenforradalmi programjaként értékelhető. Terjesztése esetén alkalmas arra, hogy ezen ellenséges személyek, illetve csoportok e program mögé felsorakozva fellépjenek a rendszerrel szemben.

A kéziratot több példányban Konrád György lakásán gépelték le. Elhatározták, hogy a kéziratot lefotózzák, és a filmet illegálisan Nyugatra juttatják. A fotózás megszervezésébe bevonták Szentjóby Tamást.

A kézirat létezéséről és annak tartalmáról Szentjóbyn kívül tudomást szerzett még *dr. Bíró Jánosné* filmkritikus, *dr. Kardos László,* a Nékosz volt titkára és *Hernádi Gyula* író, budapesti lakosok.

Operatív értesülés szerint a folyamatba tett nyomozást követően az akkor még szabadlábon lévő Konrád György és Szelényi Iván a lakásukon lévő inkriminált anyagokat elrejtés végett átadták Sándor Ernő és *Bata Imre* budapesti lakosoknak. Egyidejűleg Szelényi Iván érvényes úti okmánya felhasználásával Jugoszláviába akart utazni, Konrád György pedig illegalitásba vonult…

Konrád György a kihallgatásán felmutatott kéziratról úgy nyilatkozott, hogy azzal összefüggésben nem hajlandó vallomást tenni, Szelényi Iván pedig tagadja, hogy az inkriminált anyagot ő készítette volna. Vallomása szerint a kézirat létezéséről sem volt tudomása.

A tanúként kihallgatott személyek nem tettek terhelő vallomást. Kihallgatásuk során szerzett tapasztalataink szerint – az operatív adatokkal egyezően – a gyanúsítottak cselekményét ismerik, egy részük – különösen Hernádi Gyula, dr. Bíró Jánosné – a kéziratot olvasta.

Elzárkózásuk oka feltehetően az, hogy Konrád és Szelényi nézeteivel egyetértenek, velük szoros baráti kapcsolatot tartanak.

A nyomozás során 10 helyen lefolytatott házkutatáson a kézirat többi példányát nem találtuk meg.

Különböző személyeknél lefoglaltunk izgató tartalmú feljegyzéseket, magyar és idegen nyelvű könyveket, Haraszti Miklós Darabbér című kéziratának egy példányát, valamint magnetofonszalagokat. Az eddig visszahallgatott magnetofonszalagok Konrád György és Szelényi Iván egymás közötti beszélgetéseit tartalmazzák, amelyek több kérdésben megegyeznek az inkriminált kézirat szövegével.

Az ügyben kirendelt írásszakértők szerint az inkriminált kézirat négy különböző írógépen készült. Ezek közül a Sándor Ernő lakásán lefoglalt írógép megegyezik a gépek egyikével.

Konrád György, Szelényi Iván és a házkutatást szenvedő személyek többsége a nyomozati intézkedéseinket megpanaszolta.

Az ügyben a nyomozást folytatjuk."

A nyílt eljárás során a rendőrség házkutatást tartott többek között Csobánkán a harangozóházban, ahol a mű nagy része született, Sándor Ernőnél és feleségénél, Lángh Zsuzsánál, id. *Sándor Ernő* református lelkésznél Kiskunlacházán, *Frankl (Hajas) Tibor* és *Major János* képzőművészeknél, utóbbinál a könyv esetleges fotózása után érdeklődtek, Konrád György elvált feleségénél és *Bíró Yvette-nél.*

Szentjóby, Konrád és Szelényi, valamint a meghallgatott tanúk az első napokban tagadták mindazt, amivel a hatóságok vádolták a letartóztatottakat, és a rendőrség összehangolt házkutatási akciója sem vezetett el az elkészült kéziratok példányaihoz. Pedig már az első házkutatási hullámban eljutottak Sándor Ernő lakásába, és ki is hallgatták tanúként. Részlet Sándor Ernő 1974. október 22-én, az első házkutatást követően tett tanúvallomási jegyzőkönyvéből:

„Külön kérdésre azt tudom válaszolni, hogy én Az értelmiség útja az osztályhatalomhoz c. iromány egyáltalán nem láttam, és arról sincs tudomásom, hogy Konrád György ilyet készített volna."

Az 1974. október 25-én kelt III/1-es jelentés még két alternatív javaslatot fogalmaz meg Konrád György és társai ügyében:

„1. Mindhárom személy tekintetében a nyomozást a Be. 139. § (1) bekezdés e) pontja alapján a Btk. 60. §-a szerinti figyelmeztetéssel megszüntetni.

Az ügyben a bizalmas nyomozást tovább folytatni.

2. A felsorolt személyeket előzetes letartóztatásba helyezni. Ezen idő alatt megkísérelni bűncselekményük teljes kivizsgálását és tevékenységük jogi bizonyítékainak biztosítását. Amennyiben ezen idő alatt sem sikerül újabb bizonyítékokat beszerezni, ebben az esetben is az eljárást csak a fenti módon lehet befejezni. Jelen körülmények között erre csak abban az esetben nyílna lehetőség, amennyiben a letartóztatásban lévő személyek konok tagadó magatartásukat feladnák, és teljes beismerő vallomást tennének. Dr. Deák József r. ezredes, osztályvezető."

Mivel a keresett kéziratpéldányok nem kerültek elő, Konrádot és Szelényit még ugyanezen a napon (október 25-én) előzetes letartóztatásba helyezi az ügyészség. És megkezdődik az alkufolyamat a letartóztatott szerzők és a kihallgató tisztek között, amelynek lefolyásáról csak rendkívül vázlatos kép alkotható a vizsgálati dosszié iratai alapján.

Október 27-én váratlan fordulat áll be az addig megfenekleni látszó nyomozásban. Ezen a napon Szelényi Iván a következő, kézzel írott levelet juttatja el Konrád Györgyhöz:

Gyurikám!

A kihallgató tisztem beszámolt tegnapi beszélgetésetekről. Én a magam részéről benned feltétlenül megbízom, minden döntésedet és kötelezettségvállalásodat a magam részére kötelezőnek elfogadom, későbbiekben nem kifogásolom.

Budapest, 1974. okt. 27.

Szelényi által aláírt, azonos tartalmú nyilatkozat is található a dossziéban. Ugyanazon a napon újra házkutatást tartanak – Konrád György bevonásával – Sándor Ernő lakásán. Erről a házkutatást követően felvett kihallgatási jegyzőkönyvben az alábbiak olvashatók:

„Közlés: Konrád György és társai ellen izgatás bűntette alapos gyanúja miatt folytatott nyomozás során a mai napon Konrád György előzetes letartóztatottal együtt megjelentünk az Ön lakásán. (…) Ott Konrád György felkérte Önt és feleségét, hogy adják elő azokat a feljegyzéseit, amelyeknek elrejtésére (sic!) Önöket megbízta. Konrád György kérésére Ön a lakásának Keleti Károly utcára néző lakószobájában felállított, használatban lévő, gáztüzelésű cserépkályhából elővette, és nekünk, a nyomozó hatóság rendelkezésére bocsátva, átadott két külön papírtekercset, amelyek alufóliába voltak csomagolva. A papírtekercseket Ön, a felesége, valamint Konrád György előtt felbontottuk, és abból Az értelmiség útja az osztályhatalomhoz című írás KÉT GÉPELT MÁSOLATI PÉLDÁNYA (kiemelés – M. Á.), ezeken kívül ehhez tartozó, több oldal terjedelmű gépelt és kézírásos anyag, valamint Haraszti Miklós Darabbér című írása került elő. Konrád György ezekkel az írásokkal kapcsolatban Önök előtt kijelentette, hogy azonosak azokkal az írásokkal, amelyeket Önöknek átadott."

Álljunk meg itt egy pillanatra, és idézzük fel ismét Konrád György 1996-os, Láng Zsuzsának, a 168 Óra munkatársának adott interjúját:

„Benntartásunk alatt én megpróbáltam hideg fejjel gondolkodni. Nem estem pánikba, igyekeztem inkább kombinálni. És akkor úgy gondoltam, hogy ha átadom nekik a rokonaimnál lévő kéziratot, amely mögött nem volt további példány, vagyis indigóra utaló nyom sem lehetett, akkor a rendőrök beérik ezzel. És akkor egyrészt leáll a vizsgálat, másrészt a »középső« kézirat megmarad, ezáltal a műnek is lehet további élete."

Konrád tehát egy kéziratpéldány „átadásáról" beszél még 1996-ban is (ennek az 1974-es iratok ellentmondanak), igaz, 1996-ban még nem voltak kutathatók a Történeti Hivatalban az itt ismertetett vizsgálati dossziéban fellelhető dokumentumok. (A Történeti Hivatal csak 1997 szeptemberében nyitotta meg kapuit.) A mellékelt „bűnjeljegyzék" és az ügyben készített több jelentés (például az 1974. október 28-án kelt BM III/1-es osztály jelentése) alapján kijelenthetjük, hogy a három példányban elkészült kézirat mindhárom példánya a rendőrség kezébe került az 1974. október 18-án, illetve 27-én megtartott házkutatások során. Konrád György részt vett a sógoránál megtartott második házkutatáson, és szerepe volt abban, hogy személyes fellépésének köszönhetően Sándor Ernő végül átadta a keresett példányokat. Konrád ezzel leleplezte a rendőrség előtt, hogy Sándor Ernő hamisan tanúskodott fent idézett vallomásában, amikor (Konrád kérésének eleget téve előbb elrejtette, majd) letagadta az eljáró hatóság elől a birtokában lévő „izgató" kéziratokat. Az a tény, hogy Sándor ellen sem indult eljárás, és a három letartóztatott is „megúszta" egy figyelmeztetéssel, arra enged következtetni: a szervek elsődleges feladata az volt, hogy megszerezzék a kézirat összes példányát, mielőtt a szerzők megpróbálnák sokszorosítani, terjeszteni vagy külföldre kijuttatni. (Az eljárás során a rendőrség lefoglalta azokat az írógépeket is, amelyeken a szerzők a kéziratot gépelték.) Elsősorban tehát ezzel magyarázható a nyílt eljárás időpontja, mivel október 14-e után „tartani lehetett attól", hogy Szentjóby elkészíti a mikrofilmmásolatot. Ezt mindenképpen meg akarták akadályozni.

Az iratokból megállapítható, hogy a kéziratpéldányok felderítésével és lefoglalásával a rendőrség elvégezte a dolgát, amellyel „felsőbb szinten" megbízták. Az előzetes letartóztatásban lévő lefogottakat (Konrád, Szelényi, Szentjóby) a legenyhébb büntetésben (az 1974. október 28-án jegyzőkönyvbe foglalt): figyelmeztetésben részesítik, és a nyomozás megszüntetésével egyidejűleg még aznap szabadlábra helyezik őket. Szabadulásuk előtt szokatlan közjáték következett: a szerzőknek és Szentjóbynak is felajánlották a kivándorlás lehetőségét.

(Erről az ajánlatról egyébként 1978-ban maguk a szerzők is említést tesznek könyvükben.)

Az eljárás során lefoglalt anyagokkal (kéziratok, könyvek, jegyzetek, magnószalagok stb.) kapcsolatban „tárgyi eljárás" lefolytatását javasolja a vizsgálat vezetője.

„A nyomozás során izgatás tárgyi bizonyítékát képező anyagok elkobzása céljából tárgyi eljárás lefolytatása szükséges."

A lefoglalt könyvek, dokumentumok és a vizsgálat során keletkezett iratok 1974. október 28. utáni sorsáról, az illetékes hatóságok közötti vándorlásáról az utolsó hivatalos feljegyzés a dossziéban 1976. december 8-ról származik:

„Az ügy lezárását követően a nyomozati iratok két példányát, valamint a bűnjeleket továbbítottuk az objektív eljárás lefolytatása céljából. A lefoglalt anyagokat a Fővárosi Bíróság gazdasági hivatalának, a nyomozati iratokat pedig a Legfőbb Ügyészség Politikai Osztályának küldtük meg.

Felsőbb szinten úgy döntöttek, hogy Konrád György és társai ügyében objektív eljárás lefolytatására nem kerül sor.

1975. február 14-én a legfőbb ügyész az ügyben keletkezett összes iratokat, valamint bűnjeleket kriminológiai tanulmányozás céljából megküldte *Benkei András* belügyminiszter elvtársnak.

Dr. Orbán Vilmos r. fhdgy.

Dr. Bölcsházi Ottó r. őrgy.,

III/1–B alosztályvezető"

Sajátos kivételként ebben az esetben nem rendelték el a pártállam idején érvényben lévő jogszabályok alapján a szokásos elkobzást és megsemmisítést sem, ahogy tették ezt számtalan esetben a nemkívánatos gondolatok és írások elleni harc során a kommunista diktatúra fennállása alatt.

A Konrád György és társai ügyében letartóztatott személyek szabadulás utáni sorsának alakulásáról a vizsgálati dosszié utolsó dokumentuma szűkszavúan tájékoztat: Konrád Magyarországon maradt, Szelényi Angliába, Szentjóby Svájcba távozott.

Több kérdés maradt megválaszolatlanul a szerző és az olvasó előtt.

Jelesül: melyik példány és hogyan került ki a vasfüggönyön túlra a Konrád–Szelényi-kéziratból, vagyis ki és mikor tette a postagalamb csőrébe a lefoglalt kéziratot?

Hogyan, kiknek a közreműködésével alakult át a „kriminológiai tanulmányozás" tárgya a formálódó „magyar demokratikus ellenzék" és a magyar szamizdat Nyugaton kiadott ősforrásává?

Miféle titkos nemzetközi játszma zajlott itt? Másképpen fogalmazva: milyen ügyes konspiráció juttatta ki Nyugatra az „Aczél-művek" szigorúan őrzött falai közül „az egyik első magyar szamizdat írást"?

Vagy egyszerűen jól konspiráltak a szerzők és korabeli segítőik? Miért állították a dokumentumokban a hatósági személyek, hogy mindhárom kéziratpéldányt lefoglalták, ha csak két példány jutott a birtokukba?

Akik tudják ezekre a kérdésekre a választ, reményeim szerint még élnek.

Kíváncsian várom nyilvános megnyilatkozásukat.

(Az írás a magyar szamizdat történetének fehér foltjait vizsgáló nagyobb munka részlete. A szerző kutatásait a Soros-alapítvány és a XXI. Század Intézet ösztöndíjjal támogatta.)

BELÜGYMINISZTÉRIUM
III/1-B. ALOSZTÁLY

SZIGORUAN TITKOS !

34-Bü.317/1974.

HIVATALOS FELJEGYZÉS.

Budapest, 1976. december 8-án.

Az ügy lezárását követően, a nyomozati iratok két példányát, valamint a bünjeleket 1974. november 5-én továbbitottuk az objektiv eljárás lefolytatása céljából. A lefoglalt anyagokat a Fővárosi Biróság gazdasági hivatalának, a nyomozati iratokat pedig a Legfőbb Ügyészség Politikai Osztályának küldtük meg.

Felsőbb szinten ugy döntöttek, hogy KONRÁD GYÖRGY és társai ügyében objektiv eljárás lefolytatására nem kerül sor.

1975. február 14-én a Legfőbb Ügyész az ügyben keletkezett összes iratokat, valamint bünjeleket kriminológiai tanulmányozás céljából megküldte Benkei András belügyminiszter Elvtársnak.

Orbán Vilmos
Dr. Orbán Vilmos r. fhdgy.

Dr. Bölcsházi Ottó r. őrgy.
osztályvezető.

TÖRTÉNETI HIVATAL

„Felsőbb szinten úgy döntöttek..." Rendhagyó döntés a Konrád–Szelényi-ügyben

SCHELY FERENC festő
Budapest, 1925

A Képzőművészeti Főiskolán Szőnyi István növendéke volt. A negyvenes évek óta kiállító művész, főként csoportos bemutatók keretében szerepel. Az Iparművészeti Főiskola tanára.

- Festészete modern felfogásu, emlékképen alapuló látványfestészet, előszeretettel ábrázolja a parasztság életét, hétköznapjait. Munkáit kiérlelt, gazdag szinkultura, a modellállás határozott, már-már grafikus volta jellemzi, ami zsánertémáinak eleven, friss megjelenitést biztosit.

Művészéletrajzok 1975

Schelpp József

Kőművés

1733-tól választott polgár

Pesten

Schmall

I. 158. l.

cm. átmérővel. Minden mérföld távolságra, 1000 lépésre (1·5 km) állott egy mutató kő, sokszor csak a mérföld számával, néha azonban hosszú felirattal. Ez a császár nevével kezdődik, kinek teljes czímét sorolja fel, azután a

27-ben a senatusé lesz. 3. Hispaniat szintén Karthagótól veszik el 206-ban és proconsult küldenek. 197-ben két részre oszlik: Hisp. citerior Taragonensis és Hispania ulterior. 4. Illyricum egy része már a II. században Rómáé. 168-ban tartomány lesz (a későbbi Illyricum a dunamelléki törzsek hazája volt); a császárság alatt a Dunától a tengerig terjedt. 5. A második pún háború után Keleten terjeszkedik Róma. 168-ban Macedoniát hóditja meg, ez 146-tól provincia lesz. Ez évben Corinthust dúlják fel. Achaia, Epirus, Theba, Chalkis, Corinthus ager publicus lesz. 27-ben Achaia és Epirus senatusi provincia lesz. 6. A III. pún háború után Afrika kerül Róma kezébe. Numidia Kr. e. 46-ban (Africa nova) Afrika az egyedüli római senatusi tartomány, hol római katonaság állomásozott. 7. Asia (Kis-Ázsia). 189-ben Galata ellen viselnek háborút, 133-ban Attalus Pergamum királya végrendeletben hagyja Rómára, 27-ben a senatusé lesz. 8. Gallia Transalpina-ra szükségük volt, hogy a Hispaniába vezető utat biztosítsák. 154-ben a liburok ellen folyik a háború, 121-ben alakul meg a Provincia Narbonensis (Provence). Kr. e. 59-ben Caesar átlépi a határt és nyolcz év alatt leigázza a szabad

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

PEST MEGYEI HÍRLAP
1975 JÚL 20

Selmeci György
grafikus
1021

Alkotók Pest megyében

Selmeci György három kifejezésmódja

Az Új Írás tavalyi novemberi számában gondolatokat keltő rajzokra figyeltem fel. Alkotójukat — a fiatal tápiószőlősi pedagógust — *Juhász Ferenc* mutatta be.

Selmeci Györgyöt a művészet egésze izgatja, különösen a *grafika*, az *irodalom* és a *film*. Meghökkentő fantinovelláiban robotokról, világok harcáról, hanem az *ember igazságra, harmóniára való örök törekvéséről* szólnak. Verseiben a mondanivaló még szétfeszíti a formát: lázálmok, filozófiai nézetek, társak hullása kavarog a sorokban. Ősszel — a megyei művelődési központ igazgatója, *Bihari József* — segítségével filmszakkört indít gyermekeknek, s gyermekújságot is tervez. A Szépirodalmi Könyvkiadónak könyvborítókat készít.

Az utóbbi időben több kiállításon szerepelt. Az amatőr képzőművészek megyei bemutatóján díjat nyert. Három tusrajzát országos kiállításra javasolta a zsüri. Rajzaiban azokról a torzulásokról akar szólni, amelyeket a halál — a kapcsolatok megszakításával — létrehoz bennünk. Ezt *metafizikus-szürrealista* kifejezésmóddal próbálja megragadni. Elődei állócsillagok a képzőművészet egén: *Bosch, Chirico, Klee, Kondor.*

Selmeci György *meditatív* alkat. Rézkarcai, tusrajzai, papírmetszetei a szerkesztés finomságáról vallanak. Szándéka: felmutatni az élet lényeges tartalmi jegyeit. E szándék és a megvalósítás olyan képeket eredményezett, mint a *Charlie a nagy temetésen, Vád, Kép P. J.-nek, József Attila-emléklap* és az a *Radnóti-sorozat*, amely az emberi humánum örök törvényét hirdeti.

Mai módszerének a *pontozásos technikát* vallja, amely hűvösséget, laboratóriumi hideg tisztaságot áraszt. Képeinek e feszültségforrása a gondolat-érzelem együttes keletkezését igényli a nézőtől.

Most a tengerhez készül, Bulgáriába. Ül majd a parton, s átadja magát a kék tombolásnak. Keze előtt még érintetlenek a papírlapok, szívében a teljesség igézete. Tehetsége valódi alkotást ígér.

Szegedi Pál

Kép magunknak

Az Orfeusz-expedíció

Selmeci György alkotásai

s technika világából

lakító eljárások

tizedben a megmunkáló eljárá-, amelyeket gyűjtőnévvel nagy nevezünk. E technológiákat tették ki, hogy olyan anyagok vált, amelyeket a hagyományos agy csak igen nehezen lehetett alakító eljárások abból a szem-ltak, hogy általuk — koncent- — a korábbiaknál jóval na-rtek el.

mágneses impulzusokkal több tízezer kp/cm² mechanikai nyomást lehet elérni.

Az elektromágneses alakításnál a munkadarab formáját az alakot adó matrica adja meg, amely a darabnak a tekercsel ellentétes oldalán helyezkedik el. E fémformálási mód leginkább csőszerű alkatrészek alakítására alkalmazható. Jellegzetes felhasználási területei: csővégződések kialakítása, csőpalástok mintázása, csővezetékek összekötése, fém és nem fém alkatrészek szerelése. Pillanatnyilag maximálisan 250—300 milliméter átmérőjű, 6—8 milliméter falvastagságú csövek alakíthatók e technológiával. Persze végső soron a síklemezek alakformálására is felhasználható az elektromágneses eljárás.

Elektrohidraulikus alakítás

Az elektrohidraulikus alakítás elve rendkívül egyszerű. Az alakítandó munkadarabot — rendszerint fémcsövet — egy olyan, vízzel telt edénybe helyezik, amelynek belső falát a késztermék kívánt formájára alakítanak ki (ez tehát a „szerszám"). Az alakításra kerülő cső belsejében elektródokat helyeznek, az egyik elektród egy cső, a másik pedig a cső középvonalában elhelyezkedő rúd. Ezután nagyfeszültségű áramot vezetnek az elektródokra, ennek hatására kisülés keletkezik, szikra ugrik át közöttük. A kisülés keltette sok ezer fokos hőmérséklet hatására a víz gázzá válik a szikra közelében, s a gáz nyomása hirtelen megnő; a nyomásnövekedés ezután a hang sebességével haladó lökéshullámokat kelt a vízben. A lökéshullámok hatalmas energiával ütköznek az alakításra kerülő cső falába, s azt a szerszám falának nyomják. A jelenség során a másodperc 40 milliomod része alatt mintegy 5—10 ezer lóerőnyi energia szabadul fel!

Pneumo-mechanikus eljárás

A pneumo-mechanikus alakítás tulajdonképpen egyfajta nagy sebességű kovácsolási technológia, amellyel a hagyományos kovácsoláshoz képest lényegesen szigorúbb méretaz alaktűrések biztosíthatók, a reveképződés pedig minimális. Különösen ott alkalmazható eredményesen, ahol a legnagyobb gond a kovácsolás hőmérséklet tartása a műveleti idő alatt (pl. titán és krómnikkel alapú ötvözeteknél). A nagy sebességű ütőművek igen alkalmasak porsajtolási műveletek végzésére is, valamint rudak és huzalok darabolására.

B. I.

Fogaskerékgyártás — felsőfokon

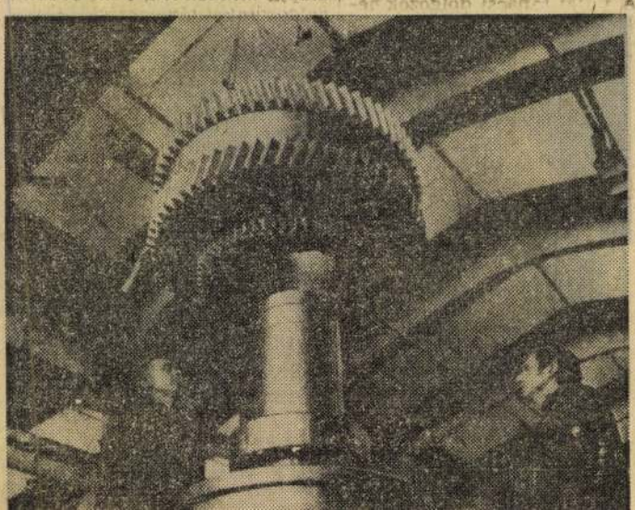

SCHEIDLER ALAJOS, fazekasmester

Felesége, Vica néni festette az edényeket. Ezek egyike: Váza "csiga" motivummal.-Fénykép.-Fekete repr. 269.old

KRESZ MÁRIA: Egy mohácsi fazekasműhely termelése / 1904-1912 / 257.old

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, XVI. évf. 1971. Pécs, 1972

SCHEIDLER ALAJOS, fazekasmester

A munka márciusban indúlt meg nagyobb mértékben. A hó végén vagy április elején Simonovics István már vihette első nagyobb szállitmányát. Ha áprilisban nem, májusban elvitt jó néhány ezer darabot. A nyáron rendszeresen mennek a szállitmányok. Szept.-okt.-ben megy a java, 20000 is. Minden hóban jelentkezett a kereskedő, Simonovics.
265.old

KRESZ MARIA: Egy mohácsi fazekasműhely termelése / 1904-1912 / 257.old

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, XVI. évf. 1971.
Pécs, 1972

SCHEIDLER ALAJOS, fazekasmester

Mohácson dolgozott. Feljegyzései 1904-1912. közt. Ebből kiderül, hogy a mázzal dolgozó mohácsi "fazekasok" elsősorban tálasedényt készitettek, tehát "tálasok" voltak de könyve az edények méretek szerinti összetételére is adatokat nyujt. A dizsre ugyan nem, de feleségé "Vica néni" még emlékszik reájuk és van is neki ezekből néhány darab.
258. old. 5-6. jegyz

KRESZ MÁRIA: Egy mohácsi fazekasmühely termelése / 1904-1912 / 257. old

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, XVI. évf. 1971.
Pécs, 1972

SCHEIDLER ALAJOS, fazekasmester

1904-től 1912 -ig vezetett könyvelése egyedülálló forrás a termelés mennyiségére,értékére,a kereskedelem irányára. Tételenként bevezette,mely edényből hány darabot adott el,mily áron,névszerint megnevezve a kersekedőket olykor az eladas,ill.a fizetés időpontját és azt,hogy merre vitték az edényt.Ezekből érdekes tanulságot lehet levonni. 258.old

KRESZ MÁRIA: Egy mohácsi fazekasműhely termelése / 1904-1912 / 257.old

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve, XVI. évf. 1971. Pécs, 1972

SCHEIDLER ALAJOS, fazekasmester

A különböző kereskedőknek nem egyformán"készitették az edényeket. /VI.diagramm/.Főszállitójuk az a Simonovics István"úr",korsósból lett kereskedő,akinek korábban a házában laktak és aki"hajón"vitte az edényt felváltva Zimony és Pancsova feléA füzetben minden év végén feltünteik az évi eladás végösszegét,főleg a"hajóra rakodás"mennyiségét. 264.old

KRESZ MÁRIA: Egy mohácsi fazekasműhely termelése
/ 1904-1912 / 257.old

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve, XVI. évf. 1971.
Pécs, 1972

SCHEIDLER ALAJOS, fazekasmester

Érthető,hogy a balkáni exportra szánt oriási mennyiségü tálasedényt csak gyors eljárással rázott disszel,pöttymi mintával lehetett tarkázni,bár bizonyos,hogy a praktikum mellett a hagyománynak is nagy szerepe volt a délszláv és török vevők izlésének ,az elvont diszitésü darabok kedvelésének. 268.old

KRESZ MÁRIA: Egy mohácsi fazekasműhely termelése / 1904-1912 / 257.old

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve, XVI. évf. 1971. Pécs, 1972

SCHEIDLER ALAJOS, fazekasmester

A németeknek "tiszta"zöld tálat csináltak,azaz a fehér alapu tál csak zöld diszü volt,zöld"macskanyomásos"cifrával.A németek az egyszinü sárga és zöldszinü edényt is szerették.A falusi németeknek egész lakodalmi készleteket égettek,a gazdagoknak:Mogyoród,Liptód,Máriakéménd, Szaik,Versend falvakba. 268.old

KRESZ MÁRIA: Egy mohácsi fazekasműhely termelése / 1904-1918 / 287.old

A Janus Pannonius Múz. évkönyve, XVI. évf. 1971. Pécs, 1972

SCHEIDLER ALAJOS, fazekasmester

Az őszi nagy hajrá után nov.-és dec.-ben már csak egy-egy kemence vásári edényt égette. Jordánné számára, egészen karácsonyig. Az 1905. jan. eleji Jordánnénak eladott edény is bizonyára az előző évből maradt vissza. Nem valószinü, hogy a karácsonyi ünnepek alatt dolgoztak volna A jan.-és a febr. pihenő volt, erőgyüjtés. 265. old

KRESZ MÁRIA: Egy mohácsi fazekasmühely termelése / 1904-1912 / 257. old

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, XVI. évf. 1971. Pécs, 1972

SCHEIDLER ALAJOS, fazekasmester

1904-1912 közt vezetett könyvelése választ ad a termelés szezon jellegére is. Jan. Febr. általában üres. Az első fecske Tóth Mihály, egykor korsós, leginkább márciusban jelentkezett. -1906-ban kivételesen Simonovics Istvánnak adtak el januárban edénytde ekkor is csak kistányért, tányért, a vagonban való szállitás nehézségei miatt.
265. old

KRESZ MÁRIA: Egy mohácsi fazekasműhely termelése / 1904-1912 / 257. old

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, XVI. évf. 1971. Pécs, 1972

SCHEIDLER ALAJOS, fazekasmester

Ha havonta két kemence edényt égettek,3000 darabot,akkor napi 100 darab volt a műhely termése.Ez nem irreálisis,ha meggondoljuk,hogy egy korongos napi teljesitménye lehet 200 darab.Scheidleréknél pedig két férfi dolgozott,apa és fia.A füzet szerint 9 év alatt 237495 edénkészitettek. 265.old

KRESZ MÁRIA: Egy mohácsi fazekasműhely termelése / 1904-1912 / 257.old

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, XVI. évf. 1971. Pécs, 1972

SCHEIDLER ALAJOS, fazekasmester

Lakodalomra a németek annyi asztal edényt rendeltek, ahány asztalra való vendéget vártak Egy -egy asztalra: 12 tányér; 2 csésze mártásnak; 2 kispolturás tál-húsnak; 2 kiskrajcáros tál-káposztának; 1 nagykrajcáros tál-sült húsnak; 1 garasos tál-levesnek. 268.old

KRESZ MÁRIA: Egy mohácsi fazekasműhely termelése / 1904-1912 / 257.old

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, XVI. évf. 1971. Pécs, 1972

SCHEIDLER ALAJOS, fazekasmester

A németeknek a lakodalomba készült edényeire a tulajdonc nevét, a falut, utcát, házszámot bekarcolta a fazekas. A németek pontos emeberek. Ez fontos volt mert kölcsön is adtá ták. A magyarok utólagosan karcolták be a jegyet az edényekbe. 268.old

KRESZ MÁRIA: Egy mohácsi fazekasműhely termelése / 1904-1912 / 257.old

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, XVI. évf. 1971. Pécs, 1972

SCHEIDLER ALAJOS, fazekasmester

Egy fénykép:a szecsői ház,a háromtagu család,a férfiak sáros kötényben,az udvaron és a fészerben száradó tálak, tányérok tömege és oldalt a fehérre meszelt kemence. Kép: Scheidler Alajos háza és fazekasmühelye Dunaszekcsőn/ 1912-1920/.Fénykép. Fekete repr. 259.old

KRESZ MÁRIA: Egy mohácsi fazekasműhely tornalése / 1904-1912 / 257.old

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve, XVI. évf. 1971. Pécs, 1972

SCHEIDLER ALAJOS, fazekasmester

1912-ben Mohácsról Dunaszekcsőre költöztek. Fiuk Nándor, fiatal özvegyember először hajós volt, majd apjával együtt a fazekasműhelyben dolgozott. Simonovits István Mohácsról kétszer is eljött edényért, de utána nem neki árusitottak. 258.old

KRESZ MÁRIA: Egy mohácsi fazekasműhely termelése / 1904-1912 / 257.old

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, XVI. évf. 1971. Pécs, 1972

SCHEIDLER ALAJOS ,fazekasmester

Az edény összetételét "egy kemence edény"alapján számitják.Scheidleréknél kereken 1000 darab,de gyakorlatilag mindig valamivel több vagy kevesebb.Háromszor feljegyezték,hogy a Jordánnénak eladott "egy kemence vásári edény"1538,1536,ill.1487 darab volt. 262.old

<u>KRESZ MÁRIA</u>: Egy mohácsi fazekasmühely termelése / 1904-1912 / 257.old

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve, XVI. évf. 1971. Pécs, 1972

SCHEIDLER ALAJOS, fazekasmester

Simonovics István volt korsós,majd kereykedőnek eladott edények mennyisége főleg az első három évben volt óriási.-Legnagyobb 1904-ben: 35438 darab.-A legnagyobb, egyszerre átadott tétel,1906.október 4-én volt,közel 12000 darab,azaz 8 égetés eredménye. 264.old

KRESZ MÁRIA: Egy mohácsi fazekasmühely termelése / 1904-1912 / 257.old

A Janus Pannonius Múz.évkönyve, XVI. évf, 1971. Pécs, 1972

SCHEIDLER ALAJOS, fazekasmester

A világháború után 1920 táján költöztek vissza Mohácsra Dunaszekcsőről, a Munkás utcába, ahol egy fazekasüzem létesült, az un. "Turul", ahová ők is, más mohácsi mesterek is dolgoztak. Onnan másik házba mentek, végül a Tompa Mihály utca 38. szám alá költöztek. 258. old

KRESZ MÁRIA: Egy mohácsi fazekasműhely termelése /1904-1912 / 257. old

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, XVI. évf, 1971. Pécs, 1972

SCHEIDLER ALAJOS, fazekasmester

Mohácsi mester volt.1937-ben meghalt,halála után özve gye még öt évig folytatta az ipart,1943-1954 közt már nem dolgozott a műhely,ezekben az években"Vica néni" mások edényével járt vásárokra és "faluzni"Somogy,Tolna, Baranya,Bácskába.- 258.old

KRESZ MÁRIA: Egy mohácsi fazekasműhely termelése / 1904-1912 / 257.old

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve, XVI. évf, 1971. Pécs, 1972

SCHEIDLER ALAJOS, fazekasmester

Felesége, Vica néni festette az edényeket. Használt motivumai: "stráf és lánc", - "macskanyom", - "macskakarom", - "fűrészbak", - "mezei virág", - "cakkozás", - "koszorú". - "kigyózás". -- Fénykép, Fekete repr. 270. old

KRESZ MÁRIA: Egy mohácsi fazekasműhely termelése / 1904-1912 / 257. old

A Janus Pannonius Múz. évkönyve, XVI. évf. 1971. Pécs, 1972

SCHEIDLER ALAJOS, fazekasmester

Jordán Józsefné,özvegy fazekasasszony ,általában az esztendő utolsó vevője volt.Amikor már a hajóra szánt nagy rakomány elment,akkor ő is átvett"egy kemence vásári edényt".Többnyire nincs felsorolva,hány darabot,mily összetételben,kivéve 1912,akkor 5 izben neki adtak el májusban 312 köcsögöt,ősszel három alkalommal kistányért tányért és"edényt"/a tálak gyüjtőneve ?/. 264.old

KRESZ MÁRIA: Egy mohácsi fazekasműhely termelése / 1904-1912 / 257.old

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve, XVI. évf. 1971. Pécs, 1972

SCHEIDLER ALAJOS, fazekasmester

A gurgulyával való cifrázásnál megkülönböztetik a koron gon végzett munkát,amit a férfi végzett,a csikok húzását és a nők által végzett munkát.Mindkettőnek öt-hat különböző szinü festékkel,szines mázzal megtöltött gurgulya állt kezeügyében.A férfi a korongon ,az edényt forgatva húzta a csikot"stráfozta"az edényt és körbe hullámvonala csikot húzott"láncot". 268.old

KRESZ MÁRIA: Egy mohácsi Fazekasműhely termelése / 1904-1912 / 257.old

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve, XVI. évf. 1971. Pécs, 1972

SCHEIDLER ALAJOS, fazekasmester

A balkáni országokba,meg a törököknek készült temérdek tálat,tányért nem úgy diszitették,mint a helybelieknek szánt edényt.Feleségе"Vica néni"el tudja mondani,,hogy m mely vidék népe,milyen diszitést,,milyen szint kedvelt.
Ő különösen a gurgulyával"cifrázott"virág-és madár-mintás ~~tálx~~ edényekhez értett,de a balkánra nem ezek kellettek. 267.old

KRESZ MÁRIA: Egy mohácsi Fazekasműhely termelése
/1904-1912 / 257.old

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve, XVI. évf. 1971.
Pécs, 1972

SCHEIDLER ALAJOS, fazekasmester

Évi 25000 edényt véve alapul,40 év alatt a fazekasmühelyből 1 millió edény került ki,ennyi ideig állt fenn Scheidler Alajos műhelye,1896-tól 1937-ig.Felesége, kit 1894-ben vett el 17 éves korában,már leánykorában mivelte e mesterséget,férje halála után is folytatta, 1943-ig,kb.1893-tól 1943-ig,összesen 50 évig. 267.old

KRESZ MÁRIA: Egy mohácsi fazekasműhely termelése / 1904-1912 / 267.old

A Janus Pannonius Múz.évkönyve, XVI. évf. 1971. Pécs, 1972

SCHEIDLER ALAJOS, fazekasmester

Macskanyomásos,rázott,stb.elvont mintáknak különböző változatai készültek ezerszámra ,a diszités mindig szinenes mázú,és kissé lágyan folyt le.Ezt kedvelték a sokacok közül az idősebbek."Voltak öreg sokac asszonyok, azok a tiszta sárga,vagy zöldet szerették jobban" mondta "Vica néni",Scheidler özvegye. 267.old

KRESZ MÁRIA: Egy mohácsi fazekasműhely termelése
/ 1904-1912 / 237.old

A Janus Pannonius Múz. évkönyve, XVI. évf. 1971.
Pécs, 1972

SCHEIDLER ALAJOS, fazekasmester

Dunaszekcsőre a szeremleiek hivták őket,hogy ne kelljen az edényekért átmenni a Dunán. Igy a hagyományszerető szeremleiek igényeit akarták kielégiteni."A szeremleiek hivtak minket Szekcsőre,a szeremlei népek ,meg a szecsőiek,hogy őnekik ne kelljen lejönni Mohácsra".irta a mester füzetében. 258.old

KRESZ MÁRIA: Egy mohácsi fazekasmühely termelése /1904-1912n/ 1/ 257.old

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve. XVI. évf. 1971. Pécs, 1972

SCHEIDLER KÁLMÁN, fazekasmester

1904-től 1912-ig vezetett könyvelést. A füzet minden tételnél megemliti az árat is, módunk van az árak emelkedését tételenként megfigyelni. 1904-től kezdve fokozatosan emelkedik az egyes edény ára, különösen két esztendőben, ugrik meg, 1905-ben és 1907-ben. 264.old

KRESZ MÁRIA: Egy mohácsi fazekasműhely termelése / 1904-1912 / 257.old

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, XVI. évf. 1971. Pécs, 1972

SCHEIDLER ALAJOS, fazekasmester

Mohácson dolgozott. Mázzal dolgozó fazekas volt. Kilenc éven át 1904-től 1912-ig tételről tételre könyvelte bevételeit, melyik kereskedőnek hány edényt adott el, milyen értékben. Felesége a 84 éves "Vica néni" sok adattal szolgált. 257.old.

KRESZ MÁRIA: Egy mohácsi fazekasmühely termelése /1904-1912 / 257.old

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, XVI. évf. 1971. Pécs, 1972

SCHEIDLER ALAJOS, fazekasmester

A virágos és madaras mintáju cifrázott edény, amelyekhez "Vica néni" Scheidler özvegye oly jól értett, elsősorban a magyaroknak kellett, a sokacok közül pedig a fiataloknak. "A sokacoknak cifra köllött, a pógároknak is csak cifra" mondta Vica néni. 268.old

KRESZ MÁRIA: Egy mohácsi fazekasműhely termelése / 1904-1912 / 267.old

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, XVI. évf. 1971. Pécs, 1972

SCHEIDLER ALAJOS, fazekasmester

A töröknek csak macskanyomás, sárga, kék és zöldvan, amely iknek csak a széle körül zöld macskakarmolás van. A házba lévő két régi tál ilyen diszü: a "macskanyomás" pöttyökből alkotott kerek minta egy szinben vagy váltakozó szinü csoportokban.-Lásd képet. 267.old

KRESZ MÁRIA: Egy mohácsi fazekasműhely termelése / 1904-1912 / 257.old

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, XVI. évf. 1971. Pécs, 1972

SCHEIDLER ALAJOS, fazekasmester

Az asszony ölben irta meg az edényt.Először feketével, sötétbarnával cifrálta,a fekete"vonások"vékonyabbak lettek,A többi szint,a sárga,kék,zöld mázakat sürübben hagyta folyni,a szines mázaknal a "vonások" vastagabbak lettek,elfolyóbbak. 269.old

KRESZ MÁRIA: Egy mohácsi fazekasműhely termelése / 1904-1912 / 257.old

A Janus Pannonius Múz. évkönyve, XVI. évf. 1971. Pécs, 1972

SCHEIDLER ALAJOS, fazekasmester

A tálasedény motivumaival találkozunk néhány fennálló, edényen,"paszitabögrén" is.Készült edény csupán a család belső használatára is.A konyhapolcon sorakozott több füszertartó,mindegyiken a tartalom neve.Lásd a képet. 269.old

KRESS MÁRIA: Egy mohácsi fazekasműhely termelése / 1904-1912 / 257.old

A Janus Pannonius Múz.évkönyve, XVI. évf. 1971. Pécs, 1972

SCHEIDLER ALAJOS, fazekasmester

Mohácson dolgozott. Füzetében irta: "Egybekeltünk szeretett nőmmel szeptember 25-én 1894-ben..." Eleinte neje mostohaapjával, /Fleckenstein János/ dolgozott együtt, önálló "mihejt" még nem tudtak létesiteni. A Duna-parton lakt tak, közel a sokác negyedhez, rajtuk kivül csak egy fazekas nak, Tischler Jánosnak volt ott műhelye. 258. old

KRESZ MÁRIA: Egy mohácsi fazekasműhely termelése / 1904-1912 / 257. old

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, XVI. évf. 1971. Pécs, 1972

SCHEIDLER ALAJOS, fazekasmester

Amikor előszeör elmentek Nagybararacskára, a bajai fazekasok mindjárt hazamentek, mert nem tudtak versenyezni árújukkal; az első két alkalommal délelőtt tizórára már mind eladták az edényt-emlékeztek vissza Scheidlerék. "A bátai, bátaszéki vásár is nagyon jó volt". -Az agyagot a szomszédos Bát Bár falúból hordták. 258.old

KREBZ MÁRIA: Egy mohácsi fazekasműhely tornelése / 1904-1912 / 257.old

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, XVI. évf, 1971. Pécs, 1972

SCHEIDLER ALAJOS, fazekasmester

Mohácson dolgozott.A század elején a korsósokon kivül 25-30 mázas edényt-égető "fazekas"dolgozott.Többségük árúja a balkáni országokba,sőt Sulinán át hihetőleg Törökországba került.Voltak török kereskedők is.A mohácsi fazekasok közül 3-4 ment ki a piacra,a többi mind deregl; lyére dolgozott. 258.old

KRESZ MÁRIA: Egy mohácsi fazekasmühely termelése / 1904-1912 / 257.old

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve, XVI. évf, 1971. Pécs, 1972

SCHEIDLER ALAJOS, fazekasmester

Felesége az általuk 194-12 közt vezetett könyv alapján és emlékezete alapján is el tudta mondani, hogy átlag hány darabból állt egy kemence edény. És elt udta mondani, azt is, ~~hogy~~ konkrét példákkal, amikor egy, ill. két kemence edényt adtak el egyszerre. /L.III. táblázat/.
262.old

KRESZ MÁRIA: Egy mohácsi fazekasmühely termelése
/ 1904-1912 / 257.old

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, XVI. évf, 1971.
Pécs, 1972

SCHEIDLER ALAJOS, fazekas

A mohácsi példa egyedülálló abban,hogy az adatközlő emlékezetét irásbeli forrásból nyert adatokkal tudjuk ellenőrizni.Igazolódik a néprajz munkamódszerének helyessége:általánosságban elfogadható az emlékezetből nyert adat,de bizonyos ingadozásoknak helyet kell engedélyezni
262.old

KRESZ MÁRIA: Egy mohácsi fazekasműhely termelése
/ 1904-1912 / 257.old

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve, XVI. évf, 1971.
Pécs, 1972

SCHEIDLER ALAJOS, fazekasmester

Tóth Mihály, azelőtt korsós, most kereskedő, általában az esztendő első vevője volt. Januárban meg március elején jelentkezett, amikor a hajózás még nem, vagy csak alig indult meg. De kivétel is volt: augusztusban és májusban is vett át edényt, de akkor is csak tányért, kistányért. 264. old

KRESZ MÁRIA: Egy mohácsi fazekasműhely termelése /1904-1912/ V 257. old

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve. XVI. évf. 1971. Pécs, 1972

SCHEIDLER ALAJOS, fazekasmester

Egyszer 1906-ban Simonovics Iatván is "vagon"számára vett tőle edényt,akkor ő is csak kistányért és tányért vásárolt.Az edény összeségének arányát valamennyire módositja a "vagon"számára készitett tányér mennyiség. 264.old

KRESZ MÁRIA: Egy mohácsi fazekasműhely termelése / 1904-1912 / 257.old

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve, XVI. évf. 1971. Pécs, 1972

SCHEIDLER ALAJOS, fazekasmester

Simonovics mellett cseléty a Tóth Mihálynak eladott mennyiség, amit "vagonban" vitt tovább. Tóth korsósmester volt előbb. Valószinüleg a csomagolás nehézsége miatt tálat nem, csak tányért, kistányért vett át, mindegyikből 1000, 1100 darabot. Kivéve egy alkalommal, 1907 augusztusában. 264. old

KRESZ MÁRIA: Egy mohácsi fazekasműhely termelése /1904-1912/ I. 257. old

A Janus Pannonius Múz. évkönyve. XVI. évf. 1971. Pécs, 1972

SCHEIDLER ALAJOS, fazekasmester

Mohácson a Duna-parton neje mostohaapja műhelyében dol gozott.1894.-Két évig voltak együtt vele.1896 táján fel jebb költöztek hat házzal,a Simonovits-féle házba.Simonovits eredetileg korsós volt,de később edénykereskedő lett,ő volt Scheidlerék edénykersekedője. 258.old

KRESZ MÁRIA: Egy mohácsi fazekasműhely termelése / 1904-1912 / 257.old

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, XVI. évf. 1971. Pécs, 1972

SCHEIDLER ALAJOS, fazekasmester

A tányérok,tálak sorrendben egymásba vannák rakva. Egy fénykép mutatja a Scheidler-féle tálsorozatot,de már félig szétrakva.- Fekete repr. 260.old

KRESZ MÁRIA: Egy mohácsi fazekasműhely termelése / 1904-1912 / 257.old

A Janus Pannonius Múz. évkönyve, XVI. évf. 1971. Pécs, 1972

SCHEIDLER ALAJOS, fazekasmester

Használt motivumai: "macskanyom", -Macskaköröm" vagy "macskakarom", -"kigyózás", -"cakkozás" /pikkelyminta/, - "koszorú", - Nagyobb tálak peremén: "fűrészbak" négy "macskakörömmel", -és a "csiga", ezt virágnak is nézhetnénk. "Mezei virágot" is irt, "szédtük, akkor arrul lenéztük mi". mondta Vica néni, aki ezeket rajzolta az edényekre.
269.old

KRESZ MÁRIA: Egy mohácsi fazekasműhely termelése
/1904-1912 / 257.old

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, XVI.köt. 1971
Pécs, 1972.

SCHEIDLER ALAJOS, fazekasmester

Több begyűjtött mohácsi edény motivumai különböznek az övétől.Az ezt megelőző periódusból származhatnak.Itt a madár rendszerint jobbra néz,míg Scheidler feleségének Vica néninek madara balra néz.Néhány tál peremmintája folyatott pöttyökből álló ivminta cirkozással összehúzva.Ezt ők nem használták,de apósa műhelye,Fleckenstein János igen.Talán ezek az ő edényei voltak. 271.old

<u>KRESZ MÁRIA:</u> Egy mohácsi fazekasműhely termelése / 1904-1912 / 257.old

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve, XVI.köt. 1971 Pécs,1972.

SCHEIDLER ALAJOS, fazekasmester

Az edényeket felesége Vica néni" cifrázta.-A szimetrikus virágminta alá néha kétfülü talpas olaszkorsót,a reneszánsz ornamentika jellegzetes ornamentumát irta, utóbbit azonbam nem nevezte meg.Legjellegzetesebb mintja az elég természethü madár"kanári madár",ritkán kiterjesztett szárnyakkal.Allitólag"papagályt"is irt,de ilyennel nem találkoztunk tálain. 269.old

KRESZ MÁRIA: Egy mohácsi fazekasmühely termelése / 1904-1912 / 257.old

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve, XVI.köt. 1971 Pécs,1972.

SCHEIDLER ALAJOS, fazakasmester

Tál "rázott 2 diszitéssel. Fekete repr. 267.old

KRESZ MÁRIA: Egy nohádi fazakasműhely termelése /1904-1912/ 257.old

A Janus Pannonius Mús.Évkönyve, XVI. évf. 1971. Pécs, 1972

SCHEIDLER ALAJOS, fazekasmester

Tál "cifra" mintával .-Fekete repr. 267.old

KRESZ MÁRIA: Egy mohácsi fazekasműhely termelése /1904-1912/ 257.old

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, XVI. évf. 1971. Pécs, 1972

SCHEIDLER ALAJOS, fazekasmester

Tálmotivum :virág olaszkorsóban.-Fekete repr. 268.old

KRESZ MÁRIA: Egy mohácsi fazekasműhely termelése /1904-1912/ 257.old

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, XVI. évf. 1971. Pécs, 1972

SCHEIDLER ALAJOS, fazekasmester

AMacskanyomásos tál" Scheidlerék háztartásából.
Fekete repr. 267.old

KRESZ MÁRIA: Egy mohácsi fazekasmühely termelése
/ 1904-1912 / 257.old

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve, XVI. évf. 1971.
Pécs, 1972

SCHEIDLER ALAJOS, fazekasmester

Füszertartók Scheidlerék konyhájában.-Fénykép.
Fekete repr. 269.old

KRESZ MÁRIA: Egy mohácsi fazekasműhely termelése
/ 1904-1918 / 257.old

A Janus Pannonius Múz. évkönyve, XVI. évf. 1971.
Pécs, 1972

SCHEIDLER ALAJOS, fazekasmester

Miután a család Dunaszekcsőre költözött, főleg a szeremlei református magyar nép igényei számára dolgoztak. A szeremleiek is rendeltek egész lakodalmas készleteket. 1912-ben egy lakodalom előtt az édesanya átment Szekcsőre, hogy vagy száz tálat rendeljen meg. 1961-ben még a konyhaszekrényben összerakva álltak a lakodakomból származó edények. 269.old

KRESZ MÁRIA: Egy mohácsi fazekasműhely termelése /1904-1912 / 257.old

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, XVI.köt. 1971 Pécs, 1972.

SCHEIDLER ALAJOS, fazekasmester

A férfi a korongon húzta az edényre a csikot. Mindegyik edény peremének felső és alsó szélén megfigyelhetjük a kék és vörös hullámvonalat egyenes barna csikok közé foglalva. 268.old

KRESZ MÁRIA: Egy mohácsi fazekasműhely termelése / 1904-1912 / 257.old

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, XVI. évf. 1971. Pécs, 1972

SCHEIDLER ALAJOS, fazekasmester

Feleségе"Vica néni" mondta:"a szecsői évek nagyon jól beváltak.Ha öreganyán nem hiv vissza,akkor most is ott maradtunk volna.Anyám nem hagyott békén:Gyertek vissza". 258.old

KRESZ MÁRIA: Egy mohácsi fazekasműhely terpelése /1904-1912 / 257.old

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve, XVI. évf. Pécs, 1972

SCHEIDLER ALAJOS, fazekasmester

A tányérok, tálak sorrendben egymásba vannak rakva. Egy fénykép mutatja a Scheidler-féle tálsorozatot, de már teljesen szétrakva a tíz tál-tányér méret. Fekete reper. 260.old

KRESZ MÁRIA: Egy mohácsi fazekasműhely termelése /1904-1912 / 257.old

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, XVI. évf. Pécs, 1972

SCHEIDLER ALAJOS, fazekasmester

Mohácson, mikor önálló lett a Duna-parton a Simonovits-házba költözött 1896 táján. /Simonovits korsós, majd edény kereskedő lett, neki adták el árújukat/.- Innen a Rózsa utcába költöztek, ahol házat vettek. 258.old

KRESZ MÁRIA: Egy mohácsi fazekasműhely termelése /1904-1912 / 257.old

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, XVI. évf.
Pécs, 1972

SCHEIDLER ALAJOS, fazekasmester

Egyik kereskedőjük Simonovits István korsós volt. A másik kereskedő, kinek eladták árújukat Tóth Mihály volt, ki azelőtt szintén korsós volt. Ő vasuton szállitotta az árút Törökországba. 258.old

KRESZ MÁRIA: Egy mohácsi fazekasműhely termelése / 1904-1912 / 257.old

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, XVI. évf.
Pécs, 1972

SCHEIDLER ALAJOS, fazekasmester

Felesége Vica néni festette az edényeket.-Kép :Vica néni saját festésü "kis négykrajcáros" tállal.
Fénykép, Fekete repr. 269.old

KRESS MÁRIA: Egy mohácsi fazekasműhely termelése / 1904-1912 / 287.old

A Janus Pannonius Múz.évkönyve, XVI. évf. 1971. Pécs, 1972

SCHEIDLER ALAJOS, fazekasmester

A tányérok, tálak sorrendben egymásba vannak rakva.
Egy fén kép mutatja a Scheidler-féle tálsorzatot.
Fekete repr. 260.old

KRESZ MÁRIA: Egy mohácsi fazekasműhely termelése
/1904-1912 / 257.old

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, XVI. évf. 1971.
Pécs, 1972

SCHEIDLER ALAJOSNÉ, fazekasmester özvegye

Mohácsi mázasedény készitő,tehát tálas mester volt a férje,"Vica néni" diszitette az edényeket. Sokmadattal szlogált a mesterségre vonatkozólag. -Fia Nándor is fazekasmester. 257.old

KRESZ MÁRIA: Egy mohácsi fazekasmühely termelése / 1904-1912 / 257.old

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve, XVI. évf. 1971. Pécs, 1972

SCHEIDLER ALAJOSNÉ, fazekasmester özvegye.

A 84 éves "Vica néni", mohácsi fazekas özvegye. Sok adat tal szolgált a mohácsi fazekasság megismeréséhez.
Kép: Vica néni a mintákat sorolja a szerzőnek.
Fekete repr. 257.old

KRESZ MÁRIA: Egy mohácsi fazekasműhely termelése
/ 1904-1912 / 257.old

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve, XVI. évf. 1971.
Pécs, 1972

SCHEIDLER ALAJOSNÉ, fazekasmester özvegye

Amikor Mohá cson az 50-es években Horváth János korsós a Népmüvészeti Vállalat számára mázas edényeket kezdett égetni, Scheidlernét, Vica nénit hivta el, hogy régi módon régi gyakorlatával újra "cifrázza" a tálakat, tányérokat. 258.old

KREGT MÁRIA: Egy mohácsi fazekasműhely termelése / 1904-1912 / 257.old

A Janus Pannonius Múz. évkönyve, XVI. évf. 1971. Pécs, 1972

SCHEIDLER ALAJOSNÉ, fazekasmester

Néhány tételre pontosan emlékezet ,igy a tányérok,a garasos tálak mennyiségére,a többi tételnél pedig,ha számszrüen nem is exakt az emlékezés,az arány szépen érvényesül:a mennyiség fele tányér,a tálak mennyisége pedig a tál méretével arányosan csökken. Más fazekasok ezt nem tidták megmondani. 262.old

KRESZ MÁRIA: Egy mohácsi fazekasműhely termelése / 1904-1912 / 257.old

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve, XVI. évf, 1971. Pécs, 1972

SCHEIDLER ALAJOSNÉ, fazekasmester özvegye

Mitrovicz Éva 1877-ben születettMohácson, apja cipész volt. Mostohaapja Fleckenstein János "fazekasmester", tehát nem "korsós" volt. Mázzal dolgozó mester. Gyermekkorában otthon magyarul beszéltek de tudott sokácul és németül is. Az ipart még leánykorában mostohaapjánál tanúlta meg. 258.old.

KRESZ MÁRIA: Egy mohácsi fazekasmühely termelése / 1904-1912 / 257.old

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve, XVI. évf. 1971. Pécs, 1972

SCHEIDLER ALAJOSNÉ, fazekas özvegye

A tálasedény mind mázas, kétszer kell égetni, a festés, cirálás, mázolás asszonyi munka, nem szólva az örökös gondot jelentő száritásról, -elgondolhatjuk mennyi dolga volt "Vica néninek" több, mint egy millió edény ment keresztül kezén az évek során. 267.old

KRESZ MÁRIA: Egy mohácsi fazekasmühely termelése
/1904-1912 / 257.old

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve, XVI. évf. 1971.
Pécs, 1972

S c h e i d l e r Antal kőmüves
/Kassa,1810./

M Ü V É S Z E T
XII.évf.1913.
283.
"Kassán polgárjogot nyert müvészek"

Scheip Károly

Nagybánya művészete (katalógus)
Magyar Nemzeti Galéria, 1996

Szöveg : 189,

Scheipner Georg

otvos

1746. mestere lett.
1763. meghalt.

BRASSO 221
RE.

Scheipner György

ötvös

irod belep. 1746. febr. 12
+ 1763.

Gy. Brassó Erd. Muz.

382.

Magyar királyi államvasutak.

T. Mühely

Miután keresményemnek 191..... év

tésérél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételére .....

nevü munkástársamat szóbelileg megbiztan

Kelt ....., 191..... é

.....

tanu.

.....

tanu.

Scheipner Georg

ötvös 1738

laid

Gyárfás Brassó 134

Scheipner Georg

ötvös ~~XVIII.~~

láid

Gyárfás Brassó 71

Scheiner festő

Pest 1842.

l.

Tanulmányok

Bp múltjából

III. k. 160. l.

II. TEREM

Scheiring J., ép.mern.

Terv.: 21190. Dénes Sándor, Baber-u.6b. földszi ház.

Uj épitkezésre nyert engedélyek.-MF.-IF. 12.sz.1910. márc.20. 131.l.

MDK

Scheiring János, ép.

204900. Osztermayer Erzsébet / VI.Fövény-u. 169.sz./ u.e.földszintes toldalék.

Magánépitési engedélyek Budapesten.
Vállalk.Közlönye. 1907.szept.25. 6.l.

MDK

Scheiring János

épitész

Épitő Ipar, 1909, 7.sz. 62 l.

MDK

Scheiring János

épitész

Épitési engedélyek. Vállalkozók Közl. 1909. febr.10.
22 2-3 l.

MDK

Scheiring János épitész
épitési engedély

Vállalkozók Közl. 1909. aug. 11. 3 l.

Scheiring János épitész

MDK

Vállalkozók Közl. 1909. márc. 24. 5 l.

MDK

Scheiring János épitész

Épitőipar, 21.sz. 1909. máj, 23. 195 l.

MDK

Szentendrei festők Társ. 1o 6. jub. kiáll.
N.Szal. 1939. okt. 1.

MDK

Scheiring János épitész

fdsz ház

Magánépitési eng. Bp. Epitő Ipar 1908. máj.31. 252 l.

MDK

Scheiring János **épitész**

toldalék

Magánépitési eng. Bp. Vállalk. Közl. 1909.
jul. 28. 4.l.

MDK

Scheiring János **épitész**

toldalék

Magánépitési eng.Bp. Épitő Ipar 1909. aug.1.

281 l.

MDK

Scheiring János épitész

Magánép. eng. Bp. Vállalk. Közl. 1908. máj. 27.

8. l.

MDK

Scheiring János épitész

Vállalk. Közl. 1906. szept. 9. 3.l.

Magánép. eng. Bpen.

MDK

Scheiring János

Horváth József, Komáromi-u. 47. földszintes ház; é.m. Scheiring János.

Épitő Ipar, 1909.Máj.10. 185.lap

Scheirner Keresztély

ötvös

Nagyszeben, 1600.

F 661.

MDK.

Schemboche turini fényképe a 9o-es évekből.

"Kossuth" /kép/

Vasárnapi Ujság, 19o2. 49. évf. 37. sz. 595. l.

Schemberger Félix épitész M.D.K.

Vlsz. esztrák.

A szemeritemetőkápolna tervezője 1813.

Valószinüleg a gr. Sándor család épitésze

Szabó Erzsébet: a szemeri temetőkápolna

Müemlékvédelem 1961 / V. / 3. sz. 183.l.

SCHELLY Frigyes egri órás. XVIII. századi bőrtokos aranyozott bronz utazó órája a Magyar Történeti Muzeumban van /Sümeghy Müv.Lex.kézirat./.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

-1-

M.D.K.

Scheirer (Schajrer) József

a rézműves „társulat" mestere

a bécsi cek külső tagja, 1758-ban kapott polgárlevelet Egerben, melyből megtudni, hogy Gyöngyösön ezületett 1734-ben. 1761-ben már házat vásárol Egerben a vár alatt, Barkóczynak dolgozott; 1765-ben Eszterhány a házi kipolna antependium díszeiért, majd a tabernaculum ./.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 265. old.

-2-

M.D.K.

Schajrer József (Antal) rézműves

... rézdomborművéért 90-90 forintot fizet ki neki. Schajrer a bécsi cérben mint külső tag (Landmeister) szerepel egyi lakóhellyel. Ez rávilágít arra, hogy az egyiknek nem volt saját céhük, érért nem akad Eger város belyegzőjével ellátott tárgy ebből az időből – annál több bécsi városjegyes. Szerző közli egy monstrancia-fát 1762-ből az egyi főszéres egyház kincstárából

Heves megye műemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 265. old.
286. á.

Schelly (Schedly) Friges

Kisórás Pest.

1788-ban mester

Horváth Szentpéteri

256-l.

Schelly Frigyes, egri órás

M.D.K.

XVIII. századi, bőstokos, aranyozott bronz utázó-óréja a Magyar Történeti Muzeumban van.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 395 old.

M.D.K.

J.B.Schelz,katonairó,rajzoló

Anguissola 1689-ből való szigetvári helyszinrajzán a belső és külső várat elválasztó árok két oldalán lezárt.Ez hódoltságkori állapot.Schelz az egykori kút fák alapján valódi vizesárkot rajzolt rajzára,nyitott végekkel. 212.o.

Kováts Valéria: Sziget várának kutatástörténetéhez 207.o.

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve. 1966.Pécs. 1967
Somogymegyei Nyomdaipari Váll. Kaposvár

M.D.K.

J.B.Schels.katonairó,rajzoló

Elkerült figyelmét,hogy Anguissola ka szigetvári hely szinrajzán a város 3 bástyája nem óáolasz tipusu.A me metszeteken pedig ilyeneket látunk.Ezeknek annyiban van igazuk,hogy e korban a bástyáknak ilyeneknek kellett volna lenniük.Kerek formájukat a hódoltság végéig megőrizték. 219.o.

Kovács Valéria: Sziget várának kutatástörténetéhez 207.o.

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve. 1966. Kécs. 1967 Somogymegyei Nyomda pari Váll. Kaposvár

M.D.K.

J.B.Schelz,katonairó,rajzoló

Helyinrajzán a szigetvári egykori belsővárat a várudvarfelőli oldalon körülhatárolta és a kirohanás helyét az 1689-ből való helyszinrajz szerint ábrázolt híd térségébe helyezte. 212.o.

Kovács Valéria: Sziget várának kutatástörténetéhez 207.o.

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve. 1966. Pécs. 1967 Somogymegyei Nyomdaipari Váll. Kaposvár

M.D.K.

J.B.Schelz,katonairó,rajzoló

Szigetvárról irott művében Sibmacher rajza volt segítségére,de felhivta a figyelmet ennek hibáira is, összehasonlitva azt az 1689.évi helyszini felvétel alapján készült helyszinrajzzal,amelyet Leandró Anguissola olasz szárm.hadmérnök készitett./3.kép./ 212. 54.jegyz.

Kováts Valéria: Sziget várának kutatástörténetéhez 207.o.

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve. 1966. Pécs. 1967
Somogymegyei Nyomdaipari Váll. Kaposvár

M.D.K.

J.B.Schels,katonairó,rajzoló

Szigetvári helyszinrajzában Anguissola után az észak ny.-i térséget alapformájában meghagyta,de az ény.i bástya mellé nyugat felé még egy kisebb bástyát is feltüntet.A belső várnál az irott forrásokra támaszkodik. 212.o.

Lovász Valéria: Sziget várának kutatástörténetéhez 207.o.

A Janos Pannonius Mz.Evkönyve. 1966. Kécs. 1967 Somogymegyei Nyomdaipari Váll. Kaposvár

M.D.K.

J.B-Schels, katonairó, rajzoló

Szigetvárról készitett helyszinrajzán a belső várat nyugat és észak felől nem tudta jól körülhatárolni. A metszetanyagban rejlő lehetőségeket figyelmen kivül hagyta. Akkor az irott forrásokkal egyező képet kapott volna. 214.o.

Kováts Valéria: Sziget várának kutatástörténetéhez 207.c.

A Janos Pannonius Múz. Evkönyve. 1966. Kécs. 1967 Somogymegyei Nyomdaipari Váll. Kaposvár

M.D.K.

J.B.Schels,katonairó,rajzoló

Szigetvárnak az általa rekonstruált helyszinrajzán fetüntetett külső vár,valamint a Hammerschmied rajza s az Anguissola térkép egymással azonos területén a ma is álló szigeti vár déli és keleti térségére vonat koztatjuk,akkor mindez fedi egymást. 219.o.

Kováts Valéria: Sziget várának kutatástörténetéhez 207.o.

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve. 1966. Kécs. 1967 Somogymegyei Nyomdaipari Váll. Kaposvár

M.D.K.

J.B.Schelz,katonairó,rajzoló

Zrinis Vertheidigung in Szigeth,nebst einer Skizze der Feldzüge 1564-1576.gegen die Türcken=Militärische Österreichische Zeitschrift.1827.E mühöz egy rekonstrukciós helyszinrajzot is készitett,Szigetvár 1566. évi ostromáról magyarázatokkal és Orteliusból Sibmacher rézkarcát i hozza. 212l.o.48-52-jegyz.

Kováts Valéria: Sziget várának kutatástörténetéhez 207.o.

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve. 1966. Pécs. 1967
Somogymegyei Nyomdaipari Váll. Kaposvár

M.D.K.

J.B.Schels,katonairó,rajzoló

Németh Béla,1903-ban megjelent szigetvári monográfiája nem ismerei Schels igen fontos rajzát Szigetvárról,ami igen fontos lett volna. 216.o.

Kováts Valéria: Sziget várának kutatástörténetéhez 207.o.

Janus Pannonius Múz.Évkönyve. 1966.-ócs. 1967 Somogymegyei Nyomdaipari Váll. Kaposvár

M.D.K.

J B. Schels, katonairó, rajzoló

Az ő munkája alapján már 1827-ben megoldott volt a szigetvári vár egykori vizesárkának meghatározása. A Belsővár külső szélének, északnyugati, nyugati határának kivételével az erősség mind a 4 várának helye pontosan azonosítható volt. 214.o.

Kováts Valéria: Sziget várának kutatástörténetéhez 207. o.

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve. 1966. Pécs. 1967
Somogymegyei Nyomdaipari Váll. Kaposvár

M.D.K.

J.B.Schels,katonairó,rajzoló

Salamon Ferenc:Az első Zrinyiek.c.munkájában az 5 rajzát eredeti XVII.századinak tekintette és lényegesen leegyszerüsitve használta fel. 214.o.

Kováts Valéria: Sziget várának kutatástörténetéhez 207. o.

= Janus Pannonius Múz.Évkönyve. 1966. Pécs. 1967
Somogymegyei Nyomdaipari Vall. Kaposvár

Schelp Péter építőmester, XVIII. szd., Pesten.

Archaeologiai Értesítő XLIII., 1929., 219.

Réh Elemér: Adatok a pesti kőmívesek történetéhez.

Schelp Péter

pesti építőmester

XVIII. sz.

laid

Arch. Ert. 1929

219. l.

Zenta h. n. VII. 10.

Illyefalvi: Pesti és budai polgárok 1686-1848 II 273 l.

Név: Schelpp Joseph

Foglalkozás: körmüles mester

Szárm. hely:

Hitfelekezet: Csal. állapot: 1725 X. 26

A polgárjog megszerzésének időpontja:

A polgárjogért fizetett összeg forintban:

Schelp

l.

Schoen 1948

9. l.

Pohár agyagból, római VI. 280

Joannes Danielis Schellnegger textilszakember 1729-ben márc-ban a hogyészi textilmanufaktúra veretésére Alsó-Ausztriából szerződtette Mercy. 222 old.

Bánkuti Imre: A hogyészi Textilmanufaktúra. 219. old.

Folia Archaeologica XVI.1964.Képzőmüv.Alap Kiadóváll. Bpest

Schellnberger István

Farekas Pancsova

l.

Ezredéveskiáll

XI. csop. 30'l.

T. 195.

WIEN-t, melynek bástyáiról az
a mely felé azon Statliche
hristen in Vngern den Türcken
nno 94 dem Ertzhertzogen Matthias
Wie Solches in Historica Re-

cm.

Schener György

megjel. mérnök

l

Kovács Makó

18. l. jegyzet

64395 / 16722SZ.

méltóságú
ságos
ságos

Dr.Szentiványi Gyula urnak

Bp.

MENTES
. sz. rendelettel
mélyes illeték-
folytán.)

K JELEN ELEMBE	EGYSÉG-ÁR P	EGYSÉG-ÁR f.	ÖSSZES ÁR P	ÖSSZES ÁR f.	ÖSSZES ÁR P	ÖSSZES ÁR f.
ismeretlen	3.	--			2.	70

41.927. — K. M. E. Nv.

MDK

Schéner István, festő

Tárlata a Csók Galériában

tekinthető meg.

– : A hét végi kulturális programból

13

Népszabadság Bp. 1967. szep. 23

Schener György

1820–25 ág volt Csanád-
megye mérnöke.

Ivód

Kovács Gyula. Makó vá-
ros építészete. Makó 1918.
29. l. Kézirat. MOB
Könyvtár 4758. lelt. sz.

Schener

l.

LykaMagymű1800-50

302. l.

MDK

Schenekh János és Blemlhuber György,
ácslegények

Reischl nyugtája szerint a Szt.Fl.kápolna toronyfedélszerkezetét kifaragták.

Reischl Nöpauerrel együtt 1759 jun.-ban kezdte meg az 1752-ben épült ideiglenes jellegü kápolna átépitését.

müllerFlóriánKápolna.c/el. 1936. 4o.sz.dolg. 4-84.l.
Müvtört. pés Kerrég. Int.

Schend Mátyás

váci kőművesm.

1761-ben vetér fel a váci kőművesés kőfaragó céhbe.

Duray 162. l.

Schenckel Konrad

nürnbergi pincel-
gyártó 1866-ban
telepedik de Kassán
Bövelben lárt

o Kern o

272. K.

ORSZÁGOS MAGYAR
SZÉPMŰVÉSZETI MÚZEUM

AZ ANTIK SZOBORGYÜJTEMÉNY

MAGYARÁZÓ

SCHENE, Franz l. SCHÖN

SCHENBERGER, Wolf Römmer

Vörösterg, 1654, 57, 60

Ars 1997/1-3. 235.

ıbrázolják. A
s kőkeretben
két felén az
ıtén kőből. A
tt befalazva
zörüléstől /?/
mlokzatán a
agos mértani

i részében
ikkelyekben a
Ágoston ülő
és Borbála,
ı festett szent:

M.D.K.

Schemboche, fényképész

Torinoi Mester. Kossuth utolsó fényképe, 1892. dec. 13.
Megnyúlt arc, ernyedt bőr, beesett szemek. Platinnyomás.
Derékkép, ülve. Tört. Képcsarnok. 201. o. 26. jegyz.

Fejős Imre: Kossuth fényképei. 197. o.

Folia Archaeologica. VIII. 1956. "Művelt Nép" tudományos és ismeretterjesztő Kiadó. Bp. 1956

Schemer Berhardt (ig!)

polgári asztalos

1696-ban háztulajd a budai várban

Vass Budaneinet

107 l.

Közalapítványi Hi. ügyigazgató.

zölyomi várkert teki
jövőbeli sérelmet képe
részére föltételesen e
torna alkalmazása.
a földtől bizonyos r
ként nyer elhelyezést,
víz nem juthat a vá
hat, hanem csupán a
torna már a várkert
sérelemről és károko
kert tulajdonosának
eltekintve az általán
sértetlenül fönmara
s illetőleg annak hata

Schemelius György

varosi ~~épitész (?)~~

~~vag~~ épületekre felügyelő

1717. Nagyszeben

Herbert

3961.

nem kell épitésszel lenünk

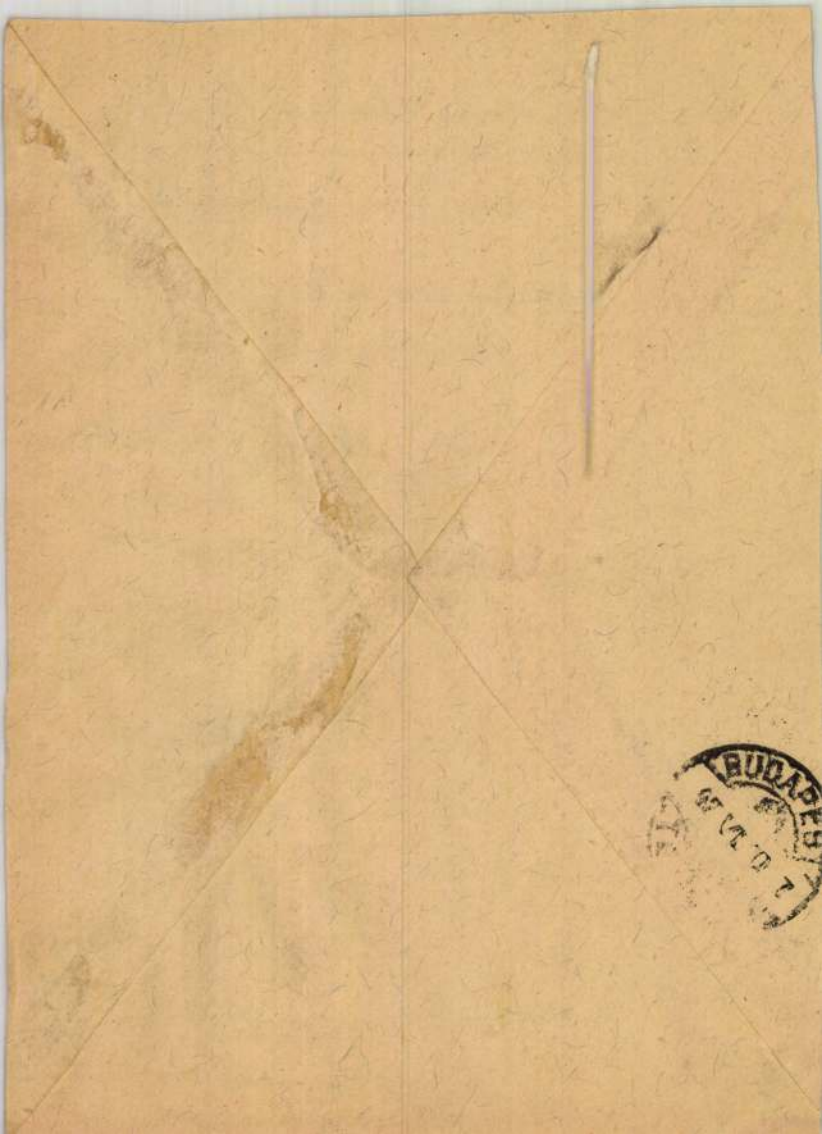
BUDAPEST

Schemerl, Joseph MDK.

(18 n. első fele)

(ontrák építész)

Nobile istolájához tartozott.
Technikus volt jóként. A Neustadt-i
kanálist tervezte és kivitelezte.

Bermann, Moritz: Österreich-Ungarn 606.
im neunzehnten Jahrhundert, Wien 1884

Schemmerl, Johann, Ritter v. MDK

osztrák építész

(1757 – 1844)

P. v. Nobile halása alatt klasszicista.

Ő építette a bécsi Politechnikumot

Bermann, Moritz: Österreich-Ungarn im neunzehnten Jahrhundert, Wien 1884 350.0

~~Schaumeb~~

Schemitschek Jacobus

javitó és égető

XVIII. n

l.

Schirek Holitsch

131. l.

SCHEMNITZ l. Selmeci, Selmecbánya.

Schemnitz

M.D.K.

SCHEMNITZ, Paul von ötvös

1541-ben Selmecbányáról Gregor

Przybylohoz 5 évre beáll tanoncnak

Müvért. 1955. 1. sz.
Divéky Adorján: Magyarországi ötvösök Lengyelországban
a XIV-XVIII. században 55. 1.

Schemnitz, Paul von, ötvös.

l. Selmeczi Pál.

Schempek András, Kompkötő M.D.K.

1771-30 körött szerepel az egri adóösszeírásokban.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 395. old.

SCHEMPEK ~~János~~ András könyvkötő. Az egri vá-
rosi adókönyvekben 1771-9o között mutatható
ki.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

SCHEMPETER János György ötvös

Esztergom, majd polgárjog Budán 1752.

MÉrt 1998. 236.

emes[72]
Hegyi István a református
k adta házát 400 tallérért[73]
András, Csór Mihályné, Hegyi
/4 sessio, katolikus, 4 fő[74]
y Ferenc eladta a győri
nak a Hegyi István által a
us egyházra hagyott házat, amely
ápai reformátusok tiltakoznak[75]
i ház
só napja: Bittó József de
a a pápai uradalom provizora és
om között censuális szerződés

zevonás a N. 11., 12., 13-al[76]
Ignác képírónak lakást
k fel a Bittó-házban, amit
sított azzal, hogy a szobák az ő
ének nem alkalmasak - Pollinger
n dolgozott a kastélyban[77]
áspár, Bittó József örököseitől
a telket, amelyet a már állítólag

Schen

arczépfestő

Előjön neve a Schams már idezett munkájában, mint pesti művésze.

Szilágyi István. Adalék a magyar-
ország kyszó-művészek névsorához.
Tudom elmi Tár. 1880 évf. 166. l.

SCHÉN /.Séen /, fazekasmester

Az első kőedénygyár/valójában keménycserép/létesitése kor még virágzik Kőszegen a fazekasedény-készités,amelyet olyan mesterek fémjeleztek,mint a Bruerek,Édlerek, Molnárok,Schének/Séen/,Wehofferek. 383.old. 1.jegyz

MOLNAR LASZLÓ: Weimann Agoston kőszegi kőedénygyára 383.old

VASI SZEMLE, Helyismereti Évkönyv, XX.évf. 1966
3.szám Szombathely 1966

SCHEN, Johann Michael, pozsonyi ausztalonegéd

J. M. SCH., Tischlergesell, + 41 éves korában, Pozsony, 1776 április 13 (1776, 35. szám, 8 l)

Preuburger Zeitung
(Genthon)

SCHEN, Johann, pozsonyi asztalossegéd

J.SCH.,Tischlergesell,
† 41 évesen, Pozsony, 1776 ápr.13.

[1776, 35.szám, 8 l.]

Pr.Z.

SCHÉN Kristián ács-pallér

Deé Nagy Anikó: A kapitánlapító
Teleki Sámuel. Kolozsvár, 1997
185.

- M. vásárhely - Teleki-tér

950 rém fennt et 1799-1800: fedél, ajtófelfek,
fennmarad a felső
szobák stukatúrájuk

SCHENBERGER, Balthasar Mönüves

1657-, 1660, 1674, 1676- Vörösberg
1673 Erzsébetmajorban - templom

Ars 1997/1-3. 235.

cm m.

6. Két ezüst ampolna és ovális tálcza 177
mesterjellel.

7. Missale Strigoniensis, 1498-ból, csonka ősnyon

A toronyban három XVIII. századbeli harang.

A prépostsági templom és kolostor, a k
premontreieké volt, a XVI. században a jezsu
került, akik mind a templomot, mind a kolost
átalakították.

A templom egyhajós, csúcsíveskori egye
szentélyében egy hornyolt bordás keresztbol
csúcsíves ablakok. A boltozat bordái kehelyfe
nyugosznak. A szentély déli falában pálczákkal g
lóheríves credentia fülke és hasonlóan tagolt há

Schenck Sixtus

bencés szerzetes
scriptor és mini-
ator
1505

laid
3

Berkovits-Gerinat

17 l.

EUROPA
FILM-, KÖNYV-, LAPTERJESZTŐ ÉS KÖNYVKIADÓ R.T.
Budapest, V., Visegrádi-u. 36.
Telefon: 493-947.

+1 MAGYAR KIR. POSTA KONTUR

~~T.~~

~~Gulicza Antal~~ úr

~~hirlapbizományos~~ úrnő

~~Szakmár~~

Budapest

BUDAPEST 1943 APR 1 Hb 62 Hb

SCHELLEMAYR *Ferenc*, színházi festő. 1785. gróf Erdődy János pozsonyi magán operaszínházában állott alkalmazásban.

Fe-f II. 418 l

Schellenberger Andreas, lakatosm.

Pesten dolgozott. Szül. Pesthinum. Róm. k. nőtlen. Pesten polgárjogot nyert. 1828. XII. 30. 248. o.

Temesváry Ferenc: Lakatosipari érdekességek a Magyar Nemzeti Múzeum gyűjteményében. 237. o.

olia Archaeologica. XVII. 1965. Budapest. Múzeumi Ismeretterjesztő Központ. Bp.

SCHELLENBERGER András

Schellenberger András Pesten született 1800 körül. Richter Krisztián pesti lakatosmesternél tanult, és 1819. márc. 28-án szabadult fel.[174] 1824. ápr. 24-én vették fel a céhbe,[175] és mint lakatosmester 1828. dec. 30-án kapta meg a pesti polgárjogot.[176] A lakatosmesterek között 1863-ban szerepel utoljára.[177]

Perehány 1985

164 p

kesen őszinte nézés lefegyverez s
. késztet. E g r y is ritkán nevet,
fakadó mosoly a lélek jóravaló
esztusa. Átragad mindenkire s per-
ség szelid atmoszféráját kelti
löttük az orra szakadatlan ideg-
húzódik s a szemek békült, meg-
anná hullámoztatja. A homlokot, az
ámlálhatatlan ránc hieroglifikája
Az arc igy a belső harc, örökös
eléréséért való elégedetlen té-
nyrekapás gyorsírási jelényeivel
révén telve. Kitörülhetetlen lel-
szépség esztétikai mérő vagy ité-
ak: csak a lélek rajzolódik ki

Schellenberger, H. I.

Kolozsvár. T. 4657

A középtérben van a köröndökkel és bástyákkal megerősitett vár, melytől jobbra és balra a külvárosok terülnek el, a háttérben hegyek hullámzanak, az előtért pedig szőlőhegyek foglalják el. Felirata fölül középütt:

Clausenburg.

a jobb sarokban: P. 449.
alól jobbra: H. I. Schellenberger s.

Rm., mér. a rl. 8.2 :13.8 cm.

126-94-149.

Schellenberger H. J.

Beszterce a XVII. században.

Az eredeti metszet

Tröster-Teutsche Dacia c. nüében jelent meg, Nürnberg 1666.

Leírd

Dezsi Lajos Pápai Páriz Ferenc. Bp. 1899. 222, 331 l.

inkább lefizetni sziveskedjék, mert ellenkező esetben kénytelen leszek Ön ellen a keresetet haladéktalanul folyamatba tenni.

Tisztelettel

Dr. Szabolcsi Izidor

ügyvéd.

ÁDÁM H. Krisztina-körut 77

Schellenberger H. J.

rezin

Besterce a XVII. há-
zadban c. met-
nete repr.

l.

Dézsi: Papai Pariz
Ferenc 222. l.

könyvtáramban

DR. SZABOLCSI IZIDOR
KÖZ- és VÁLTÓ ÜGYVÉD
BUDAPEST, II. KER., MARGIT-KÖRÚT 40. SZ.
Telefon 18—59

Tekintetes

Szente

Friedländer Lajo

felhívom, hogy a részlet fi

eszközölni, annál is inke

kénytelen leszek az egész

ellen megindítani.

Scheller Hans

nagyszebeni ötvös

1632 —

vid

Gyér 233

.....*műhely.*

őnökség!

.....hó.....n történő kifize-

.....indokából személyesen meg nem

.....számu.....

.

i .....hó.....

.....

sajátkezü aláirás és munkásszám.

Scheller H. MDK

korongos

A Zsolnay-gyárban dolgozott:

1906-1920-ig.

76.o. 36. jegyz.

NIKELSZKY GÉZA: A Zsolnay-gyár művészete.

Pécs. 1959.

Scheller Hans

(1632 –) Nagyszeben.

Gyűjtés T. Erdélyi Múzeum, 1910. 233. l.

Scheller Margit

1903/4 II. - 1910/11

Ferkèpzomfoiskòvk

129 l.

Scheller Márton

ónnüves Pest

1846 – 1856.

l.

Mihalikpestiónnüves

26, 29. l.

Ifjabb és idősebb?

26. l.

Scheller Vilmos

ónműves Pest.

1816 - 1836.

l.

Mihalik pesti ónműves

7, 25. l.

344.
395.

348.
347.

Schelley Frigges

órás Pest

1788-ban mester

úsd

Pritz

56. l.

Schellhaas Károly

Magyar Grafika

Magyar Nemzet Végvári Lajos
1950.VI.é.233.sz.
Széch.Kvt.

Schellin, Carl

Kupola

Schellein, Carl: Dome Károly pozsonyi kanonok. Jelezve lenn jobbra: Carl Schellein, Wien 1865. Vászon, olaj, 86 x 67 cm.

Maszlaghy II. 551. szám.

Esztergomi primási
Képtár

Schelling (Schellnik) Boldizsár

Rézmüves: 1762 és 1765-ben történik emlités róla

B. Nagy Margit: Reneszánsz és barokk Erdélyben, Bukarest, 1970.

320 P

Schelling Mihály

vagy Seibriger Mihály

[illegible]

[illegible]

Nagy kupa fedővel

M 32-5

XVII-n. Europe

báró Herzog M. Lipot

[illegible]

Jul

Schelling Mihály

vagy Seibriger alias

Sommer Mihály

brassói otvos

[illegible]

Patena 1651

brassói magyar

ev. egyhán

Jmil

Schelling Michael

ötvös

1617 mesterré lett.

1652 meghalt

BRASSO
RE. 21.l.

Schellingk Michel

brassai ötvös

lásd

Arch. Ét

1909. II. 1.

Schöllingk Mechel

ötvös

irod

G. Brassó-Szárádok

236

1634 céhm.
1635 "
1639 "

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása

Engedé

.....

a műhelyfőnök
alá

8. sorsz. Műhelyi minta.

Schelling Michel

ötvös 1608

laká

Gárfás Brassó 102

Machiell (Michael) Schölling

ród

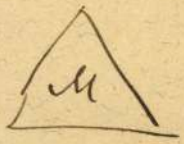

zol.

Schelling Mihály
ötv.

Kőmagötvj 189. sz.

189 **Michaël Schelling,** M 1616, MC 1634/35, 1639, † 1652, avagy — *oder* **Michaël Seibriger alias Sommer,** M 1624, MC 1647/48, 1650/56, 1658/59. † 1673.

a) Kehely sodronyzománccal, csúcsíves (későbbi ? jegy és 1640 évszám). — *Kelch m. Drahtemail, gotisch (später ? bezeichnet u. datiert 1640).*
Ev. egyház — *Ev. Kirche, Stein.* Expos. 1913: 142. *Roth: 165.*

b) Kupa. — *Kanne.* — „1645."
Ref. egyház — *Ref. Kirche,* Bálinc (Csányi).

c) Patena. — *Patene.* — „1651."
Magyar ev. templom, Brassó — *Ung. ev. Kirche, Kronstadt.*

d) Fedeles kanna, testén ószövetségi jelenetek ; későbbi felirat 1731. évből. — *Deckelkanne m. Szenen a. d. alten Testament: spät. Inschr. v. 1731.*
Fekete templom, Brassó — *Schwarze* Kirche, Kronstadt. Gy: 24; *Roth: 222.*

e) Kehely patenával. — *Kelch mit Patene.*
Ev. egyház — *Ev. Kirche,* Fogaras.

kursiv

190 Egyike az előbbieknek. — *Einer der obigen Meister.*

a) Fedeles kanna, testén zenélő angyalok medaillonokban. — *Deckelkanne, m. musizierenden Engeln.* M—*H* 32,5
Báró Herzog M. Lipót Bp. Expos. 1931: 60, Tafel VIII.

190 Hasonló ähnlich *b)* Fedeles kanna, karcsú testén vésett ~~ken~~ ékítmény. — *Deckelkanne, am Leib ~~Ken~~ Ornament graf.* — „1634." M—*H* 26
Ev. egyház, Berethalom — *Ev. Kirche, Birthälm. Roth:* 213.

viert.

hat, die Kontrolle über den Feingehalt Pflicht der Zünfte. Sie blieb auch im Reiche der hl. Stephanskrone — nicht wie in Österreich — bis zu den letzten Jahren des Bestehens der Zünfte in deren Händen. Darum werden auch die Merkzeichen der Goldschmiede Ungarns hier nur bis zu dem Jahre 1867 behandelt, zu dessen Anfang die Untersuchung des Feingehaltes an staatliche Ämter überging und eine der österreichischen ähnliche Punzierung eingeführt wurde. Diese Änderung fällt übrigens schon in jene Zeit, wo unser Interesse an der Provenienz der Goldschmiedearbeiten aufhört.

Vom XVI. Jahrhundert an ist die Stempelung in den Zünften allgemein

Scheily Kristóf
pesti hangszerkészítő
XIX.
l.
Hómtizev
25. l.

namény). Az állás csak csere útján tölthető be. *Kelemen Gyula* esperes.

—

Pályázati hirdetés.

A református Egyetemes Konvent tankönyvügyi bizottsága a Debrecen sz. kir. város és a Tiszántúli református egyházkerület könyvnyomda-vállalatával kötött szerződése alapján pályázatot hirdet a következő református

123 megbízható cégnél

nyújt vásárlási lehetőséget! Egy helyen jelent fizetési kötelezettséget! A havonta megújuló állandó továbbvásárolhatás jogával!

a „Takarékosság" Kereskedelmi R.-T.

bevásárlási rendszere, mely a mai gazdasági helyzet legmegfelelőbb beszerzési módját biztosítja a vásárlóközönség számára

A „TAKARÉKOSSÁG" vásárlási igazolványai és utalványai a „Takarékosság" igazgatóságánál igényelhetők

Debrecen, Deák Ferenc-u. 6. sz.

SESZTINA LAJOS

Alapitotta 1819-ben Sesztina János. Telefon 20-06. és 15—48.

vasnagykereskedése Debrecen.

Kitünö tütöképességü magyar „Perpetuum"-kályhák.

Magyar gyártmányú zománc-edények,

zsir-bödönök, disznóölő-kések, húsvágó-gépek

NI PRO

Íme
ıtat-

dve-
lésre
kell

ıbjai
úsá-
nek,
nem
ltott
eivel
s jó
ındó
ván :
rága
föl-
zem
t és
hér-
eng-

ánk,
knak
tyai

icső-
most
Te
ket,
éget
nem
yein

Scheily M.
budai hangszer-
készítő
1800 k.
– l.
Hómtizev
25. l.
többször

az élet ritmusa és olyanná válik, mint a részeg ember, akit rohamra űznek ; de ha egyenletesen élnek egymás mellett, egyik a másikat táplálja és igazolja. Azért, miután a vágy csak személyes lehet, azt hisszük, hogy a siker is személyes mívünk, saját érdemünk,

Ötvennyolcadik évfolyam. 8. szám

DEBRECENI PROTESTÁ

EGYHÁZ

Szerkeszti a püspöki hivatal
A szerkesztésért felelős FUTÓ ANDRÁS
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
DEBRECEN, KÁLVIN-TÉR 17. SZ.

Megjelenik mir
Postatakar

Makláry Károly pü

Országos gyász és részvét kísérte Makláry Károlyt, a tiszántúli egyházkerület nagy püspökét utolsó útjára. A *Debreceni Protestáns Lap* rendkívüli számában méltattuk a nagy Püspököt, életét és munkáit ismertettük lapunk olvasóival. Jelen számunkban a nagy halott temetésével foglalkozunk.

zsolt
Pál

SCHELLINGER, Andreas, pozsonyi kőműves mester

A. SCH., Maurergesell, 2 éves fia meghalt. (1780, 86 szám, 8 l)

—

A. SCH., Maurerballier, 9 hónapos fia meghalt (1790, 101 l)

—

A. SCH., Maurergesell, 45 hónapos fia meghalt (1796, 206 l)

—

A. SCH., bürgerl. Maurermeister, † 64 éves korában, 1819 május 27. (1819, 625 l)

—

Preßburger Zeitung
(Gentkon)

SCHELLINGER, Andreas, pozsonyi órás-mester

A. SCH. Uhrmachermeister, † 50 éves korában, Pozsony, 1842 nov. 21. (1842, 679.1)

Preßburger Zeitung
(Gantner)

Pozsony. Schellinger András, könnüvesszéd, 1780.

Pressburger Zeitung

1780., 86. sz.

Schellinger András, Könnüvesszegéd,
1780., Pozsony.

Pressburger Zeitung
1780., 86. sz.

Pozsony. Schellinger András
Könnüvesegéd, 1796.

Pressburger Zeitung.

1796., 18. szám

SCHELLINGER, Michael, pozsonyi kőművesmester

M. SCH. bürgerl. Maurermeister, 2 éves lánya meghalt. (1824, I. kötet, 23 l)

—

U. az, † 52 éves korában, Pozsony, 1839 szeptember 8, mellbájban. (1839, 755 l)

Preßburger Zeitung
(Genthon)

Kassa

Schelm Goldschlager 1394-96

Arch.Közl.1899. XXI. 116

Schelm Goldschlager

1394–1396-ban a városi jegyzőkönyvekben mint peres fél 1394-tól fordul elő. Meghalt 1395. vagy 1396-ban, mert az utóbbi évben neje mint özvegy emlittetik.

Nihalik József. Kassavárós ötvösségének története. Bpest. 1900. 116. l.

Lieb Benedek F.

Festo.

SCHELLMANN, Andreas, pozsonyi asztalos-mester

A. SCH., bürgerl. Tischlermeister, 10 hónapos fia meghalt. (1841, 183 l)

—

U. az, † 35 éves korában, (Pozsony) 1842 október 4. (1842, 535 l)

—

U. az, 10 éves fia meghalt. (1849, 341 l)

—

Preßburger Zeitung
(Gauthan)

SCHELLMAYER, Franz, nozsonyi festő

F. SCH. bürgerl. Mahler, hadiadót fizet (1796, 1064 l)

Preßburger Zeitung
(Genthon)

M. D. K.

SCHELLMAYER Ferenc festő

1777 Magyaróvár rk. t. mennyezetképe, Szt. István altár

1785 Pozsony Erdődy Józsefnél szinpadi festő

Garas XVIII. n. 181, 247. l.

Schellemayr Ferenc

Hunhári ferto – XVIII. sz.

l.

Mátrai Gábor jegyz. St. M.

192. l.

1785 gróf Erdödy János

pozsonyi operájának

volt alkalmazásban.

308

Villeneuve, Jules Louis Fréderic

Kikáradt almafa. (Pommier mort).

Kny.

K.0·50.

300 m, 320 sz.

SCHELLNAST, Franz, pozsonyi fúvóshangszerkészítő

F. Schöllnast, Instrumenten in Preßburg, saját készítésű angol fuvoláit, klarinétjait, banethornjait és fagótjait kínálja. (1809, 152, 166, 179 l)

—

F. Schelnass, bürgerl. Instrumentenmacher, 4 hónapos fia meghalt. (1812, II. kötet, 465 l)

—

F. Schöllnast, bürgerl. Instrumentenmacher, 13 éves lánya meghalt. (1821, II. kötet, 247 l)

—

F. SCH. Instrumentenmacher, fúvóshangszereket készít. (1823, I. kötet, 186 l)

—

U. az, 19 éves lánya meghalt. (1825, 166 l) ./.

—

Schölnast, Holzblas-Instrumentenmacher in Pressburg. Hirdetés említi. (1836, 114 l)

—

F. Schöllnast, bürgerl. Blasinstrumentenmacher †68 éves korában, Pozsony, 1844 február 12. (1844, 176 l)

—

SCH. Instrumentenmacher Pozsonyszentgyörgy melletti kénes fürdője eladó. Hirdetés (1844, 211, 216 l)

—

Pressburger Zeitung
(Genthon)

Scheily

Hangszerkeszitö

l.

Ezredeveskiáll.

I B. 19. l.

CAPES

Scheily Michael

Wailand bürg. Musicalischer Blas Instrumentenmacher

† 7. IX 1823.

61 J.

Jegyrék a vízivárosi temető fenntartani javasolt sírjaivól és síremlékeivól.

[Bp. 1931] 52. l.

131. *Bódás János:* Utifű. II. kiadás --- --- --- --- --- --- 2.40 P
138. *Fettich Nándor dr.:* Colonia Claudia Savaria --- --- --- —.80 P
142. *Marék Antal:* Mai dunántúli lírikusok --- --- --- --- 2.50 P
144. *Gazdag Erzsi:* Üvegcsengő --- --- --- --- --- --- --- 2.— P
146. *Tóth János:* Egy szép falu építéstörténete --- --- --- --- —.80 P
150. *Pákay Zsolt dr.:* Adózási viszonyok a török idők alatt Veszprém megyében --- --- --- --- --- --- --- --- --- —.40 P
157. *Kazáry Károly dr.:* A jánosházi gr. Erdődy-birtok és vár rövid története --- --- --- --- --- --- --- --- --- —.50 P
154. *Morvay Péter:* Kádárta helynevei --- --- --- --- --- —.40 P
160. *Tóth János:* Falusi épületek fejlődése a nyugati végeken --- 1.50 P
166. *Várkonyi Nándor dr.:* A dunántúli költészet --- --- --- 1.— P
167. *Csaba József:* Csákánydoroszló halfaunája --- --- --- --- —.50 P
168. *Vajkay Aurél dr.:* Adatok Tóköz néprajzához --- --- --- —.60 P
169. *Bogyay Tamás dr.:* A kallosdi kerek templom --- --- --- —.60 P
170. *Bendefy László dr.:* A turulmadár --- --- --- --- --- —.40 P
171. *Banner János dr.:* Badeni edények a vasmegyei gyűjteményekben 1.— P
172. *Kallós Zsigmond dr.:* A pogány magyar gyermek sírja --- —.40 P
173. *Bogyay Tamás dr.:* Szent István-korabeli oltár töredéke Zalavárról a Vasvármegyei Múzeumban --- --- --- --- --- —.40 P
174. *Bödei János:* Kavicsjáték Göcsejben --- --- --- --- --- —.40 P

Megrendelhetők a Dunántúli Szemle Szerkesztőségénél (Szombathely, Szent Imre-utca 5.). *A Dunántúli Szemle előfizetői* a fenti árakból 20 százalékos kedvezményben részesülnek. Postai szállítás esetén a portót felszámítjuk.

Scheilly M.

budai hongszerkészítő mester: XIX sz. eleje: műve: egy billentyűs „Furola"; mérete 62 cm.

Gábry György: Régi hongszerek, Budapest, 1969.

281.

Scheimann József

Székesfehérvár 1818

l.

Ságüngeszpár

261. l.

Gyula dr. restaurátor, festőművész urnak,

BUDAPEST.

XI. Budaörki-út 16/c.

Nagyméltóságodat
Méltóságodat
Nagyságodat, hogy november hó 1-től kezdve hiva-

sz. alól *Budapest, IV., Ferenciek tere 7. II. lépcső,*

nk: 188—366.

ímunkat feljegyezni szíveskedjék.

Teljes tisztelettel

Wolmuth Emil

püspöki tanácsos, a Képzőművészeti Főiskola tanára, a Központi Egyházművészeti Hivatal igazgatója.

Schein Daniel

Sch. Kristóf nagy-
szombati ötvös fia.
1627-ben amint legény
dolgozott Bécsben

Mihalik Sándor

Németországi magyar
ötvösök.

MAGYAR MŰVESZET
1937. 318. l.

Schein Frigges

butorterverö

1911-12

Éinnisk 1930. 88. l

T. 5203.

.i vannak vázlatban feltüntet-
.ben:

del.
d Aug. V.
.usin fec.

.2 cm.

Schein Kristóf

nagyszombati ötvös

XVII. sz

cröll

Michalik Sándor

Neimetországi magyar ötvösök

MAGYAR MUVESZET

1937. 318. l

Schein Kristóf ötvös

Magyar Művészet, 1937 XIII.
312-320

Mihalik Sándor: Udvartartási magyar ötvösök.

Schein Dániel, Nagyszombatból. 1627.

ötvösmester. Boroszlóban.

Magy. Művészet. 1937. XIII. 317-18. l.

Schein Dániel ötvös

XVII. sz. e.

Magyar Művészet, 1937 XIII.
312-320

Mihalik László: Németországi magyar ötvösök.

R. Schein

Moriamur pro rege Maria theresia! Vitam et sanguinem damus! (Reichstag zu Pressburg am 11. September 1741.)

R. Schein del. Sor: Neumayer sc.

Tört. arcképes. metzet gyüt:

Schein, R.

l.

Va Hô Ernst gjüjt

VI/II. 89

Nemzeti Legitimista Néppárt
V., Bálvány-u. 5.
Telefon: 883-37, 883-68.

Kedves Barátom!

Többször és nyiltan szálltam szembe
mely a mai veszedelmes külpolitikai hely
vezetett. Nem sikerült. Ezért még a képvi
pártjából.

Az ország sorsáért való mélységes a
kapcsolatom arra kötelez, hogy tovább küz
érdekeit, a polgárság nyugalmát és a gazda

Én tehát felveszem a harcot, ama
ki az országot a mai szörnyű helyzetéből é

kibontom a legitimizmu

„Istenért, Kir

N[illegible]gyívű kör

— ***Lőj még!*** Bakró, lőj már!

A segítséget kérő felszólítás 1945. januárjában hangzott el egy emeleti ablakból. Rózsa Lajos őrvezető, a félegyházi származású pék intézte kétségbeesetten katonatársához, a polgári foglalkozására nézve szintén pék, s hasonlóképpen egycsillagos, kiskunmajsai Bakró Lászlóhoz. Hasztalan. Mert Bakró fegyvere már néma maradt.

Ám szerencséje volt mindkettőjüknek. A közelben felhangzott egy szovjet járőr gépfegyverének ropogása, s a két magyar őrvezető megmenekült a már elkerülhetetlennek látszó haláltól.

Kislibák üde danája közben hallgatom Bakró László visszaemlékezését a háború véres napjairól, s főként a veszélyes esetről, amikor másodszor nem tudta már a fegyverét használni.

Önmagában is kerek, s izgalmas a történet, de a keretét bővítenünk kell. Hogy beleférjen: miért nyüzsög annyi kislíba beszélgetésünk színhelye, a konyha elkerített sarkában. Mert összefüggés van e látvány és a között, hogy valamivel több mint 21 éve az apró szárnyasok gazdája a segítségkérés ellenére sem tudta elsütni a puskáját.

Az összefüggés megértéséhez viszont meg kell ismernünk Bakró László élete útjának főbb állomásait.

Szegény kőműves családból, Kiskunmajsáról származik. Kétéves, amikor tragikus hirtelenséggel meghal az édesapja. Édesanyja hat árvával marad özvegyen. A legkisebb Bakrónak gyerekfővel meg kell ismernie a nyomort, s talán ekkor nyer erőt az élet viszontagságaival való birkózáshoz. Küzdenie kell azért, hogy elvégezhesse a polgári iskolát. Pékinas, majd segéd, de nem érzi hivatásának a kenyérsütést — művészi ambíciók fűtik.

S ekkor mellé pártol a szerencse. Segéddé szabadulása után, 1939-ben, egy csepeli pékmesternél kap munkát. A mester veje, Schein Zoltán kommunista szobrászművész szintén Csepelen lakik és dolgozik, miután a fasizmus terrorja elől apósa védőszárnyai alá menekült Csehszlovákiából.

A fiatal péksegéd munkaidő után állandó vendége a művésznek, aki kerámiák készítésével keresi kenyerét — a szí-

Megemlítette, hogy a harmadik ötéves tervről szóló törvény tervezetét az országgyűlés legközelebbi ülésszaka tárgyalja meg.

A harmadik ötéves terv időszakában látunk hozzá a gazdasági mechanizmus reformjának bevezetéséhez — folytatta. Ennek irányelveit annak idején országos tanácsunk elnöksége is megvitatta, s megtette észrevételeit.

Nemzetközi kérdésekről szólva rámutatott, hogy a népfrontmozgalom — népünk képviseletében — hallatta szavát az elmúlt időszakban minden olyan fórumon, ahol a béke megvédéséről volt szó, s a világbékemozgalommal egyeztetett akciókat hajtott végre a nemzetközi feszültség csökkentése érdekében. A népfrontmozgalom híven kifejezésre juttatta, hogy népünk szolidáris mindazokkal akik a békéért, a különböző társadalmi rendszerű államok békés egymás mellett éléséért, a demokráciáért, a nemzeti függetlenségért és szuverénitásért, a társadalmi haladásért küzdenek. Az aktív békeharcra ma nagyobb szükség van, mint valaha.

Kállai Gyula végül hangoztatta, hogy nagy feladatok várnak népfrontmozgalmunkra, amely a szocializmus teljes felépítése és a béke megvédése érdekében nemzetünk minden haladó ere-

[illegible] zárszót. A [illegible]zafias Népfront Országos T[illegible]sa az ülésen határozatot f[illegible]tt el.

Képün[illegible] [illegible]állai Gyula megnyitó [illegible]szédét mondja.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Selyem Zoltán
PETŐFI NÉPE
1966 JUN 4

vesen tanítja az érdeklődő Bakró [illegible]szlót. Ipari szobrászművé[illegible]tar belőle „faragni", de m[illegible]zismerten haladó magatartása miatt nem tarthat tanítványt, hozzásegíti, hogy a Vár műgondnokánál képezze magát.

Két évig kellene még tanulnia, hogy képesítést szerezzen, de 1943-ban elviszik katonának. Élelmezési osztaghoz kerül, s ekkor hozza össze a hadisors a félegyházi Rózsa Lajossal.

A két katona jóban-rosszban összetart, s a háború utolsó szakaszában Simontornyára vetődnek. Betérnek a gazdátlanul hagyott bőrgyárba, amelynek kapuján éppen akkor gördül ki rablott rakományával egy német teherautó.

A gyárban csellengő Rózsa és Bakró felfedezi, hogy az épületet aláaknázták a sebbéllobbal eltávozott németek. Hatástalanítják a gyújtószerkezetet, a robbanóanyagot pedig beleszórják a Sió folyóba.

Igen ám de Hitler hordájából visszatér egy hadnagy és két katona, hogy felrobbantsák a gyárat. Nyomban észreveszik, hogy keresztülhúzták számításukat. Rózsát az emeleten találják, s ki akarják dobni az ablakon. A hadnagy az udvaron észreveszi Bakrót. Egyszerre dördül egymásra a fegyverük, de egyikük sem talál. Illetve... nyilasok meggyilkolták a szobrászatra tanító első mesterét, Schein Zoltánt. (A kegyelet utcát nevezett el a mártír művészről.) Második mesterénél, Lorenz Károlynál folytatja tanulmányait, s 1947-ben megszerzi az ipari szobrászművészi képesítést.

Nagy kedvvel él hivatásának, s szép jövőt jósolnak neki. Két év múlva azonban mind élesebb fájdalmat érez a kezefejében. A kórházban megröntgenezik, s kiderül, hogy a kéztőcsontok között ott lapul a fasiszta lövedék egy parányi repesze.

Megoperálják — de bénák maradnak az ujjai. Többé nem tud szobrászvésőt kézbe venni.

Gyötrelmes hónapok, évek következnek. Elhelyeznék a hivatása gyakorlásához mérten százszázalékos, egyébként sokkal kisebb arányban rokkant Bakró Lászlót portásnak, vagy hasonló beosztásban — de lázong benne az alkotó, a tevékeny ember.

Visszatér szülőfalujába, Kiskunmajsára, s megházasodik. Felesége parasztcsaládból való, s a művész férj megkedveli mellette a gazdálkodást. Ebben is a tökéletességre törekszik, s eleinte négy országosan törzskönyvezett tehenet tart. Mondják, az ötvenes évek derekán négy tehéntől senki nem adott el annyi tejet a faluban, mint ő.

Öt évvel ezelőtt rátért a libanevelésre. Tavaly már 800 rajnai hízott libát és jelentékeny mennyiségű tollat adott át a felvásárlónak. Összesen 140 ezer forint volt ebből a bevétele, s májprémium címén is kapott 1400 forintot. (Eredményei alapján a libatömő társulás elnökhelyettesévé választották.)

Mivel béna ujjaival nem tud libát tömni, s mert nem nézhette el, hogy a felesége kínlódjék e nem könnyű munkával, libatömőgépet szerkesztett. Ezzel félperc alatt lehet egy szárnyas begyébe juttatni az elegendő mennyiségű kukoricát. A lábbal hajtható elmés szerkezet tanulmányozása végett már tiszántúli libatenyésztők is felkeresték, S úgy hírlik: az illetékes szervek most foglalkoznak a találmány szabadalmaztatásával. (Egyébként három kisebb fajta keltetőgépet is konstruált Bakró László.)

A néhány napos számnyasok vidám danája közben annyi lelkesedéssel és alapos szakértelemmel beszél a libatenyésztésről, mintha mindig ez lett volna a hivatása.

Azt hiszem, azért van ez így, mert életpályájának nagyívű körén mindig megmaradt alkotni vágyó embernek.

Tarján István

t is szövögettek. Többek között egy olyan szövetkezet meglátogatására, amelynek lépéseit még népnevelőként segítették, k figyelemmel. Ezenkívül szerepel a most programban gyárlátogatás, kollektív vá- és, kisfilmek vetítése, kézimunkázás, s k a nemzetközi politikai eseményekről ájékoztatókat is. Egyik legmerészebb vá- hogy mégegyszer Fótra eljuthassanak, mert ennyiüket érdekli, mennyit fejlődött a ekváros, amióta ők utoljára ott jártak. pedig az alapkőletétel napjai voltak. Ad- míg megvalósul mindez a terv, a klub nevében is őszinte örömmel köszöntjük a ményezést, amelyben az idős emberekről gondoskodás, szeretet és értünk végzett ájuk tisztelete is testet ölt. (e. é.)

A VATIKAN hivata- pja, az „Osservatore no" felháborodva írt hogy a ferrarai Carlo templomban atát állítottak fel, ből pénzbedobás el- n ostyát lehet ven- igaz, nem megszen-

Nemzetközi ch-ünnepség Lipcsében

b mint 3 ezer g érkezett 24 or- ól Lipcsébe a etközi Bach ün- gekre. A csodála- programban 32 erseny szerepel, n Sebastian Bach x Reger művei- utóbbinak most z 50. halálozási ulója.

A nők legújabb fegyvere

„Pisztolykölcsönzés csak nőknek" — ez a hirdetmény jelent meg nemrégen Osaka városban a rendőrkapitányság bejáratánál. Kiderült, hogy lemoshatatlan festéket kilövellő vízipisztolyokról van szó. A városban ugyanis a közbiztonság nagyon gyenge lábon áll, az esti órákban a nőknek nem tanácsos kilépni az utcára. Ezzel a pisztollyal azonban a megtámadott olyan ismertetőjelet hagy a támadón, aminek alapján a rendőrség könnyen elfoghatja. Amint hírlik, a pisztolyokat valósággal szétkapkodták.

A lottó e heti nyerőszámai

3, 5, 58, 67, 72

szolgáltatja. A proton sugárnyaláb rendkívül keskeny és átható, tehát a legkényesebb műtétek elvégzésére is alkalmas.

Időjárás

Várható időjárás szombat estig: főként nappali felhőképződés, legfeljebb szórványosan előforduló délutáni záporral, zivatarral. Időnként élénk, néhány helyen átmenetileg még erős, fokozatosan mérséklődő északi, északkeleti szél. A nappali felmelegedés erősödik. Várható legmagasabb nappali hőmérséklet 19—24 fok között.

A Balaton vizének hőmérséklete Siófoknál 16 fok.

A Kecskeméti Agrometeorológiai Obszervatórium jelenti: június 2-án a középhőmérséklet 17,8 (az 50 éves átlag 19,7), a legmagasabb hőmérséklet 21,9 Celsius-fok volt. A napsütéses órák száma 12. Június 3-án a reggel 7 órakor mért hőmérséklet 13,1, a délután 1 órakor mért hőmérséklet 16,4, a legalacsonyabb hőmérséklet 10,7 Celsius-fok.

vagányon ... be rohant. A 30 kilométeres sebességgel ütköző gép a szerelvény két utolsó kocsiját teljesen összetörte, további négy kocsit pedig súlyosan megrongált. Az előzetes becslések szerint az anyagi kár megközelíti a százezer forintot, szerencsére sze-

a figyelő ... telességét ... A meg... ság a sú... vasúti b... megállap... folytatja

FAPUSKÁSOK
F TÓTH PÁL REGÉNYE

II. A szalmazsák

Elhelyezkedtünk hát. Minek untassam az olvasót felesleges részletekkel. Aki volt már katona, az tudja, hogy a szalmazsák a katonaélet legszentségesebb holmija. Az a két négyzetméternyi, sarkosra, feszes-rugányosra tömött fekhely sokkal több, mint a civil élet legremekebb ágya, vagy heverője.

Először is úgy kell kitömni, hogy be ne horpadjon vagy három hónapig, mert nincs hol újra megtömni.

Másodszor, mégse legyen túl kemény, hiszen azon piheni ki a katonaélet gyötrelmeit, fáradalmait az ember.

Harmadszor, a szalmazsák minden szobavizit legfőbb tárgya. Ilyenkor vizsgázik az újonc a feljebbvalói előtt, hogy rendszerető igazi katona lesz-e belőle, vagy pacuha gyászvitéz.

Nem szabad tehát napközben leülni az éleit, a sarkait, vagy ha ez mégis előfordul, akkor egy erre a célra faragott rúddal

Scheinacker Pál, kékfestő

Sopronban a salétromfőzéssel kapcsolatban ismerjük nevét 1780. körül. 278. old

Csatkai Andre: A salétromfőzés soproni múltjából 274. old

Soproni Szemle. Helytört. Folyóirat. XIX. évf. 1965
Sopron

Schell Peter

Laid

Cs-erem 97 l.

Lemoyne François Követője

(625), 2312 (332).

SCHEINDL FERDINÁND, gombkötőinas

29.-Simonics Ádám gombkötő műhelyében tanult:Scheindl Ferdinand,1730.júl.9-1734.aug,24.-Vambel Pál,felsz.1731 okt.2.-Schwarcz Albert,1732,jan.6-?.-Kaszner Mátyás, 1737.jún.9-?.-fia Ignác,felsz.1745.dec.24. 401.old

SZÖVÉNYI ISTVÁN: Kőszegi gombkötőmesterek és műhelyek keletkezésétől megszűnésig 395.old

SAVARIA, A Vas Megyei Múzeumok Értesítője, 5-6. 1971-72. Szombathely, 1975

Schenba Gustáv

életének és munkásságának időrendi adattára mesterfelvétel i ügyével bezárólag.

Komárik Dénes: Építészképzés és mesterfelvétel a XIX. században. P sti mesterek és mesterjelöltek. Építés- Építészettudomány, 1971 /III/, 4.sz. 379-418.l.

410-411. l.

Illyefalvi: Pesti és budai polgárok 1686-1848 II. 245 l.

Név: Schrenbetter Johann Georg

Foglalkozás: aranymüves

Szárm. hely:

Hitfelekezet: Csal. állapot:

A polgárjog megszerzésének időpontja: 1753. VII. 23

A polgárjogért fizetett összeg forintban:

SCHENBETTER JÁNOS GYÖRGY

budai ötvös mestera XVIII. sz. második felében

Budapest régiségei XIX. évf. 1959. 230. 1

SCHENBERG JÓZSEF
kőedénygyári munkás hermányi kőedénygyár, 1818

Folia Archaeologica, XIV. 1962. 193. lap

M D K

Schenbrun Franc, Győr.

festő

Kapossy János: Építők, szobrászok, festők és grafikusok Magyarországon 1828-ban. Miv. Ért. 1952. 1.sz. 130 l.

Schenck, Jan

d. Glaser Karlsruhe

131. l.

es 627. n.

nczei iskola.

zadból.

ılva, a hol két doge ül egy-
ban és kezökben jogarral.
ırtanak felemelve. Fölöttük
ɔ̃ egyenesen áll, kettő pedig
egfölül pedig hím-oroszlán
ilt medvének hátsó lábát.
9 : 49 cm. — Lelt. sz. 1164. —
Resiminitől 400 lirán, vagyis
4 deczember 17-én (279–894).
395 márczius 26-iki 12620 és
in. előadmányi ivet. — Az el-
mber 28-iki 4561 (635–900)
n. sz. leirat (464–901).
. 8. l. — Verzeichniss Nº 21.

-13

M.D.K.

Schenck György József, egri kőműves és puskaműves

1713-ban szerződést kőt a jezsuita rendhiaz városfallal párhuzamos szárnyának építésére Helling János budai mesterrel társulva.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 395. old.

M.D.K.

Schench György, egri kőműves mester

és Helbing János 1713 januárban szerződésileg elvállalták 1600 forintos összegben az egri jezsuita rendház emeletessé való kiépítését, melyen 1715-ig dolgoztak is. Az épületet azonban nem fejezték be, s ezért a jezsuiták Carlonevel kötöttek újabb szerződést

Művészettörténeti Értesítő, 1968. XVII.évf. 3-4. sz.

Szabó Erzsébet: Joannes Battista Carkone.

220. old.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

SCHENCK György József egri kőmüves és puskamüves mester. 1713-ban szerződést köt a jezsuita rendház városfallal párhuzamos szárnyának épitésére --+ Helding János budai mesterrel társulva. A szerződést Ambler Tamás jezsuita rector irja alá.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

Schenck Pierre

l.

Glaser Karlsruhe

Bi. l.

és 478,586. sz

1897: VII. 29-én az Iparmüvés

d. Reinmüvé

Vétetett (1894: IX 22-én 250

mocsárban 1894: XII. 17-én C27

22919/95. mm. 8. a.

1894: X. 25-én Szolcsy

hez Amiegszolnak.

vé jobbra néz. Jobb kezét felemelte,
alját tartja. Fonott haja gündör, ruhája
efzi körül. Maga az angyal két com-
n nyugvó félkörives fülkében nyers, elhelyezést, melynek

okkó, méretei 88.5 : 58 cm.

fr 10 kr. = 314·20 Ka

63

Schenk Peter

régm

l

M. Bibl. Hamle

1924. 62. l

IRODALOM

– Divald: Folyomm. kutatások. (Muz. és Könyvt. Ért.-ben) 84 old. 5. ábr. III–IV. köt.

JEGYZET

Schenk Péter

rézin

l.

Forgách József gróf

Szalánczvár eredete és nevezetesebb eseményei.

Mándok 1906.

~~Traján nevű határrész Felsőszőcsön~~

VIII. 143.

Schenck P.

reim.

lard

z

Perlajst. 59 l

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhelyf

Miután keresményemnek 191..... évi

tésénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételére .....

nevü munkástársamat szóbelileg megbiztam.

Kelt ....., 191..... évi

.....

tanu.

.....

tanu.

Schenck P.

vézm.

Thököly arckepe
1682-1683 köz kapcsolatott.
Lwd

Mf 193. l. 194

Laid

Tört kepcsarnok lajstrome.
Bpest 1894. 164 sz.

A szegedi m. kir. állami f

Érte

.....

.....

.....

..... *tantárgyakbó*

Magaviselete .....

Szeged, 191 ..... *év* .....

Látta az atya vagy helyettese:

Endrényi Im

Schenck, P., réznetsző IV. 193, 194,

P. Schenck: 11681.

Sutorius Balint.

Derékig, kissé balrafordultan és tojásdad medaillonban van ábrázolva. Caputiumot, patókát és papiruhát visel. Felirata a kép alatt:

VALENTINVS SUTORIUS, ante hac Ecclesiastes Posoniensis in Hungaria,

nunc Superintendens et Consiliarius Ecclesiae Roemhildensis. Natus 1633. 2 Februar.

fölül: Scimus quod diligentibus Deum omnia Cooperantur in bonum.

és legalól: Petrus Schenk ad vivum Römheldi fec. et exc. Amstelodamensi 1704.

Ltn. 14165

Szakl. 93-914.

510-914-33.

6 K.

P. Schenck: 11680.

Keresztély Ágost

Czimerrel diszitett

Egész alakban, balrafordultan ~~ülve~~ s iróasztalnál ülve van ábrázolva. Jobb kezében irást, baljában pedig biretumot tart. Előtte két könyv, iróeszköz és csöngő van. A háttérben ablak s könyvtár tűnik szemünkbe. Felirata a kép alatt:

Reverendiss. et Generosiss. ... Dux Sax. Zeitz. Jul. Cliv. Mont. Angar et Westphal. Landgr. Thür. March. Misn. Episcopus Raab. &c.

ez után: Romuleo quem gloria vestiit ostro.

Baulius 3; 5.

legalól balra: Pet: Schenck fec: et exc: Amstelod:

jobbra: cum Privil.

Rézmetszet, méretei 26·1: 17·6 cm.

Ltn. 14164.

Szakl. 92-914.

510-914-32.

4 K.

Pancsova. T. 667.

De Themer Riv: balpartján látjuk PANCSOVA térrajzát melylyel szemben a jobbparton erőd van, hová hajóhid vezet. Balról az iránytüt jelezték. Felirata balra:

balra: PANCSOVA, leggende aan de over zyde van den Donaw, tegen over de Stad Belgrado, aan de Themis Rivier, door de Kyserse ingenomen.
jobbra: PANCSOVA, trans Danubium sita ad Temesium exadversum Belgradum, a Caesarianis expůgnata.

legalól középutt: Pet: Schenk Exc: Amst: Cum pr:
az Explication de Pancsova-nak kezdete A. Village de Pancsova és befejezése: D. Pond.

Rm., mér. a belső vk. 13.4: 19 cm.

Sabacz. T. 753.

A de Sau Rivier jobb partján látjuk SABATZ térrajzát, a háttérben a Wiesen elején akasztófa áll, az előtérben pedig az szőlőhegyek közelében az iránytüt jelezték. Felirata

balra: SABATZ, een sterke Vesting in de Rivier Saw, in Servie aan de Kyserlyke Troupen overgegeven, op den 16 Augusty 1717.

jobbra: SABATZIA, locus munitissimus ad flumen Savum in Servia, Caesarianis dedita 16 Aug: 1717.

legalól középütt: Pet. Schenk exc. Amst: Cum pr:

Az Explication de Sabatz-nak kezdete: A Die Vestung Sabatz és befejezése: K. Ein Port nach Peter Wardein.

Rm., mér. a vk. 13.4 : 19.1 cm.

Pétervárad. T. XXX\702.

E térképen, balra a Donau Flu. innenső partján, Peterwardein térrajzát szemléljük és rajta a ⊥ ~~XXXXXX~~ városok is látképben tüntetvék föl. Felirata

⊥ Bega, Temes és Száva menkén levő

balra: Den Marsch van het Kyserlyke Leger, onder het gebiet van
Pr. Eugenius van Savojen, van PETER ~~XXX~~ WARDEIN tot voor BEL-
GRADO, over de Riviere Theys, Bega, Themis en Donav
van den 9 tot 16 Iuny 1717.

jobbra: Delineatio agminis Caesarei PETOVIA BELGRADUM usque, trans flumina Tibiscum, Begam, Temesium et Danubium a 9 ad 16 ~~XXX~~ diem Junii 1717.

legalól középütt: Pet: Schenk exc: Amst: Cum pr:

Rm., mér. a vk. 13.5 : 19.6 cm.

Belgrad. T.1147. II.

A Péterváradtól Belgrádig terjedő vidéket feltüntető e lapon egyes [illegible] látképben szemlélhetők. Felirata

L városok

balra: Niewe Accurate Aftekening van het Marseeren van de Keyserleike Armee van Peterwardein uyt tot Belgrado over de Theis Bege Themis en Donau van de 9. tot den 16. Juny Ao. 1717.

jobbra: Beschreibung des denckwürdigen Marches der Kayserliche Armee von Peterwardein aus bis von Belgrad über die Theis, Bege, Themis und Donau vom 9. bis 16 Iuny Ao. 1717.

és a magyarázó szöveg után: P. Schenk Exc: Amst: C. Pr.

Rm., mér. a rl. 32.4: 43.5 cm.

Schenk Peter

Hadjárat. T. 458.

Az előtérben az átkelő császári seregek vannak balra ágyúikkal, a melyek közül a sziklákra vezető uton egyet a rajta ülő katonával csiga segélyével vonnak föl. Felirata

balra: De werkelyke en seldsaame overtogt der Keiserlyke krygsbenden over de Tirolische en Alt Norische Alpen, in het Iaar 1701.

jobbra: Caesarianae copiae, ingenti molimine, Alpes transcendunt Tirolenses Noricosque, A.S. 1701.

legalól középütt: Pet. Schenk exc: Amst: C.P.

Rm., mér. a vk. 14.7 : 18.9 cm.

Belgrád. T. 8458.

Ezen Kreygs Tafel, waar in de voornaamste plaatsen vertoont werden, die door de Kyserlyke, van de Turken in desen Oorlog verovert zyn; alle naa't leven afgeteekent (Tabula Bellica, in qua exhibentur praecipua loca, quae a Caesarianus hoc bello expugnata sunt, omnia ad vivum delineata) czimű lapon a Battaille tussen de Kyserlyke Troupen onder het gebiet van den dapperen held Prins Eugenius van Savojen en de Turken, op de vlakte voor BELGRADO, op den 16. Augustij 1717 beginnende des Morgens ten 5 uren durende tot 3 uren nade Middag, waar in het Turkse Leger geheel geslagen is; door welke actie veele Steden e Sterktens in Hongarye, Bosnie en Servie, sig aan den Kyser overgeven (Praelium.. in Campo BELGRADO stb) körül PETERWARDEIN (702), MEDIA (585), ORSAVA (654), PANCSOVA (667), VIPALANKA (977), BELGRADO (44), SABATZ (753) térrajza és a Zee Battaille ... by de Eylande LIMNO en MONTE SANCTO (Praelium maritimum ad Insulas LIMNUM et MONTEM SANCTUM) látképe nyert elhelyezést. Jelzése alól középütt: „Pet: Schenk Exc: Amst: Cum priv."

Rm., mér. a vk. 49.2: 58.7 cm.

Sz.n. 230-903
328-903-1.

Passarovicz T. 6136.

Az előtérben balra az asztalnál az osztrák és a török követ tárgyal a mellettök ülőkkel, hátrább négyen állnak, jobbra az ajtóban pedig a kötött békét hirdetik ki. Felirata

velencei követtel

balra: De Vreede tekening tussen den Roomsen Kyser, de Repub: van Venetie en de Turkse Kyser, tot Passarowitz in het Koninkryk Servien. op den 21 July 1718.

jobbra: PAX sancita inter Imp. Romanorum. Remp. Venetam, et Turcarum Imperatorem Passarowitzii in regno Serviae 21 Julii 1718.

legalól középütt: Pet: Schenk Exc: Amst: Cum priv.

Rm., mér. a vk. 13 : 17.5 cm.

140-95.

Pancsova. T. 6112.

A háttérben látjuk a várat; az előtérben pedig, a császári seregek ágyúütegein innen, Merci gróf áll kiséretével és beszél a törökök vezérével, ki kardját adja át és aki mögött kisérője és kisérete helyezkedett el. Felirata

balra: Den Turkschen Pascia geeft BANZOVA, over, aan den Kyserlyke Generaal Graaf van Mercy, sonder aan hem enige tegestant te doen; op den 8 Nov: 1716.

jobbra: BANZOVA Comiti Merciae, Duci Caesariano, dedita 8 die Nov: 1716.

legalól középütt: Pet. Schenk exc. Amst. Cum. pirv:

Rm., mér. a vk. 13.6: 18.2 cm.

140-95

9008.

Munkács.

A dombos vidék hátterében jobbról erőd látszik, a melyhez folyót átszelő híd csatlakozik, mig az előtérben a HUNGARIE-t feltüntető térképen innen a jobbrafordult lovon ülő és kiséretétől körülvett Jenő herczeg előtt a legyőzöttek küldöttségei hódolnak. Felirata a kép alatt

balról:

MONGATZ geleegen in Opper-Hongaryen, heeft zig den 22 Iuny 1711, aen de Keyserse overgegeven, waar door de binnenlandse oorlog die daar enige iaren geduurt heeft tenemaal ten end is gebragt; Zynde den 29 April 1711 de Vreede me de Hongarise Malcontenten geslooten.

jobbról:

MONGATZIUM, oppidum Superioris Hungariae deditum Caesarianis; qua victoria bellum intestinum finitum est, et pax cum Hungaris inita 29 Aprilis 1711

legalól középütt: P. Schenk exc. Amst: C. Pr.

Rm., mér. a vk. 13.6:19 cm.

Szn. 107-908
332-908-5

jobbra: Gloriosa Victoria a Caesarianis de Turcis reportata ductu Principis Eugenii Sabaudi SEMLINUM inter et SALANCEMENAM ubi Magnus Visirius a suis trucidatus est cum jactura omnium Turcicorum Impedimentorum et Apparatus bellici; 5 Aug: 1716.

alól középütt: Pet: Schenk exc: Amst: Cum priv:

Rm., mér. a vk. 13.8 : 18.1 cm.

170-95.

Zalánkamén T. 5689.

A dombos vidéken Szavojay Jenő csapatai küzdenek a törökökkel s középütt a török fővezér sátra válik ki. Felirata

balra: Roemruchtige voctorie door de Kyserlyke Troupe ~~was~~ bevogten, onder
het belyt van den dappere Prins Eugenius van Savoye op de Turken; die sy tot taliter ~~iii~~ hebbe verslagen, by SEMLIN en SALANCKEMEN in Sclavonien, tussen de riviere den Donaw, Draw en de Saw,
waar in de Groote Vizier in het vlugte van syn eygen volk is neer
gehouwen; verlatende alle haar Bagagie, Ammunitie, Artillerye,
Krygs-kas, etc: voor gevallen op den 5 Aug: 1716.

Tököli Imre:

Mellig, hétnyolczad jobbra tojásdad medaillonban. Üs tököt, hosszú hajat és bajuszt hord, szakála pedig leberetvált. Köntösén a diszgombok nagyok és köpenyét vállravetetten viseli. Felirata a kép alatt két sorban:

„Graaf Emerich Tekkely.
Hooft der Hongarische Malcontenten."

s legalól jobbra: „P. Schenck Fecit et excu:"

Fekete modor, méretei a medaillonnak 30.1 : 23.8 s a réslapnak 33.9 : 24.2 c/m.

Ltsa 4346.

Jenő hg:

Derékig, hétnyolczad balra, négyszögletes alapon tojásdad medaillonban. Göndör parókájának fürtjei vállaira omlanak s arcza s bajusza leberetvált. Jobb kezében, melyet tollas sisakján nyugtat parancsnoki pálcza van. Körülcsavart nyakkendőjé csipke végű, derekát selyem kendő övezi s vértjé felett lánczon az aranygyapjas rendet hordja. Feliratai a kép alatt két sorban:

„Serenissimus Princeps Eugenius Franciscus de Sabaudia, Aurei velleris Eques, S.C.M. Consiliarius Intimus, Caesareorum armorum in Italia Dux Generalissimus"

ezt követi négy sorban:

Dit is Germanjes Mars, die Vrankryk aengeschonden
Door heerschzugt tegen regt en ingaan der verbonden,
En Spanjes krachten kneust geen nevel dooft den glans,
Hoe d'afgunst brult en tiert, des onverwonnen Mans."

a kép felett: „Acer In Armis"

s legalól balra: „Pet: Schenk fec: et exc: Amstel:"

és jobbra: „cum Privil. ord: Holland: et West Frisiae"

Tekete modor, méretei az alapnak 22.3: 17.4 s a rézlapnak 27.4: 17.5

Ltfa 7653

55/93 N: 852.